T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

İNCİLLERDE VE KURÂN'DA HZ. İSA'NIN MUCİZELERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Harun BAŞ

Enstitü Ana Bilim Dalı : FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ
Enstitü Bilim Dalı : DİNLER TARİHİ

148426

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Ali ERBAŞ

HAZİRAN 2004

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

İNCİLLERDE VE KURÂN'DA HZ. İSA'NIN MUCİZELERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Harun BAŞ

Enstitü Ana Bilim Dalı : FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ
Enstitü Bilim Dalı : DİNLER TARİHİ

Bu tez 21/07/2004 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oybirliği ile kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Ali ERBAŞ	Yrd. Doç. Dr. Muammer İSKENDEROĞLU	Yrd. Doç. Dr. Süleyman AKKUŞ
Jüri Başkanı	**Jüri Üyesi**	**Jüri Üyesi**

ÖNSÖZ

İlâhî dinlerde, Allah'ın gönderdiği dini tebliğ için görevliler seçilmiştir. Allah ile insanlar arasındaki bu bağlantıyı sağlayan aracılara peygamber adı verilmiştir. O, Allah'tan aldığı emirleri ve yasakları insanlara tebliğ ederek onların kurtuluşa ermelerini sağlamayı amaçlar. Bütün peygamberler görevlerini yaparken hep ilâhî kaynaktan beslenmişlerdir.

Peygamberler geldikleri topluma dinî liderlik yapmışlardır. İnsanları hidayete ve kurtuluşa davet etmişlerdir. İnsanlardan, peygamberlere tereddütsüz iman edenler olduğu gibi, onlardan peygamber olduklarını ispat etmelerini isteyenler de olmuştur. Peygamberler de, Allah'ın elçileri olduklarını ispatlamak için Allah'ın izni ile mucizeler göstermişlerdir. Bu mucizeleri gören insanların bir kısmı iman etmiş, bir kısmı ise inatlarında devam edip iman etmemişlerdir.

Hz. İsa da geldiği topluma peygamber olduğunu göstermek ve onların iman etmelerini sağlamak için bir çok mucizeler göstermiştir. İnsanların bir kısmı İsa'nın tebliğ ettiklerine inanmasına rağmen çoğunluk iman etmemiştir.

Bu çalışmamızda İsa'nın İncillerde ve Kur'an'daki mucizelerini ortaya koymaya çalıştık. Bu çalışmanın ortaya çıkmasında değerli görüşleri ile rehberlik eden Prof. Dr. Ali ERBAŞ hocama teşekkürlerimi arz etmeyi bir borç bilirim. Ayrıca kıymetli tavsiyeleri ile beni yalnız bırakmayan Prof. Dr. Ahmet GÜÇ'e, Yrd. Doç. Dr. Fuat AYDIN'a, Yrd. Doç. Dr. Süleyman SAYAR'a, Dr. H. İbrahim BULUT'a, Öğretim Görevlisi Mahmut KANIK ve Akif HAYTA'ya en içten teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR

a. s.	: Aleyhisselam
a.g.e.	: Adı geçen eser
a.g.m.	: Adı geçen madde
Ayr.	: Ayrıca
b.	: Bin
Bkz.	: Bakınız
Çev.	: Çeviren
DİA	: Diyanet İslam Ansiklopedisi
Fak.	: Fakülte
Hz.	: Hazreti
İSAM	: İslam Araştırmaları Merkezi
Ltd.	: Limited
MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı
nşr.	: Neşreden
s.	: Sayfa
s.a.v	: Sallallahü aleyhi ve sellem
Şti.	: Şirketi
ts.	: Tarihsiz
trc.	: Tercüme
USA	: United States of America
Üni.	: Üniversite
Yay.	: Yayınları
vb.	: Ve benzeri
y.y.	: Yer yok

ÖZET

Anahtar Kelimeler: İsa, Mucizeler, İnciller, Kur'an, Hıristiyanlık.

Bu çalışmada öncelikle Hıristiyanlık'ta ve İslâm'da mucize kavramı kısaca değerlendirilerek İsa'nın İncillerde ve Kur'an'da yer alan mucizeleri incelenmiş, birbirleriyle karşılaştırılarak benzerlikleri ve farklılıkları ortaya konulmaya çalışılmıştır.

İsa'nın İncillerdeki mucizeleri araştırılırken ayrıca İncillerin yorumlarına da müracaat edilmiştir. Kuran'daki mucizeleri konusunda da tefsir kaynaklarına müracaat edilmiştir.

İncillerde bahsedilen bazı mucizeler Kur'an'da bulunmamaktadır. Kur'an'da bahsedilen bazı mucizeler de İncillerde bulunmamaktadır. Kur'an'a göre değerlendirme yaparsak; ortak olan mucizelerden İncillerin kısmen ilâhî yönünün bulunduğu anlaşılmaktadır. Hz. Peygamber'in: "Yahudi ve Hıristiyanların kitaplarını ne tamamen kabul edin, ne de tamamen reddedin" (Buhârî, Şahâdet, 29; Ebû Davud, İlim, 2; Ahmed b. Hanbel, Müsned, IV, 136) sözü de bu kitaplarda bazı vahiy kırıntılarının olabileceğine işaret etmektedir.

İsa'nın mucizeleri İncillerde detaylı bir şekilde anlatılmıştır. Yer, zaman, şahıs gibi konular hakkında detaylı bilgiler verilmiştir. Kur'an'da ise, İncillerdeki gibi detaylara yer verilmemiştir. Mucizeler ders alınması gerekli olan olgular olarak anlatılmıştır.

SUMMARY

MIRACLES OF JESUS IN THE GOSPELS AND IN THE QUR'AN

Keywords: Jesus, Miracles, Gospels, Qur'an, Christians.

In this study, the notion of "miracle" in christianity and islam was studied briefly; the miracles of Jesus mentioned in the Gospels and in the Qur'ân were brought out by comparing them and by showing their differences and similarities.

During this research, for the miracles of Jesus mentioned in the Gospels, we looked at the Gospel and its commentaries, for the miracles mentioned in the Qur'ân, we studied the Qur'an and its commantaries.

From our research we found that some of the miracles mentioned in the Gospels were not mentioned in the Qur'ân; some of the miracles mentioned in the Qur'ân were not mentioned at all in the Gospels. If we consider them according to the Qur'ân, as from the common miracles in both of them, it could be said that the Gospels have partially a divine aspect. This saying of the Prophet Mohammad: "Neither accept totally the books of Jews and those of Christians, nor refuse them totally" (Bukhari, Shadat, 29; Abu Davud, Ilm, 2; Ahmad b. Hanbal, Musnad, IV, 136) points out clearly that fact.

The miracles of Jesus were narrated in detail. As for the time, the place and the person, lots of information were given. As to the Qur'ân, there is no detail in it about this subject. There, miracles are presented as something to draw a lesson from it.

GİRİŞ

Araştırmanın Konusu

İnsanda din duygusu doğuştan gelen bir özelliktir. Sonradan herhangi bir çaba ve çalışma ile kazanılamaz. Her insanda bir üstün varlığa inanma veya bir üstün varlığın var olduğunu kabullenme gibi özellik bulunur. İnsanlık tarihi boyunca, insanlar, hak, batıl her ne şekilde olursa olsun her hangi bir inançtan yoksun olmamışlardır.

Allah, insanlara dini gönderirken onların arasından elçiler seçmiş ve dini bu elçiler aracılığı ile açıklayarak onlara ne yapmaları gerektiğini bildirmiştir. Elçiler Allah'tan aldıkları vahiyleri insanlara bildirerek dini onlara tebliğ etmişlerdir[1]. Allah da Peygamber denilen elçiler aracılığı ile dolaylı olarak insanlara hitap ederek onlarla konuşmuştur[2].

Watt'a göre Peygamberler kendi döneminin ve bölgesinin halkına ilâhî emirleri tebliğ eden insanlardır[3]. Peygamberlik, Allah vergisidir. Sonradan herhangi bir çaba ve emekle kazanılamaz, kim bu göreve lâyık görülür ve seçilirse, bu görev ona verilir[4].

Peygamberler, Allah'tan aldıkları emir ve yasakları insanlara ileterek onların doğruya yönelmesine gayret etmişlerdir. Fakat insanların bir kısmı peygamberlerin getirdiklerini kabullenmiş, bir kısmı ise reddetmiştir. Hatta peygamberlerin yalancı olduğunu, kendi menfaatleri için böyle bir şey ortaya koyduklarını iddia ederek, insanları peygamberlerden uzaklaştırmaya çalışmışlardır[5].

Allah, insanlara gönderdiği bu elçileri mucizevî delillerle desteklemiştir. Peygamberlerden zuhur eden bu haller onların hak olduğuna delildir. Peygamberlere verilen mucizeler, Allah'ın yaratmasıyla meydana gelmektedir. Peygamberlerin mutlak

---

1 Maide 5/67.
2 W. Montgomery Watt , *Günümüzde İslâm ve Hıristiyanlık*, çev. Turan Koç, İz Yayıncılık, İstanbul 2002, s.100.
3 Watt, *Müslüman Hıristiyan Diyaloğu* , çev. Fuat Aydın, Birey Yayıncılık, İstanbul 2000, s.36.
4 Cuma 62/4.
5 En'am 6/26.

mucize göstermek gibi bir gaye ve görevleri yoktur. Fakat muarızlarına karşı dini savunmak için ihtiyaç duydukları bir olgudur. Peygamberlerin asıl görevleri, Allah'tan aldıkları emir ve yasakları insanlara bildirmektir. Onlar, inkârcılar karşısında mucizeye baş vurarak kendisinin ve tebliğ ettiği dinin hak olduğunu ortaya koymuşlardır. İnkârcılar, mucizeleri görmelerine rağmen onlara inanmamışlardır[6].

Peygamberleri kabullenmeyen topluluklar olmasına rağmen kabullenen ve onların tebliğ ettiklerine inananlar da olmuştur. İnsanların kurtuluşu ancak peygamberlerin getirdiklerine iman ve itaat ile olacaktır.

Araştırmanın Önemi

Hz. İsa, tarihsel bir şahsiyet olarak, yaşamı üzerinde en fazla yorum yapılmış bir peygamberdir. Bu sebepten dolayı Hz. İsa hakkında bir çok çalışma yapılmıştır. Bu çalışmalar arasında İsa'nın İncillerde ve Kuran'da yer alan mucizeleri karşılaştırmalı olarak ortaya konulmamıştır. Bu mucizelerin İncil metinleri ve Kur'an metinleri arasında nasıl bir farklılıklar arz ettiğini ortaya çıkarmak kanaatimizce faydalı olacaktır.

Araştırmanın Amacı

Çalışmamızda İsa'nın İncillerde ve Kur'an'da yer alan mucizeleri arasında farklılık olup olmadığı, varsa bunların bir tahrif belirtisi mi, ortak zikredilen mucizeler bulunmakta ise bunun ne anlama geldiği gibi sorulara cevap aranacaktır.

---

6 Bakara 2/99; Kamer 54/2; Ta-hâ 20/133; Hicr 15/81; İbrahim 14/11; Mü'min 40/23; Zariyat 51/38; A'raf 7/73.

Araştırmada Kullanılan Metot

Bu araştırmada dokümantasyon metodu kullanılmıştır. Öncelikle Hıristiyanlık ve İslâm dini kaynaklarında mucize'nin nasıl tanımlandığı ortaya konulmaya çalışılmıştır. Daha sonra İncillere ve Kur'an'a baş vurularak İsa'nın mucizeleri tespit edilmiştir. Bu mucizelerle ilgili Hıristiyanların kutsal kitaplarının tefsirleri ve İslâm tefsirleri, ansiklopediler, kitaplar, dergiler ve makalelerden istifade edilen bilgiler fişlenip tasnif edildikten sonra telif edilmiştir.

1. MUCİZE KAVRAMI

Mucize, peygamberlerin peygamberliğini teyit etmek için Allah'ın kudreti ve izniyle ortaya koydukları olağanüstülüklerdir. Mucizenin en büyük özelliği karşı tarafı aciz bırakarak ikna etmesidir.

Mucize, Allah'ın yaratması ve izni ile olan İlâhi bir fiildir. Peygamberler, mucizeleri, Allah'ın izni ile ortaya koyarlar[7]. Kur'an'ı Kerim de bir çok ayette mucizenin Allah'ın izni ile meydana geldiği bildirilmektedir[8]. Peygamber, mucizeyi muarızlarına karşı istemekte ve Allah da elçisinin bu isteğini yerine getirerek mucizeyi yaratır[9]. Yaratılan bu mucizeler ilâhî güç tarafından ortaya koyulan olağanüstü fiillerdir[10].

Demek ki, insanların, gönderilen dini anlamak için peygamberlere ihtiyacı vardır. Peygamberler de, görevlerini yaparken karşılaştıkları inkâr ve itirazlara karşı, kendisinin peygamber olduğunu ispat etmek ve tebliğ ettiği dinin hak olduğunu ortaya koymak için, Allah'ın izni ile inkârcılara ve itirazcılara karşı mucize göstermişlerdir. Aşağıda Hıristiyan ve İslam kaynaklarına göre mucize kavramını ele alacağız.

1.1. Hıristiyan Kaynaklarında Mucize Kavramı

Hıristiyanlık'ta mucize ile İsa adeta özdeşleşmiştir. Çünkü mucize İsa'nın vaftiz olduğu andan itibaren başlamaktadır[11]. İsa, ortaya koyduğu mucizeyi kendi güç ve kudreti ile değil, Tanrı'nın Ruhu'nun gücüyle ortaya koyar, etrafındakileri şaşkınlık ve hayret içinde bırakır. Mucize gösterme kudretini kendinde bulundurduğu gibi havarilerine her

---

7 Âl-i İmran 3/49; Maide 5/110.

8 Âl-i İmran 3/49; Maide 5/110; Enam 6/35, 57-59; Hûd 11/33, 80, 88; Ra'd 13/7, 38; İbrahim 14/11; Ankebût 29/50.

9 Ebu'l Kasım eş-Şeyh Abdul-Kerim el-Kuşeyrî, *Risâle-i Kuşeyriye*, çev. Ali Aslan, Özdemir Basımevi, İstanbul 1978, s.687-688; Ayr. bkz. Ebu'l-Yusr Muhammed Pezdevî, *Ehl-i Sünnet Akâidi*, trc. Şerafeddin Gölcük, Kayıhan Yayınevi, İstanbul 1994, s.139.

10 Joachim Wach, *Din Sosyolojisi*, çev. Ünver Günay, Marmara Üni. İlâhiyat Fak. Vakfı Yay., İstanbul 1995, s.424.

11 Matta 3/16-17; Markos 1/9-11, 13/11; Luka 3/21-22, 12/1-12, 24/14-15.

çeşit hastalığı ve zayıflığı iyi etme, murdar ruhları çıkarmak gibi mucize gösterme kudretini de verir[12].

İsa'nın havarilerini tebliğ için görevlendirmesi ve onlara mucizevî halleri gerçekleştirme güç ve yetkisi vermesi İncillerin nübüvvetle mucizeyi ayrı düşünmediğini ortaya koymaktadır. İsa ile mucizeyi birbirinden ayrı düşünmemek gerekmektedir. Mucize, İsa'nın mesihliğinin ispatıdır.

İsa'nın Mesihliğinin halk tarafından kabul görmesi mucize göstermesi ile gerçekleşir. Halk onun mucize gösterdiğini görünce "gerçekten beklediğimiz peygamber budur" bazıları ise, "bu mesihtir"[13] diyerek onun peygamberliğini ve mesihliğini kabullenir.

Hıristiyan kaynaklarına göre mucize: "Tabiatın, olağan yasalarına Tanrı tarafından yapılan bir müdahale"[14] şeklinde tanımlanmaktadır. Mucize, İsa'nın insanları günahtan kurtarıp onları kurtuluşa götürmek için Tanrı adına yaptığı işlerdir. Bu işler normal olmayıp harikuladedir. Daha önce meydana gelmemiş olan bu işler içinde Tanrının gücünü ve kudretini barındırmaktadır[15].

Bu tanımlamaya göre mucize harikuladedir ve Tanrının gücünü içinde barındırmaktadır. Daha önce meydana gelmeyen bu işler insanlarda şaşkınlık yaratmaktadır. Daha önce böyle olaylarla karşılaşmayan insanlar bu olaylar karşısında hayretlerini gizleyememektedirler.

Yuhanna İncilinde, mucize için "alametler, açık işaretler" [16] ifadesi kullanılmaktadır. Bu mucizeler, Tanrının bir nişanesi ve peygamberi destekleyen bir işaretidir[17].

---

12 Matta 10/1, 7-8; 14/28-31; Markos 6/6-13, 9/1-5; Luka 9/6.
13 Yuhanna 6/14, 7/40-41.
14 Shailler Mathews, Gerald Birney Smith, "Miracles", *A Dictionary of Religion and Ethics*, London 1973, s.285; Ayr. bkz. Watt, *Günümüzde İslâm ve Hıristiyanlık*, s.165.
15 Louis Monden, "Miracle", *Encyclopedia of Theology*, 963-966.
16 Yuhanna 20/30.
17 Ernest Renan, çev. Ziya İhsan, *İsa'nın Hayatı*, MEB. Yayınları, İstanbul 1997, s.158.

Mucize, peygamberi destekleyen, kutsallığını belirten, harikulade, şaşılacak bir olay ve iştir. Tabiatın normal işleyişine, kasırgaya, rüzgara karşı tabiatüstü bir müdahale ve etki göstermedir[18]. Doğal olmaktan çıkıp olağanüstü, Tanrının mesajıdır[19].

Mucize, Tanrının, genel amaçlarına uygun olarak farklı hareket etmesidir. Çünkü Tanrının evreni kendisinin önünde açıktır. Dünyaya istediği zaman farklı işleyişi veya düzeni getirmekte özgürdür. Tanrının insanla ilişki kurması her an ve her zaman mümkündür. Bu süreçte her zamanki doğal haller olmasına rağmen, insanda şaşkınlık ve hayret meydana getirecek, Tanrının genel amacına uygun olan farklı hareket ve olaylarında olması mümkündür. Bu olaylar ne rastgeledir, ne de gereğinden fazladır[20]. Mucizeler, Peygamberin istemesiyle, Tanrının izni ile meydana gelen, insanları şaşırtan, olağanüstülüklerdir[21].

Mucizeler, insanları, aklı ve mantığı hayrete düşürecek, görülmedik, alışılmadık harikalar, doğaüstü olaylar ve faaliyetlerdir[22]. Dinsel olgu olarak, harika, şaşkınlık veren, olağanüstü, alışılmış olanla açıklanamayan vaka olarak ifade edilir. Ne olursa olsun olağanüstü ve şaşkınlık veren olay anlamına gelen dinsel bir gerçektir. Genellikle işaret, alamet, belirti, harika, yetki, güç, kudretli iş, fevkalade olay anlamlarına gelmektedir. Mucize sayılan olaylar Tanrı tarafından ortaya konulan benzersiz ve kurtarıcı işaretlerdir[23].

İnsana herhangi bir hadisenin olağanüstü olduğunu hissettiren şey, vukuunun teorik olarak mümkün olup olmaması değil beklenenin veya alışılanın dışında cereyan etmesidir. İngilizce "extraordinary" kelimesiyle karşılansa da batı dillerinde "harikulade" deyiminin tam karşılığını bulmak zordur. Bu kavramı mucize ve keramet anlamına gelen "miracle", mucizevî ve hayret verici anlamına gelen "miraculous",

---

[18] L. Massignon, "Miracles", *Encyclopedia of the Holy Qur'an*, III, 846-849.
[19] Ninian Smart, "Miracles and David Hume", *Philosophers and Religious Truth*, London 1964, s.15-17.
[20] Bruce Milne, *Tanrı Öğretisi Hıristiyan İnancının El Kitabı*, Yeni Yaşam Yayınları, İstanbul 1995, s.70-71.
[21] David Thomas, "The Miracles of Jesus in Early Islamic Polemic", *Journal of Semitic Studies* XXXIX/2, Oxford University Press, Oxford 1994, s.225-231, 235-236.
[22] Manabu Waida, "Miracles", *Encyclopedia of Religion*, IX, 542-547, Ayr. bkz. T.G. Pater, "Miracles", *New Catholic Encyclopedia*., IX, 890- 893.
[23] R. J. Zwi Werblowsky, "Miracle", *Encyclopedia Britannica*, XV, 563-565, Ayr. bkz. Elpidius Pax, "Miracle", *Encyclopedia of Biblical Theology*, II, 584-588.

tabiatüstü anlamına gelen "supernatural" kelimeleriyle karşılamak mümkündür. Kainatın nizamını yaratan Allah'ın bize sıradan görünen olayların sürekliliğini zaman zaman kesintiye uğratıp zihnî alışkanlıklarımızı alt üst edecek bir harikuladeyi yaratabileceği fikri son derece mâkuldür[24].

Anladığımız kadarıyla Hıristiyanlıkta mucize, peygamberin bir alameti olarak olağanın dışında gerçekleşen Tanrı adına, Tanrının verdiği güç ile meydana gelen gerçeklerdir. Harika, şaşkınlık veren, hayrete düşüren, alışılmışın dışında, tabiatüstü, işaret, alamet gibi anlamlara gelmektedir.

1.2. İslâm Kaynaklarında Mucize Kavramı

Mucize, a-c-z kökünden ism-i fâil olup lügat manası, karşı konulmaz, insanı aciz bırakan harika, aciz kılan, başkalarının ona güç yetiremediği bir hakikat, kudretsizlik, takatsizlik veren anlamlarına gelmektedir[25]. Kur'an-ı Kerim'de "..... siz Allah'ı aciz bırakacak değilsiniz"[26], "siz ne yer yüzünde ne de gökte (Allah'ı) aciz bırakamazsınız"[27] şeklinde bir çok ayette geçmektedir.

Mucize teriminin ne zamandan itibaren kullanıldığına dair kesin bir tarih vermek güç ise de, Hicrî IV. asırdan itibaren i'câz ve mucize terimlerinin yaygın olarak kullanıldığı kesindir[28].

İslam alimlerinin eserlerinde mucize ile ilgili olarak yapmış oldukları açıklamaları şöyle sıralayabiliriz: Mâtürîdî mucizeyi: "Peygamberin elinde meydana gelen, benzer

---

24 Adnan Aslan, "Hârikulâde", *DİA.*, XVI, 184-185

25 Asım Efendi, *Kâmus Tercümesi*, "acz", II, İstanbul 1305, s.819; Sa'düddin Mesud bin Ömer el Taftazânî, *Şerhu'l-Akâid*, çev. Süleyman Uludağ, İstanbul 1980, s.295-297; Ebu Mansur Abdulkahir bin Tahir et-Temimi'l-Bağdâdî, *Usûli'd-Dîn*, Devlet Matbaası, İstanbul 1928, s.170.

26 Tevbe 9/2.

27 Ankebût 29/22; Hûd 11/72; Hac 22/51.

28 Halil İbrahim Bulut, *Kur'an Işığında Mucize ve Peygamber*, Rağbet Yayınları, İstanbul 2002, s.21-22.

konularda ihtisas sahibi olanların bile gücünü aşan ve öğrenim yoluyla benzerini meydana getirmek imkanı bulunmayan bir olay" [29] şeklinde tanımlar.
Buna göre Mâtürîdî, mucizenin ancak peygamberin elinde meydana geleceğini ve her ne şekilde olursa olsun ondan başka kimsenin bunu yapmaya gücü yetmeyeceğini ifade etmektedir.

Bakıllâni'ye göre mucize: "Allah'ın kudreti dahilinde olup, melek, insan ve cinlerden hiçbirisi buna güç yetirememektedir. Kul mucizeye güç yetirememesine rağmen mucize ile vasıflanmaktadır. Bu vasıflanma Allah'ın kudreti ile meydana gelmektedir"[30].

Buna göre Bakıllâni, mucizeyi her ne şekilde olursa olsun Allah'ın kudretine bağlamakta ve onun dilemesi ve gücü olmadan gerçekleşmeyeceğini ifade etmektedir.

Taftazânî ise mucizeyi, "inkârcıların benzerini getirmekten aciz kalacakları şekilde, münkirlerin meydan okumaları halinde peygamberlik iddiasında bulunan zattan tabiat kanunlarının tersinde meydana gelen harikulâde ve fevkalâde bir iştir"[31] şeklinde tanımlamaktadır.

Taftazâni'nin tanımına bakarak mucizeyi, münkirlerin meydan okumaları halinde, peygamberlik iddiasında bulunan kişi tarafından münkirleri aciz bırakan bir iş, peygamberliğin delili olan, şaşkınlık yaratan, tabiatın tersinde meydana gelen harika olaylar şeklinde anlamaktayız.

Bağdâdî ise mucizeyi: "Peygamberi destekleyen başkalarını aciz bırakan ve başkalarının ona güç yetiremediği, Allah'ın kudreti ve güç vermesi ile meydana gelen bir hakikat olarak" [32] tanımlamaktadır.

Bağdadi'nin tanımından ise mucizeyi; peygamberin risâletini destekleyen, muarızlarını aciz bırakan ve Allah'ın kudreti ile meydana gelen hakikat olarak anlamaktayız.

---

[29] Ebu Mansur Muhammed Mâturîdî, *Kitâbü't-Tevhîd*, nşr. Bekir Topaloğlu, İSAM Yayınları, Ankara 2003, s.271-273; Ayr. bkz. Bulut, s.23.
[30] Ebu Bekr b. Tayyib Bakıllâni, *Kitabü'l-Beyan*, Beyrut 1958, s.23.
[31] Taftazânî, a.g.e., Dersaadet 1326, s.63.
[32] Bağdâdî, a.g.e., s.170.

Nureddin es- Sâbûnî ise: "Peygamberlik iddia eden bir kişinin elinde, tabiat kanunlarına aykırı olan ve inkârcıları, benzerini getirmekten aciz bırakır bir şekilde gerçekleşen olaydır"[33] şeklinde tanımlar.

Nureddin es- Sâbûnî'nin mucize ile ilgili yaptığı tanım hemen hemen Taftazani'nin tanımı ile aynıdır. Buna göre mucize, inkârcıları benzerini yapmaktan aciz bırakan, peygamberi destekleyen bir olaydır.

Cürcâni ise mucizeyi, "Nübüvvet iddiası ile birlikte olan, kendisiyle Allah'ın elçisi olduğunu iddia eden şahsın doğruluğunun ortaya çıkarılması amaçlanan tabiat kanunlarına aykırı harikulâde, hayır ve saadete götüren" [34] şeklinde tanımlamaktadır.

Cürcâni'nin tanımında dikkati çeken noktalar, mucizenin nübüvvet iddiası ile birlikte bulunması ve tabiatın normal işleyişinin tersinde bir iş olmasıdır. Mucize öyle bir iştir ki; tabiat kanunlarına aykırı olarak zuhur etmektedir.

İbn-i Kemal'e göre mucize: "peygamberlik iddiasında bulunan kimsenin elinde, inkârcıları aciz bırakacak şekilde meydana gelen bir olaydır"[35].

İbn-i Kemal'in tanımına göre mucize, peygamberlik iddia eden kimsenin Allah'tan istemesi ve dilemesiyle meydana gelmekte ve inkâr eden kimseleri aciz bırakmaktadır. Görüldüğü üzere İslam alimleri mucizeye küçük farklılıklarla benzer tanımlar getirmişlerdir. Bu tanımlamaları dikkate aldığımızda mucize ile ilgili şu ortak noktalara ulaşmaktayız; a- Mucize, Allah'ın fiilidir. Ancak, Allah'ın yaratması ve izni ile olur. b- Tabiat kanunlarının üstünde ve ona aykırı olan harikulâde bir hadisedir. c- Peygamberi destekleyen bir hadise olup sadece peygamberlerde meydana gelmektedir. d- İnkârcıları ve diğer bütün yaratıkları aciz bırakan bir olaydır.

---

[33] Nureddin es-Sâbûnî, *Mâturîdiyye Akaidi*, çev. Bekir Topaloğlu, Diyanet İşleri Başkanlığı Yay., Ankara 2000, s.105.

[34] Seyyid Şerif el-Cürcânî, *Ta'rifât*, Şirketi Safiyeyi Osmaniyenin 87 numaralı matbaasında basılmıştır, İstanbul ts., s.148.

[35] İbn-i Kemal Paşa, *Resâil-i İbn Kemal*, İstanbul 1316, s.147-148.

Mucize peygamberlik davası ile birlikte olur, ne ondan önce ne de sonra olmaz. Mucize olan hadise peygamberin isteğine uygun bir şekilde gerçekleşir. Bir peygamberin, "Dağı yerinden kaldıracağım" deyip denizi ortadan yarması mucize değildir. Mucizeye ihtiyaç duyulmasının sebebi tebliğ edilen dinin yalanlanması ve inkâr edilmesinden dolayıdır. Durup dururken mucize meydana gelmez, inkârcıya ve yalanlayana karşı ortaya koyulur. Mucizeleri, aklî ve ilmî ölçülerle izah edebilmek oldukça zordur[36].

Bütün bunları göz önünde bulundurarak mucize için bir tanımlama yapacak olursak; nübüvvet iddiasında bulunan zâtın elinde, Allah'ın güç ve kudreti ile muarızlarını aciz bırakacak şekilde tabiat kanunlarına aykırı olarak gerçekleşen olaydır, şeklinde ifade edebiliriz.

1.3. Kur'an-ı Kerim'de Mucize İle İlgili Kavramlar

Kur'an-ı Kerim'de mucize ve i'caz kelimeleri geçmemekle birlikte "acz" kökünden gelen kelimeler bulunmaktadır. Fakat bu kelimelerin hiç birisi kavramlaşan mucize kelimesinin anlamını vermemektedir. Buna rağmen Kur'an-ı Kerim'de peygamberlerin, peygamberliklerini kanıtlamak üzere mucizeler ortaya koyduklarını ifade eden kelimeler kullanılmıştır. Bu kelimeler peygamberin, peygamberliğini kanıtlayan ifadelerdir[37]. Kur'an-ı Kerim'de Mucize terimine benzer anlamda kullanılan kelimeleri şöyle sıralayabiliriz.

1.3.1. Âyât

Âyât kelimesi, "eyyün" veya "te'eyyâ" kelimesinden türetilir. Belirlemek, tesbit etmek veya bir şeye dayanmak, bir şeyin ve bir amacın mevcudiyetini gösteren alâmet, delil, ibret, işaret anlamlarına gelmektedir. Asılda, Âyât kelimesi, Allah'ın varlığını,

---

36 Süleyman Uludağ, *Kelâm İlmi ve İslâm Akaidi*, Dergah Yayınları, İstanbul 1980, s.295-297.
37 Bulut, a.g.e., s. 24.

peygamberin Allah tarafından gönderilmiş bir elçi olduğunu ispat eden delil ve harikulâde olayları ifade ederken kullanılır[38].

Âyât kelimesi, kesin deliller karşısında hiçbir söz söylenemeyen apaçık mucize demektir[39]. Kur'an-ı Kerim'de geçen ayetlerin bir çoğunda "âyât" mucize anlamında kullanılır[40]. "kendilerine nice apaçık mucizeler verdik"[41], "size Rabbinizden bir mucize getirdim..."[42].

Peygamberin tebliğine muhatap olan milletler, tebliğ sahibinin doğruluğundan emin olmak düşüncesiyle ondan tabiat kanunlarını aşan ve ancak ilâhi bir kudret sayesinde gerçekleşebilecek, gözle görülebilir bir alâmet istemişlerdir. İnanmak isteyenlerin imanını, inkârcıların da inkârını kuvvetlendiren bu ayetler pek çok defa meydana gelmiştir. Fakat mucizeler geldikten sonra onları sihir olarak niteleyen toplulukların başlarına bir sürü felâketler gelmiş ve bunun sonucunda yok olup gitmişlerdir. Mucizenin kendilerine gelmesi bir türlü onları ikna etmemiş ve isyanlarına devam etmişlerdir. Bunun sonucunda Allah, onlara eşi ve benzeri görülmeyen bir ceza vermiştir. İnananlar hariç inkârcıların tamamı yok olmuştur. Bunlardan bazı izler sonraki nesillere ibret olsun diye kalmıştır.

1.3.2. Beyyine

Beyyine, ayrılmak, uzaklaşmak, ayırmak, uzaklaştırmak anlamlarını taşıyan, "beyn" veya açık seçik olmak, açık seçik hale getirmek, manasındaki "beyân" kökünden

---

38 Rağıb el-İsfahânî, *Müfredât*, "âyet" , Kahire 1970, bkz. Yusuf Şevki Yavuz ve Abdurrahman Çetin, "âyet", *DİA.*, IV, 242.

39 Mehmet Yaşar Soyalan, *Elmalılı Tefsirinde Kur'anî Terimler ve Deyimler*, Ağaç Yayınları, İstanbul 2003, s.68-70.

40 Bakara 2/61,73,118,145; Âl-i İmran 3/50; Nisa 4/155; Maide 5/114; En'am6/4,25,27,35,37,109,124,158; A'raf 7/73,103,106,132,133,136,146,203; Yunus 10/20,75,97; Hûd 11/64,96; Ra'd 13/27,38; İbrahim 14/5; Hicr, 15/81; Kehf, 18/106; Tahâ, 20/22-23,42,47,56,133; Enbiya 21/5; Mü'minûn 23/45,58; Şuara 26/4,15,154,197; İsra 17/101; Neml 27/12,13; Kasas 28/35,36; Ankebût 29/50; Rûm 30/58; Secde 32/15; Yâsin 36/46; Mü'min 40/23; Zuhruf 43/46,47,48; Ahkaf 46/7; Kamer 54/42; Nâzi'ât 79/ 20

41 Bakara 2/211

42 Âl-i İmran 3/49.

türetilir[43]. Beyyine, gerçeği açık bir şekilde ispatlayan kesin delil anlamında kullanılan bir terim olmakla birlikte özellikle mucize anlamında kullanılır[44]. Yani açık mucizeler demektir[45].

Kur'an-ı Kerim'de geçen ayetlerin bir çoğunda "beyyine" mucize anlamında kullanılmıştır[46]. Allah, inkârcılara peygamberi aracılığı ile bir çok işaretler, deliller, açıklamalar göstermesine rağmen inkârlarında devam etmişlerdir.

1.3.3. Burhan

Burhan, Hak ile batılı birbirinden ayıran, doğruluğunda şüphe bulunmayan ve zarûri bilgi getiren kesin delil anlamına gelmektedir. Kelimenin aslı, berraklaştırmak, açıklığa kavuşturmak, delil getirmek, anlamını taşıyan "b-r-h" kökünden türetilir[47].

Burhan, aynı zamanda aklî ve naklî delil anlamını da taşımaktadır[48]. Kur'an-ı Kerim'de mucize anlamında şöyle kullanılır; "Elini koynuna sok, kusursuz bembeyaz çıkacaktır. Korkudan kollarını kendine çek işte, bu ikisi Firavun ve onun adamlarına karşı Rabbin tarafından iki kesin delildir. Çünkü onlar yoldan çıkan bir kavim olmuşlardır"[49].

Burhan teriminin delil anlamında kullanıldığı yerler ise; ".....eğer sahiden doğru söylüyorsanız delilinizi getiriniz...."[50]. Kur'an-ı Kerim'de Allah'ın apaçık delilleri olmaları itibariyle Hz. Muhammed'e ve Hz. Musa'nın asa ve elinin bir meşale gibi

---

43 İsfahânî, a.g.e., "byn" ; Asım Efendi, IV, 566.
44 Bekir Topaloğlu, "beyyine", *DİA*., VI, 96-97.
45 Soyalan, a.g.e., s. 80.
46 Bakara 2/87, 92, 99, 25, 11, 253; Âl-i İmran 3/183, 184; Nisa 4/153; Maide 5/32,110; Tevbe 9/70; Yûnus 10/13,74; İbrahim 14/14/9; Nahl 16/44; Taha 20/72; Ankebût 29/39; Rûm 30/47; Fatır 35/25; Mu'min 40/22, 28, 50, 83; Hadid 57/ 25; Sâf 61/6; Teğabûn, 64/6; A'raf 7/73,105; İsrâ 17/101; Zuhruf 43/63.
47 İsfahânî, a.g.e., "burhân" ; Yusuf Şevki Yavuz, "burhan", *DİA*., VI, 428-430.
48 Soyalan, a.g.e., s.82.
49 Kasas 28/32.
50 Bakara 2/111, Enbiya 21/24; Mü'minûn 23/117; Nisâ 4/174; Neml 27/64; Kasas 28/75; Yusuf 12/24

parlaması mucizelerine burhan adı verilmektedir. Burhan, bütün şüpheleri ortadan kaldıracak açıklıkta ve itirazlara yer bırakmayacak kesinlikte bir delildir[51].

Görüldüğü üzere burhan, Kur'an-ı Kerim'de delil kelimesiyle ifade edilmiş olmasına rağmen mucize anlamında kullanılmıştır.

1.3.4. Sultan

Sultan, dili uzun, sert sözlü olmak anlamındaki "slt" kökünden üstün ve kudretli kılmak, başa bela etmek, gibi manaları içeren tef'il babının mastarıdır[52]. Ayrıca delil, hüccet, bûrhan, kuvvet, yetki, mucize gibi anlamlara da gelmektedir[53]. Açık ve kesin bilgiye dayanan, açık delil veya ispat anlamını da içinde barındırmaktadır[54].

Kur'an-ı Kerim'de bir çok ayette "sultan" ifadesi mucize anlamında kullanılmakta ve peygamberlerin doğruluklarını gösteren kesin delil diye takdim edilmektedir[55].

Kur'an-ı Kerim'de ayetlerinden anlaşıldığına göre "sultan" kelimesi, peygamberlerin peygamber olduklarını ispatlayan ve onların peygamberliklerini destekleyen delil anlamına gelen mucize için kullanılır.

---

51 Yavuz, a.g.m., VI. 428.
52 Bulut. a.g.e., s.35.
53 Asım Efendi. III.70.
54 Soyalan. a.g.e., s.296; Ayr. bkz. Fazlur Rahman, *Ana Konularıyla Kur'an*. çev. Alparslan Açıkgenç. Ankara Okulu Yayınları. Ankara 2000, s.125.
55 Nisa 4/153; Hûd 11/96; İbrahim 14/10,11; Mü'minûn 23/45; Kasas 28/35; Mü'min 40/23; Duhan 44/19; Zâriyât 51/38.

1.3.5. Furkan

Furkan, iki şeyin arasını ayırmak manasına gelen "frk" kökünden mastar olup, hakla batılı, imanla küfrü, helal ile haramı ayırıp belirlemek anlamında kullanılmaktadır[56].

Furkân, "fârık" ayıran anlamında olduğundan, önemli davaları, sağlam delillerle çözerek sonuca bağlayan delil ve mucizelere de furkân denilmektedir[57].

Kur'an-ı Kerim'de Bakara 2/53 ve Enbiya 21/48 ayetlerinde geçen furkan kelimesinin her ne kadar ihtilaflı da olsa mucize anlamında kullanıldığı anlaşılmaktadır[58].

Furkan kelimesinin mucize anlamında kullanıldığı başka ayetler de bulunmaktadır[59]. Mucizenin asıl hedefi doğru ile sahtekârı ayırt etmektir. Furkan da hak ile batılı ayırt eden anlamına gelmesi dolayısı ile mucizeye, furkan denilmektedir[60].

1.3.6. Hak

Hak, sözlükte, "gerçek, sabit ve doğru olmak, gerekmek, bir şeyi gerçekleştirmek, bir şeye yakinen müttalî olmak" anlamlarında mastar şekilde kullanılır. Gerçek, sabit, doğru, varlığı kesin olan şey anlamında "hak" isim olarak genellikle bâtılın zıttı manasında kullanılır[61].

İsabet, doğruluk, söz, fikir, icra, karar, ahkam, adalet, hikmet, gerçekleşme ve vuku anlamını da içinde barındırmaktadır[62]. Bunların dışında "Hak" kavramı, bir şeyi hikmetinin gereğine uygun yaratan Allah'ın ismi; fiilleri; bir şeye aslına uygun ve doğru

---

56 İsfahânî, a.g.e., "*frk*", s.568-569; İbrahim Çelik, "furkan", *DİA*., XIII, 220.
57 Elmalılı M.Hamdi Yazır, *Hak Dini Kurân Dili*, Azim Yayıncılık, İstanbul 1992, V, 3561; Soyalan, a.g.e., s.126.
58 Bulut, a.g.e., s.42.
59 Bakara 2/185; Âl-i İmran 3/4; Furkan 25/1.
60 Bulut, a.g.e., s.43.
61 Mustafa Çağrıcı, "hak", *DİA*., XV, 137-138; Asım Efendi, III, 811.
62 Elmalılı, IV, 2675.

olarak inanmak, gerektiği şekilde, ölçüde ve zamanda meydana gelen iş anlamlarını da içinde barındırmaktadır[63].

Hak kavramı bir çok anlamda kullanılmasına rağmen, Kur'an-ı Kerim'de delil ve mucize anlamında kullanıldığı ayetler de bulunmaktadır[64].

Görüldüğü üzere "hak" kavramı bir çok anlama geldiği gibi, mucize anlamını da içinde barındırmaktadır. Yani Mucize de bir Hak'tır.

---

[63] İsfahânî, a.g.e., "*hak*", s.179-180.
[64] Mü'min 40/25; En'am 6/5; A'raf 7/89; Enbiya 21/112; Zümer 39/69.

2. İNCİLLERDE VE KUR'ANDA İSA'NIN ŞAHSİYETİ

İsa, tarihsel bir şahsiyet olarak, yaşamı üzerinde en fazla yorum yapılan peygamberler içinde yer alır. Hıristiyanlık, İsa ile ilgili inanç ve telakkiler üzerine temellendirilir. Dolayısıyla İsa'nın kimliği, Tanrısal yapısı olup olmadığı veya onun sadece bir peygamber oluşu, vermiş olduğu mesajlar, olağanüstü doğumu, beşikteyken konuşup annesini savunması, tebliğ vazifesini yerine getirirken bir çok mucizeler ortaya koyması, ölmesi ve tekrar dirilmesi gibi bir çok konu geçmişten günümüze tartışıla gelmiştir.

Hıristiyan ilahiyatında İsa'yı kendisine konu alarak, şahsiyetini ve yaptıklarını ortaya koymaya çalışan bilim dalının adı kristolojidir. İsa'nın Markos İncilindeki: "İnsanlar benim kim olduğumu söylüyor" ve "Siz benim kim olduğumu düşünüyorsunuz" sorularına karşılık, Petrus'un: "Sen Mesihsin!" cevabı[65] Hıristiyan ilahiyatçıları tarafından kristoloji ilim dalının doğuşunun kaynağı olarak kabul edilmektedir[66]. İsa Mesih Nasıralı Yahudi bir peygamber olarak Hıristiyan dininin merkezinde yer almaktadır[67].

İsa'nın yaşamı hakkında bilgi alabileceğimiz en önemli Hıristiyan kaynakları İnciller, İslamî kaynaklar ise Kur'an ve tefsir kitaplarıdır. Matta ve Luka İncilleri, İsa'nın soy kütüğünü vererek ve doğum olayını anlatarak çocukluk yıllarından kısaca bahsetmektedir. Markos ve Yuhanna İncillerinde ise, İsa'nın doğumu ve çocukluk yılları hakkında bir bilgi bulunmamaktadır.

Hıristiyanlar, İsa'yı teslisi oluşturan üç tanrısal varlıktan birisi olarak görmektedirler. Onun "Oğul" olarak tanrısal bir cevhere sahip olduğuna, insanların kurtuluşu için insan şeklinde tecessüd ettiğine, yeryüzünde hukuka bağlı bir insan şeklinde yaşayarak çile çektiğine ve insanlığın temizlenmesi için çarmıha gerilerek kanını akıttığına inanırlar. Çarmıhta ölen Tanrı İsa gömüldükten üç gün sonra mezardan çıkarak semaya yükselir

---

65 Markos, 8/27-29.
66 Mahmut Aydın, "Yahudi Bir Peygamberden Gentile Tanrıya", *İslamiyat III*, 2000, sayı 4, s.47-74.
67 Mircea Eliade, Ioan P. Couliano, *Dinler Tarihi Sözlüğü*, çev. Ali Erbaş, İnsan Yayınları 1997, s.118.

ve orada tanrısal krallığını ilan eder. Ahir zamanın sonunda Mesih olarak dünyaya gelecek ve yeryüzünde tanrının krallığını kuracaktır[68].

Yeni Ahid'de İsa için, "Oğul" ve "Tanrının Oğlu"[69], "İnsanoğlu"[70], "Mesih"[71], "Peygamber"[72], "Tanrının Kelamı"[73], "Rab"[74] gibi ifadeler kullanılmaktadır[75]. İsa'nın öğrencileri onu "Masiah" yani Mesih, Tanrı'ya adanmış, kutsal sayılan, kutsanmış diye tanımlamaktadırlar[76].

Hz. İsa, Kur'an'da ise: İbn Meryem ve Mesih şeklinde zikredilen[77], kendisine İncilin verildiği[78], Hz. Muhammed'i müjdelediği bildirilen[79], "Allah'tan bir ruh ve kelime" olarak tavsif edilen[80], ancak kul olduğu vurgulanan peygamberdir[81].

Burada Hz. İsa hakkında bilgi vereceğimiz temel kaynaklar İnciller ve Kur'an olacaktır. Öncelikle İncillere göre, İsa'nın soyu ve annesi Meryem, doğumu, çocukluğu, görevlendirilişi, öğretisi ve ölümü ele alınacaktır. Aynı sıralama ile Kur'an'a göre de inceleme yapılacaktır.

---

68 Şinasi Gündüz, *Din ve İnanç Sözlüğü*, Vadi Yayınları, Ankara 1998, s.194-195.
69 Matta 4/3, 6, 8/29, 14/33, 26/63, 27/40,43,54; Markos 1/1,11, 3/11, 15/39; Luka 1/35, 3/38, 4/3-9,41,8/28, 9/20; Yuhanna 1/34,49, 3/18, 5/25, 6/69, 10/36, 11/4,27, 19/7, 20/31.
70 Matta 25/31, Markos 2/10, 8/38, 14/62; Luka 7/33, 9/44,58.
71 Matta 1/16, 27/17,22; Yuhanna 1/17, 17/3.
72 Matta 10/40-41, 21/11,46; Markos 6/4,15, 13/22; Luka 7/16,39, 13/33, 24/19; Yuhanna 6/14, 9/17.
73 Yuhanna 1/1-4,14.
74 Matta 7/11, 18/20; Markos 11/3, 12/36; Yuhanna 20/28-29.
75 Bruce Milne, *Tanrı Öğretisi*, çev. Levent Kınran, Yeni Yaşam Yayınları, İstanbul 1995, s.140-141; Mehmet Aydın, *Hıristiyan Kaynaklarına Göre Hıristiyanlık*, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., Ankara 1995, s.43-47.
76 Eliade and Couliano, a.g.e., s.119, Ayr. bkz. Ekrem Sarıkçıoğlu, *Başlangıçtan Günümüze Dinler Tarihi*, Fakülte Kitapevi, Isparta 2002, s.340-343.
77 Âl-i İmrân 3/45.
78 Mâide 5/46; Âl-i İmrân 3/48.
79 Saff 61/6.
80 Âl-i İmrân 3/45.
81 Saff 61/6; Âl-i İmrân 3/ 53.

2.1. İncillerde İsa'nın Şahsiyeti

İsa, Yahudi olarak doğar ve bir Yahudi olarak Filistin bölgesinde yaşar. Tebliğ vazifesine başladığında otuz yaşı civarındadır. Görevi üç yıl kadar kısa sürer. O, olağanüstü bir şekilde dünyaya gelir, tebliği sırasında bir çok mucizeler gösterir. Yahudilerin kışkırtmasıyla, Romalılar tarafından çarmıha gerilerek öldürülür. Fakat mucizevî bir şekilde tekrar dirilir.

İsa'nın soyu, doğumu, çocukluğu, görevlendirilişi, ölümü ve dirilişi konularının İncillerde nasıl geçtiğini çeşitli başlıklar altında ele almaya çalışacağız.

2.1.1. İsa'nın Soyu Ve Meryem

İsa'dan, İbrahim oğlu, Davut oğlu İsa Mesih diye söz edilmekte ve İbrahim'den, Davut'a kadar on dört kuşak, Davut'tan Babil sürgününe kadar on dört kuşak ve Babil sürgününden Mesih'e kadar on dört kuşak geçtiği bildirilmektedir[82]. Verilmiş olan soy kütüğü çok geniştir. Yine Matta İncilin'de, İsa'nın annesinin Meryem olduğu, Meryem'in kocasının da, Yakup oğlu Yusuf olduğu ifade edilmektedir[83]. Luka İncilinde ise İsa, Yusuf'un oğlu olarak takdim edilmektedir[84].

İsa'nın soy kütüğüne Matta ve Luka İncillerinde yer verilmektedir. Ancak bu iki İncilde verilen soy kütükleri farklılık arz etmektedir. Matta İncili, İsa'nın soy kütüğünü Davud ve İbrahim'e kadar çıkarmaktadır. Matta'nın listesinde, Davud'tan, İsa'ya kadar yirmi sekiz isim verilirken, Luka İncilinde ise bu sayı kırk bire çıkmaktadır, isimlerde de farklılıklar bulunmaktadır[85].

---

82 Matta 1/1-17; Luka 3/ 23-38. Ayr.bkz. Maurice Bucaille, *Müsbet İlim Açısından Tevrat, İnciller ve Kur'an*, çev. M. Ali Sönmez, Diyanet İşleri Başkanlığı Yay., Ankara 1998, s.145; bkz. Josh McDowell, Bart Larson, *Mesih İsa'nın Tanrılığı*, çev. Fikret Böcek, Zirve Yayınları, İstanbul 2002, s. 64-69.

83 Matta 1/16.

84 Luka 3/23.

85 Ömer Faruk Harman, "İsa", *DİA.*, XXII, 466; bkz. Bucaille, a.g.e, s.153-154.

İsa'nın soyundan bahsederken, öncelikle annesi Meryem'den de bahsetmek gerek. Matta, Markos, Luka ve Yuhanna İncillerinde, Meryem'in İsa ile müjdelenmesinden önceki hayatı ile ilgili herhangi bir bilgi bulunmamaktadır.

Matta ve Luka İncillerinde ilk defa Meryem'den bahsedilmesi[86]; "Meryem'in, Yusuf ile nişanlı olması ve dünyaya bir oğul getireceği ve onun adının İsa olacağı" haberinin Cebrail tarafından getirilmesi şeklindedir[87].

Meryem'in anne ve babasından da bahsedilmemekle birlikte İsa'nın doğumundan önce Celile de bulunan Nâsıra şehrinde oturduğu, Davut soyundan, marangozluk yapan Yusuf adlı bir gence nişanlı olduğundan bahsedilmektedir[88].

Meryem'in ne kadar yaşadığı, ne zaman öldüğü ve mezarının nerede olduğu kesin olarak bilinmemektedir ve yıllarca tartışma konusu ola gelmiştir. Fakat İnciller incelendiğinde tahmini de olsa Meryem'in yaşı hakkında bilgiye ulaşabiliriz. Meryem'den ilk kez, İsa Mesih'in annesi ve Yusuf'un nişanlısı diye söz edilmektedir[89], ikinci olarak meleğin gelerek Meryem'i İsa ile müjdelemesi[90], üçüncü olarak, İsa ve annesi Meryem'in Celile'nin Kana köyünde bir düğünde bulundukları esnada düğünde şarabın bitmesi üzerine Meryem'in İsa'ya "Şarapları bitti" demesi ve İsa'nın su ile dolu küpleri şaraba çevirmesi[91], dördüncü olarak, İsa çarmıha gerilmeden önce annesi ve sevdiği öğrencisinin yakınında durduğunu görünce "Anne, işte oğlun!" demesi, sonra öğrencisine "İşte annen!" diyerek annesini öğrencisine, öğrencisini annesine emanet etmesi gibi hususlardan bahsedilmektedir[92].

Bu bilgilere dayanarak Meryem'in hayatının, İsa'nın ölümüne kadar olan kısmının bilindiği ve İsa'nın ölümü esnasında elli ve yetmiş iki yaşları arasında olduğu tahmin

---

86 Matta 1/16,18-21; Luka 1/26-31.

87 Xavier Jacob, Luigi Lannitto ve Nilay Hıdıroğlu, *Hıristiyan İnancı*, çev. Leyla Alberti, Ohan Matbaacılık Ltd. Şti., İstanbul 1994, s.83.

88 William Macdonald, *Kutsal Kitap Yorumu*, çev. Filiz Akyüz, M.Uysal, Yeni Yaşam Yayınları, İstanbul 2000, s.270, Luka 1/26-27

89 Matta 1/18-19.

90 Luka 1/28-31.

91 Yuhanna 2/1-12.

92 Yuhanna 19/25-27.

edilmektedir. Fakat İsa'nın ölümünden sonraki hayatı hakkındaki bilgiler tahminden öte geçmemektedir[93].

İncillerde Meryem'in, İsa'dan başka çocukları olup olmadığı konusunda açık bir bilgi bulunmamaktadır. Meryem'in anne ve babasından apokrif İnciller bahsetmektedir. Protevangelium ve Thomas'ın incilinde Meryem'in annesinin adı "Hanna", babasının adı ise, "Joachim" olarak geçmektedir[94].

Görüldüğü üzere İncillerde Meryem'in hayatı hakkında çok detaylı bilgilere yer verilmemektedir. Onun hayatının, İsa'nın ölümüne kadar ki kısmının bilinmesine rağmen, İsa'nın ölümünden sonraki kısmı hakkında bilgi bulunmamaktadır.

2.1.2. İsa'nın Doğumu

İsa'nın doğumu olağanüstü bir şekilde meydana gelir. Bir çocuğun dünyaya gelebilmesi için anne ve babaya ihtiyaç duyulurken, onun doğumu ilâhî bir müdahale ile babasız olarak gerçekleşir. Meryem, İsa'ya hamile kaldığında genç bakire bir kızdır. İsa, anne ve babanın birleşmesi ile değil, Tanrı'nın müdahalesi ile dünyaya gelir. İncillerde bu olaydan şöyle bahsedilmektedir:

Tanrı, Melek Cebrail'i Celile'de, Yusuf adlı gence nişanlı olan Meryem adlı bir kıza gönderir. Melek, Meryem'in yanına girer: "Ey Tanrının lütfuna erişen kız, selam! Rab seninledir" der. Meryem söylenenlere şaşırıp kalır, "Selamın" ne anlama geldiğini anlayamaz, düşünmeye ve kaygılanmaya başlar. Bunun üzerine melek onu teselli ederek. "Korkma! Meryem, sen Tanrının lütfuna eriştin, gebe kalıp bir oğul doğuracaksın, adını İsa koyacaksın" der. Meryem heyecanla meleğe: "Bu nasıl olur ben erkeğe varmadım ki" diye sorar. Melek, "Kutsal Ruh senin üzerine gelecek ve üzerine gölge salacak, bunun için doğacak olana Kutsal, Tanrı oğlu denecek" diye cevap verir. Daha sonra, Meryem'e akrabası Elizabet'in yaşlılık halinde bir oğula gebe kaldığını

---

93 Günay Tümer. *Hıristiyanlıkta ve İslâm da Hz. Meryem*. Türkiye Diyanet Vakfı Yay. Ankara-1996. s. 78-79.

94 Tümer. a.g.e.. s. 67.

örnek gösterir ve Tanrının yapamayacağı hiçbir işin olmadığını söyler[95]. Meryem: Zekeriyya'nın hanımı Elizabeth'in kız kardeşinin çocuğudur[96]. Meryem hamile kaldığında bakire genç bir kızdır[97].

Meryem'in, Kutsal Ruhtan gebe kaldığı anlaşılınca, nişanlısı Yusuf, Meryem'den gizlice ayrılmaya karar verir. Fakat bu kararından dolayı Rabbin bir meleği Yusuf'a rüyasında görünerek: "Davud oğlu Yusuf, Meryem'i kendine eş olarak almaktan korkma! Çünkü onun rahminde oluşan Kutsal Ruhtandır ve onun adını İsa koyacaksın. O, kavmini günahlardan kurtaracak" diye söylemesi üzerine Yusuf almış olduğu kararından vazgeçer[98].

İsa, Hirodes'in döneminde Yahudiye'nin Beytlehem kasabasında doğar. Onun bu doğumundan sonra bazı yıldızbilimciler doğu tarafından Kudüs'e gelerek: "Yahudilerin kralı olarak doğan çocuk nerede? Doğuda onun yıldızını gördük ve Ona tapınmaya geldik" demeleri üzerine, bunu duyan Hirodes tedirgin olur ve baş kâhinler ile din bilginlerini toplayarak Mesih'in nerede doğacağını sorar. Cevaben "Yahudiye'nin Beytlehem kasabasında"[99] denilmesi üzerine, çocuğun yerinin bulunması için yıldızbilimcileri görevlendirir. Yıldızbilimciler Doğuda görmüş oldukları yıldızı takip ederek çocuğun yerini bulurlar ve Ona hürmet gösterirler. Yere kapanarak ona tapınırlar. Hirodes'in yanına dönmemeleri için rüyada uyarıldıklarından dolayı ülkelerine başka yolu takip ederek giderler[100]. Matta ve Luka İncillerinde İsa'nın doğumu anlatılmasına rağmen doğum tarihi ile ilgili bir bilgi bulunmamaktadır.

İncillerden anlaşılacağı üzere, Meryem, Rab tarafından seçilmiştir, Rab, Meryem'in Kutsal Ruh tarafından gebe kalmasını sağlayarak dünyaya görev için göndereceği elçisinin mucizevî bir şekilde babasız olarak doğmasını sağlayarak insanlara kudretini hatırlatır.

---

95 Luka 1/26-35; Ayr. bkz. Jacob, Lannitto ve Hıdıroğlu, a.g.e., s.70;. bkz. Dominik Pamir, *Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri*, 1893 Filmcilik Ltd. Şti., İstanbul 2000, s.128-129.
96 Harman, a.g.e., 466.
97 Milne, a.g.e. s.142-143.
98 Matta 1/18-21.
99 Luka 2/4-7.
100 Matta 2/ 1-12.

2.1.3. İsa'nın Çocukluğu

İncilleri incelediğimizde, İsa'nın çocukluğuna dair detaylı bilgilere yer verilmemesine rağmen doğumu ile ilgili bazı bilgiler bulunmaktadır.

İsa, olağanüstü bir şekilde doğduktan sonra sekiz günlük olduğunda, Yahudi adetlerine göre sünnet edilerek, kendisine İsa adı verilir. Musa'nın yasasına göre arınma günlerinin[101] sonunda, Yusuf ile Meryem çocuğu Rab'be adamak için Kudüs'e götürerek İsa'yı Rab'be sunarlar[102].

İsa, Kudüs'e götürüldüğü esnada, Kudüs'te, Şimon isimli bir zât bulunmaktadır. Bu zât Rabbin Mesih'inin geleceğini bilmektedir ve Kutsal Ruh tarafından, Rabbin Mesih'ini görmeden ölmeyeceği bu zâta bildirilir. İsa tapınakta iken, Şimon, Kutsal Ruhun yönlendirmesiyle tapınağa giderek İsa'yı kucağına alır, Rabbe şükranda bulunur ve İsa'yı kutsar. Anne ve babasına, "İsa'nın, İsrail'de bir çok kişinin düşmesine ya da yükselmesine sebep olacağını" bildirir[103]. Yusuf ile Meryem, Rabbin yasasında ne emrediliyorsa hepsini yerine getirdikten sonra memleketleri olan Nasıra kentine dönerler[104].

İsa'nın doğumundan sonra bazı yıldızbilimciler doğu tarafından Kudüs'e gelerek, "Yahudilerin kralı olarak doğan çocuk nerede? Doğuda onun yıldızını gördük ve Ona tapınmaya geldik" demeleri üzerine, bunu duyan Hirodes tedirgin olur ve baş kâhinler ile din bilginlerini toplayarak Mesih'in nerede doğacağını sorar. Cevaben "Yahudiye'nin Beytlehem kasabasında"[105] denilmesi üzerine, çocuğun yerinin bulunması için yıldızbilimcileri görevlendirir. Yıldızbilimciler doğuda görmüş oldukları yıldızı takip ederek çocuğun yerini bulurlar ve Ona hürmet gösterirler. Yere kapanarak

---

[101] Tevrat, Levililer 12/1-4'e göre bir kadın, erkek çocuk doğurduktan sonra kırk gün süreyle dinsel açıdan "kirli" sayılırdı. Bu dönemin sonunda bir kurban sunarak, bu kirlilikten arınır ve "temiz" sayılırdı.

[102] Jacob, Lannitto ve Hıdıroğlu, a.g.e., s.83; Zekiye Sönmez, "İnciller ve Kur'an Işığında Hz. İsa" *Dinler Tarihi Araştırmaları III*, Dinler Tarihi Yayınları III, Ankara 2002, s.148.

[103] Luka 2/25-33.

[104] Luka 2/39.

[105] Luka 2/4-7.

ona tapınırlar. Hirodes'in yanına dönmemeleri için rüyada uyarıldıklarından, ülkelerine başka yolu takip ederek giderler[106].

Bu olaylardan sonra, Rabbin meleği, Yusuf'a rüyasında görünür ve Meryem ile çocuğu alarak Mısır'a kaçmalarını çünkü Hirodes'in çocuğu öldüreceğini bildirir. Bunun üzerine Yusuf, Meryem'i ve çocuğu alarak Mısır'a gider. Orada ne kadar kaldıkları tam olarak bilinmemektedir. Hirodes'in ölümünden sonra geriye dönerler[107].

İsa'nın, Mısır'a kaçırılışı sonra Nasıra'ya geri dönüşü, düzenli bir hayat sürmesini engellemesine rağmen büyümekte ve ruhsal yönden güçlenmektedir[108]. Bu sebeplerden dolayı, İsa, okuma yazma ve öğrenim görebilmek için gerekli imkânlara sahip olamadı. Bununla birlikte kendisine mucizevî şekilde okuma yazma öğretildi. Yuhanna İnciline göre: "İsa'nın tapınağa giderek ders vermeye başlaması, Yahudileri şaşkına çevirir: "Bu adam hiç öğrenim görmediği halde nasıl bu kadar bilgili olabilir?"[109] demektedirler. İsa'nın bir eğitim almadan bu şekilde ders verebilmesi Tanrının gücü ile gerçekleşir[110].

İsa, on iki yaşına geldiğinde, Yusuf ve annesi Meryem onu alıp Fısıh bayramına giderler. Bir ara İsa kaybolur, Yusuf ve Meryem telaş içinde İsa'yı aramaya koyulurlar, İsa ise mabedde din adamları ile oturarak onları dinlemekte ve onlara sorular sormaktadır. İsa'nın bu haline hayret eden din adamları ve etraftaki insanlar çocuğun zekasına hayran kalırlar. Onun verdiği cevaplara şaşırırlar. İsa'yı arayan, Yusuf ve Meryem, onu mabedde bularak, Nasıra'ya geri dönerler[111].

İsa'nın tapınakta ders vermesi, Yahudileri şaşkına çevirir. Bir çocuk bunu nasıl yapabilir diye hayretler içinde birbirlerine bakakalırlar. Çevrede bu olaya şahit olan insanlarda şaşkınlık içinde İsa'yı seyretmektedirler. Meryem ve Yusuf, İsa'yı kaybederler, ona bir şey oldu endişesi ile panik ve korku içinde onu ararlar. İsa'yı

---

[106] Matta 2/9-12; Ayr. bkz. Sönmez, a.g.e., s.149.
[107] Matta 2/13-14, 19-20; Ayr. bkz. Macdonald, a.g.e., s.32.
[108] Luka 1/80.
[109] Yuhanna 7/14-15.
[110] Macdonald , a.g.e., s.487.
[111] Luka 2/41-51; Ayr. bkz. William Baird, "The Gospel According To Luke", *The Interpreter's One Volume Commentary On The Bible*, Abingdon Press, New York 1971, s.677.

mabedde ders verirken gördüklerinde onlarda şaşkınlık içinde kalırlar. Ona bir zarar gelmesinden korktuklarından dolayı hemen Nasıra'ya dönerler.

2.1.4. İsa'nın Görevlendirilişi

İsa'nın göreve başlamasından önce Vaftizci Yahya, insanları tövbe etmeye çağırmakta ve onları günahlarından arındırmak için vaftiz etmektedir. Bu sayede halkı, gelecek olan İsa için manevi olarak hazırlamaktadır. İnsanlara kendisinden sonra gelecek ve onları kurtuluşa davet edecek olan İsa'nın üstünlüğünden bahsetmektedir. İsa'nın görevlendirilişi İncillerde şöyle ifade edilmektedir:

İsa, tam olarak tebliğ vazifesine başlamadan önce, Vaftizci Yahya çölde ortaya çıkarak insanları, günahlarının bağışlanması için tövbe etmeye ve vaftiz olmaya çağırmaktadır. Yahudiye halkı ve Kudüslüler Yahya'ya gelip günahlarını itiraf edip, kendilerini Şeria nehrinde vaftiz ettirmektedirler. Yahya, halkı hem vaftiz etmekte hem de "Benden güçlü olan geliyor ben sizi suyla vaftiz ediyorum ama o sizi Kutsal Ruhla vaftiz edecektir" diyerek onlara müjde vermektedir[112].

Vaftiz: Grekçe "baptisma" veya "baptismos" kelimelerinden gelmektedir. Kök itibariyle "suya daldırmak" manasına gelen "bapto" dan türetilir[113]. Vaftiz: Hıristiyan inancında; Mesih'in ölümü ve dirilişine iştirak, yeniden doğuş, Mesih tarafından aydınlanma, günahtan temizlenmek, Mesih'te elbisenin değiştirilmesi, ruh yoluyla yenilenme, kölelikten çıkış gibi anlamlara gelmektedir[114]. Vaftiz: Tanrı ile insan arasındaki ittifakı sağlayan bir ibadettir[115].

Yahya insanları tebliğ ve vaftiz etmeyi sürdürürken, İsa, Celile'nin Nasıra kentinden, Yahya'nın yanına gelir ve vaftiz için geldiğini bildirir. Bunun üzerine Yahya tarafından vaftiz edilir. İşte tam o esnada İsa sudan çıkarken, gök yarılır ve Ruh'ul-Kudüs güvercin

---

[112] Matta 3/11; Markos 1/8; Luka 3/16.
[113] Ali Erbaş, *Hıristiyanlıkta İbadet*, Ayışığı Kitapları, İstanbul 2003, s.86.
[114] Erbaş, *Hıristiyan Ayinleri*, Nûn Yayıncılık, İstanbul 1998, s.101.
[115] Erbaş, a.g.e., s.108.

şeklinde İsa'nın üzerine iner ve gökten: "Sen benim oğlumsun, senden hoşnudum" diye bir ses işitilir[116].

Kutsal Ruh ile dolu olarak Şeria nehrinden dönen İsa, Ruhun yönlendirmesiyle çölde kırk gün süreyle iblis tarafından sınanır. İblis, İsa'ya kendisine tapması için bir çok vaatte bulunur. İblis, İsa'yı tapınağın en yüksek yerine çıkmasını sağlayarak buradan kendisini atmasını ister ve İsa'ya: "Senin Rabbin, seni koruması için meleklerine buyruk verecek, ayağın taşa çarpsa seni elleri üzerinde taşıyacaklar" der. İsa cevaben: "Tanrın olan Rabbi sınama" der. Bunun üzerine İblis, İsa'nın yanından ayrılır[117].

İsa'nın tebliğ vazifesi Yahya tarafından vaftiz edilmesi ve şeytanın sınamasından sonra başlar[118].

İsa, İblisin bu vesvese ve sınamalarına karşın, aldanmaz ve başarı ile İblise karşı koyar. Böylelikle İlahî vazifeye hazır olduğunu gösterir.

İsa, sınanmadan ve Yahya'nın tutuklanmasından sonra Tanrının müjdesini duyurarak Celile'ye gider "Zaman doldu, Tanrı'nın egemenliği yaklaştı, tövbe edin, müjdeye inanın!" der[119].

Matta, Markos ve Luka İncillerinde, İsa'nın göreve başlamadan önce Yahya'nın zindana atılmasından bahsedilirken; Yuhanna İncilinde, Yahya'nın zindana atılmasından önce İsa'nın göreve başladığı ifade edilmektedir[120].

İsa, üstlenmiş olduğu görevi yerine getirmeye çalışırken bir çok kişinin muhalefeti ile karşı karşıya kalır. Ferisiler, İsa'yı tenkit eder ve onunla münakaşaya girerler. Ayrıca yasayı çiğnedi ve sebt günü yapılması yasak olan şeyi yaptığı suçlamasıyla ona iftirada bulunurlar[121].

---

[116] Matta 3/13-17; Markos 1/4-11; Luka 3/21-22.
[117] Matta 4/1-11; Markos 1/12-13; Luka 4/ 1-13.
[118] Harman, a.g.e., s.467.
[119] Matta 4/12-17; Markos 1/14-15; Luka 3/18-20.
[120] Yuhanna 3/22-24.
[121] Matta 5/17-20; Markos 2/23-27.

Fakat İsa, ne pahasına olursa olsun görevini sürdürmekte ve insanları kurtuluşa davet etmektedir. İsa'nın daveti üzerine etrafında insanlar toplanmaya başlamaktadır. Tek başına çıktığı yolda her geçen gün çevresi onun davetine katılanlarla dolup taşmaktadır.

İsa, kendisinin bir ve tek olan Rab tarafından görevlendirildiğini, insanların kendisini bütün güçleriyle sevmeleri gerektiğini, Tanrıdan "Baba" diye bahsederek kendisini gönderenin "Baba" olduğunu söyler[122].

İsa, kendi görevinin, günahkârları, günahlarından kurtarmak olduğunu, insanlara sürekli tövbe etmeleri gerektiğini ve "Siz başkalarının suçlarını bağışlarsanız, Tanrının da sizin suçlarınızı bağışlayacağını, eğer siz başkasının suçlarını bağışlamasını bilmezseniz, Tanrı da sizin suçlarınızı bağışlamaz,[123] kurtuluş için bütün kalbinle, bütün gücünle ve bütün aklınla Rabbi sevmelisin" demektedir[124].

İsa'ya göre kurtuluşa eren insan "Göklerin egemenliğine" ulaşacaktır, buna cimriler, gururlular ve mal mülk ile öğünenler kavuşamayacaktır. Ona göre maddî olarak zengin olanların "Göklerin egemenliğine" kavuşabilmesi bir devenin iğne deliğinden geçmesi kadar zordur. Göklerin egemenliğine ancak ona tabî olanlar ve onun yolunda mücadele verenler kavuşabilecektir. Yani manevî zenginliğe sahip olanların kavuşabileceği bir yerdir. Malını ve mülkünü her şeyini bırakarak onun ardından gidenler, terk ettikleri şeylerin yüz katını ve sonsuz yaşamı elde edeceklerdir[125].

İsa, "Yapacağınız doğru işleri gösteriş için yapmayınız. Yeryüzünde kendinize hazineler biriktirmeyiniz, bunları pas ve güveler yer bitirir, bunların yerine kendinize gökte hazineler biriktiriniz, onu ne hırsız çalabilir, ne güve ne de pas yiyip bitirir" demektedir[126].

Yani, İsa, insanlara dünya nimetlerine fazla önem vermemeleri, gerçek olan ahiret alemine dikkat etmeleri ve orası için bir şeyler yapmaları gerektiğini, kaygı duyulması

---

[122] Markos 12/29-30; Yuhanna 5/36-37; Ayr. bkz. Macdonald, a.g.e., s.239, 470.
[123] Matta 6/12,14-15; 9/12-13.
[124] Luka 10/27.
[125] Matta 19/23-30.
[126] Matta 6/1,19-20.

gerekli olan şeyin iman olduğu geri kalanın ise önemsiz, değersiz ve bu dünyanın boş olduğunu, asıl olanın Tanrı egemenliğine, saltanatına gidebilmek olduğunu hatırlatmaktadır[127].

İsa, insanlara öyle bir günden haber vermektedir ki, o gün geldiğinde dünya karışacak, her şey yıkılacak ve yok olacaktır. O günün adına, İsa: "Kıyamet günü" demektedir, bu gün sonun geldiği gündür. Fakat bu günü Baba'dan başka kimse bilememektedir[128].

Tanrının emirlerini yerine getirenlerin ve doğruları yaşayanların sonsuz yaşama kavuşacakları, kötülük yapan ve emirlere uymayanların ise sonsuz azaba uğrayacakları, İsa'nın bildirdiği öğretilerdendir[129].

İyilerin yerinin cennet, kötülerin ise yerinin cehennem olacağını, emir ve yasaklara uyanların sonsuz yaşama kavuşup, mutluluğa ereceğini; kötülük yapıp emirlere uymayanların ise ebedî azaba uğrayacaklarını ifade etmektedir.

İsa'nın öğretisinin merkezinde bir olan Tanrıya iman ve onun rızasını kazanmak bulunmaktadır. Tanrının rızasını kazanmak ise gösterişten uzak samimi olarak yapılan sadaka, dua, oruç gibi ibadetler ile mümkün olmaktadır. Fakat, İsa'nın döneminde bu ibadetlerin nasıl yapıldığına dair bir bilgiye İnciller de rastlanmamaktadır[130].

İsa kendisinin kutsal yasayı tamamlamak için geldiğini, önceki peygamber yasalarını değiştirmek gibi bir görevinin olmadığını asıl onları tamamlamaya geldiğini şu sözü ile ifade etmektedir: "Ben Kutsal yasayı ya da peygamber sözlerini geçersiz kılmak için değil, tamamlamaya geldim"[131].

İsa'nın dağdaki vaazından alınarak oluşturulan ve adına "Sekiz Mutluluk" denilen prensibe göre: temiz ruhlu, yaslı, halim, kurtuluşu özleyen, merhametli, temiz yürekli, barışsever olmalı, zulme uğramış insanlar, gelecek dünyada en büyük mükafatı hak

---

[127] Markos 1/14-15.
[128] Matta 24/14-36.
[129] Bkz. Matta 24/14-36.
[130] Matta 6/2-4; 6/5.8; 6/16-18.
[131] Matta 5/17.

eden insanlardır. Ancak mükafatı elde etmek için sabretmek ve yapılabilecek en iyi şeyleri yapmak gerekmektedir[132].

İsa'nın öğretisini tek cümle ile özetleyecek olursak: " İnsanların size, her ne yapmalarını istiyorsanız, siz de onlara öyle yapın; çünkü şeriat budur" şeklindedir[133].

Görüldüğü üzere, İsa'nın ahlak anlayışında insanlara karşı sonsuz sevgi, saygı ve hoşgörü yatmaktadır. O, sadece karşılıklı olarak birbirini sevmeyi, saymayı değil düşmanını dahi sevmeyi anlatmaktadır. Sonsuz sevgi, saygı ve hoşgörü önermektedir.

2.1.5. İncillerde İsa'nın Ölümü

İncillerde İsa'nın ölümü ve öldürülmeden önce gördüğü işkence çok detaylı bir şekilde anlatılmaktadır. Kilise dilinde buna "passion"[134] denir. İsa, bütün baskı ve işkencelere karşı koyarak ilâhî vazifesini yerine getirmekte ve doğruları halka anlatmaktadır. Onun anlattıklarını kabul eden halk yanında yer almakta ve İsa'ya sahip çıkmaktadır. Bu durum, Yahudi din bilginlerini ve ileri gidenlerini rahatsız etmektedir. İsa'yı engellemek için bütün baskıları yapmalarına rağmen bunu başaramamaktadırlar. İsa'dan kurtulmak için onu öldürmeyi planlamaktadırlar. Bu durum İncillerde şöyle anlatılmaktadır:

İsa'yı öldürmek için fırsat kollayan baş kahinlerle, din bilginleri, on ikilerden olan Yahuda İskariyot ile anlaşarak, İsa'yı ele vermesini isterler. Düşmanlar artık İsa'yı öldürmek için fırsat kollamaktadırlar[135]. İsa, Getsemoni bahçesinde öğrencileri ile birlikte iken tutuklanır ve yargılanmak için yüksek kurulun önüne çıkarılır[136]. Yüksek kurul İsa'yı Pilatus'a verir. Vali, İsa'ya: "suçlamalara ne diyorsun" diye sorar. Fakat hiçbir cevap alamaz. Bunun üzerine İsa ölüm cezasına çarptırılır. Pilatus, her Fısıh bayramında tutuklulardan birisini salmaktadır. Halka: "Yahudilerin kralını salıvereyim

---

[132] Matta 5/3-10.
[133] Matta 7/12.
[134] Büyük çile; İsa'nın çektiği acıları ve sonunda ölümü. Mathews and Smith, "Passion", a.g.e., s.326.
[135] Matta 26/14-15; Markos 14/10-11; Luka 22/3-6.
[136] Matta 2636,57-68; Markos 14/32,53-65; Luka 22/39-46,54-55; Yuhanna 18/19-24.

mi?" der, fakat, kahinlerin kışkırtmasıyla halk Barabas'ın salınmasını, İsa'nın ise çarmıha gerilmesini isterler[137]. Askerler, İsa ile alay edip tahkirde bulunarak, İsa'yı çarmıha gererler. Halk ve kahinler çarmıhta olan İsa ile alay ederler. Onu aşağılarlar ve ona söverler. Roma adeti olan çarmıha germe işi Romalıların kılıçla kesme şerefine lâyık görmedikleri, yol kesen hırsızlara, kölelere ve haydutlara uyguladıkları bir âdettir[138]. Çarmıha gerilen İsa, bedensel olarak büyük acılar çekmesine rağmen büyük bir sabır göstermektedir[139]. Onun çarmıhta ölmesi dünyanın günahları için keffâret sayılmaktadır[140].

İsa, öğleden sonra saat üçte son nefesini verir[141]. Onun gömülmesi ise Aramatyalı Yusuf'un, Pilatus'a, İsa'nın cesedini almak istediğini söyleyerek izin istemesi ve cesedi alıp keten bir beze sararak taştan bir mezara koyup, mezarın ağzını taş ile kapatması, şeklinde olur[142].

İsa'nın öldürülmesinin asıl sebebi siyasîdir. Roma mahkemesinde dinî suçlamaların bir ağırlığının olmadığını bilen Yahudi ileri gelenleri, onu siyasî olarak suçlayıp ceza almasını isterler. İsa'yı, imparatorluğa karşı olan bir devrimci, halkı vergi ödememesi için kışkırtan ve kral olduğunu iddia eden, imparatorun konumunu ve gücünü tehdit eden bir kişi olarak tanıtırlar. Yahudi ileri gidenleri bu planlarında başarıya ulaşırlar ve İsa'nın öldürülmesini isterler fakat Pilatus, İsa'yı öldürmek istememesine rağmen Yahudi ileri gelenlerinin baskısına dayanamayarak onların istediği kararı verir[143]. Yahudi ileri gidenleri tarafından huzursuzluk çıkaran toplumun huzurunu bozan ve insanları Romalılara karşı kışkırtan birisi olarak tanıtılan[144] İsa, Romalılar tarafından suçlanıp çarmıha gerilerek öldürülür[145].

---

[137] Matta 27/11-26; Markos 15/2-15; Luka 23/3,13-25; Yuhanna 18/33,19/1-15.

[138] Matta 27/27-44; Markos 15/16-32; Luka 23/26-43; Yuhanna 19/2-3,17-27; Ernast Renan, *İsa'nın Hayatı*, çev. Ziya İhsan, MEB. Yayınları, İstanbul 1997, s. 230.

[139] Jacob, Lannitto ve Hıdıroğlu, a.g.e., s.102.

[140] John Hick, "Hıristiyanların İsa'yı Algılama Biçimi ve Bunun İslâm'ın Anlayışıyla Karşılaştırılması", çev. Şaban Ali Düzgün, *İslâmiyât III*, 2000, Sayı 4, s.75.

[141] Matta 27/45-50; Markos 15/33-37;Luka 23/44-49; Yuhanna 19/28-30.

[142] Matta 27/57-61;Markos 15/42-47; Luka 23/50-56; Yuhanna 19/38-42.

[143] Macdonald, a.g.e., s.170-171.

[144] Arnulf Zitelmann, *Dünya Dinleri*, çev. Nafer Ermiş, İnkılâp Kitapevi, İstanbul 2003, s.134.

[145] Eliade and Couliano, *a.g.e.*,s.119.

İsa'nın dirilişi ise şöyledir: Mecdelli Meryem, Yakup'un annesi Meryem ve Şalome, İsa'nın mezarına giderler. Fakat onu orada bulamazlar, bir genç onun dirildiğini ve Celileye gittiğini söyler[146].

İsa dirilince ilk olarak Mecdelli Meryem'e görünür. Öğrencilerine haber vermesini söyler. Meryem haberi götürür, fakat öğrencileri bu duruma inanmazlar. İsa onları bundan dolayı azarlar[147]. İsa, ölümünden iki gün sonra dirilir. Bu dirilme işi Tanrı'nın gücü ve kudreti ile olur[148].

Görüldüğü üzere, İncillere göre çarmıh hadisesi ve ölüm gerçekleşmiştir. Buna rağmen Tanrı'nın gücü ve kudreti ile İsa tekrar dirilmiştir. İsa'nın öldürülüş sebebi Yahudi din bilginlerinin ellerindeki yetki ve halk üzerindeki etkilerini kaybetme endişesinden kaynaklanmıştır. Romalılar tarafından cezalandırılması için Romalı yöneticilere, İsa, krallık iddiasında bulunan, halkı isyana teşvik eden birisi olarak gösterilmiştir. Böylece yalan iddialarla İsa'nın çarmıha gerilmesini sağlamışlardır. Madde ve menfaat her şeyin önüne geçmiştir ve bir peygamberin öldürülmesine sebep olmuştur.

2.2. Kurân'da Hz. İsa'nın Şahsiyeti

Kur'ân'a göre Hz. İsa babasız bir şekilde dünyaya gelir. Annesi Meryem evlenmediği halde, Allah'ın kudreti ile Hz. İsa'ya hamile kalır. Onun dünyaya gelmesi büyük bir mucize olur. Yahudiler bu durumu anlayamayarak, Meryem'i iffetsizlik ve zina suçu ile suçlarlar ve cezalandırmak isterler. Fakat Hz. İsa beşikte iken Allah'ın gücü ve kudreti ile konuşarak annesinin suçsuz olduğunu söyler, onu Yahudilerin zulüm ve işkencesinden kurtarır. Kur'an-ı Kerim bu durumu açık bir şekilde ifade etmektedir.

---

146 Matta 28/1-8; Markos 16/1-8; Luka 24/1-12; Yuhanna 20/1-9.
147 Matta 28/9-10; Markos 16/11-14; Luka 24/36-43; Yuhanna 20/19-22.
148 Jacob, Lannitto ve Hıdıroğlu, a.g.e., s.107-108.

2.2.1. Hz. İsa'nın Soyu

Kur'an'ı Kerim'e göre Hz. İsa, beş ul'ul-azm peygamberden biridir. Hz. Âdem (a.s)'den beri yüce Allah katında muteber tek din olan, İslâm'ı tebliğ etmek için, İsrail oğullarına gönderilir. Allah ona, dört büyük semavi kitaptan biri olan İncil'i verir ve onu bir çok mucizelerle destekler.

Hz. İsa, Hz. Meryem'in oğludur. Meryem cennet hanımlarının en faziletli birkaç hanımından biridir. Tertemiz bir sülalenin, doğumundan itibaren tertemiz büyüyüp yetişmiş, ilahi kerametlere mazhar olmuş bir kerîmesidir. Kur'an da 19. Sûre onun adını taşıdığı gibi, hacim itibariyle ikinci uzun sûre olan Al-i İmrân sûresi de, özellikle Hz. İsa ile Hz. Meryem'den bahsettiğinden, bu ismi alır. Al-i İmrân, "İmrân hanedanı" demektir. İmrân ise, Meryem'in babası, Hz. İsa'nın anne dedesidir[149].

Hz. Meryem Kur'an-ı Kerim'de zikredilen seçkin ailelerden biri olan İmrân ailesine mensuptur. Babası İmrân b. Maten, Davud (a.s)'ın oğlu Süleyman peygamber soyundandır. Annesi Hanne binti Fâkuza'dır. Hanne'nin kız kardeşi İşâ da Zekeriyya peygamberin eşi, Yahya (a.s.)'ın da annesidir. Peygamber Efendimiz'in de belirttiği gibi, Yahya ile Hz. İsa teyze çocuklarıdır[150].
Hz. Meryem henüz anne karnında iken babası İmrân vefat eder, annesi de onu Beyt-i Makdis'in (Mescid-i Aksa) hizmetine adar ve şöyle der: "Ya Rabbi! Karnımda olanı, sadece sana hizmet etmek üzere adadım, benden kabul buyur, doğrusu İşiten ve bilen ancak sensin" Onu doğurunca da, Allah onun ne doğurduğunu bilirken o yine: "Rabbim, onu kız doğurdum, erkek kız gibi değildir. Ona Meryem adını verdim. Onu ve soyunu kovulmuş şeytanın şerrinden sana emanet ediyorum" der[151].

Allah da İmran'ın karısının kendisine karşı bu samimi yönelişini kabul eder ve duasına karşılık olarak, doğurduğu çocuğu çok üstün bir ahlak ile ahlâklandırır. Hz. Meryem'in Allah'ın koruması altında ne kadar özenle ve incelikle yetiştirildiğini şu ayetten

---

149 Suat Yıldırım, *Mevcut Kaynaklara Göre Hıristiyanlık*, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara 1988, s.14.
150 Ahmet Güç, "Kur'an-ı Kerim'e Göre Hz. Meryem ve İsa", *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fak. Dergisi*, Sayı 3, III, 1991, s.216.
151 Âl-i İmran 3/35-36.

anlamaktayız: "Bunun üzerine Rabbi onu güzel bir kabulle kabul etti ve onu güzel bir bitki gibi yetiştirdi, Zekeriyya'yı ondan sorumlu kıldı. İmrân'ın karısı Hz. Meryem'e hamile iken karnındaki yavrunun Allah evine hizmet etmesi için oranın bekçiliğini yapıp mabedin işlerini görmesi için onu mabede adamıştı"[152].

Meryem'in annesi bu adağında samimi olarak devam eder, çocuğunu dünyaya getirince adağını ifa etmeye çalışırken çevresinden böyle yapmamasını isteyenlere karşı çıkarak verdiği sözü tutar. Böylece yeni yetişen genç kız çocukluğundan itibaren kendini mabede ve ibadete adama fırsatı bulur. Onun yetişmesinde ve doğru yolu bulmasında Allah'ın doğru sözlü iyi özlü peygamberlerinden bir peygamber kılavuzluk eder. Zekeriyya (a.s) ona doğru yolu göstererek Allah'a en sağlam şekilde nasıl ibadet edeceğini, kalbini her türlü pislik ve kötülükten nasıl arındırabileceğini öğretir. Yüce Allah ise, ona, ölçü ve hesaba gelmez rızık kaynakları gönderir. Bu durum Allah nebisi Zekeriyya'nın hayretine mucip olur. Kendinin bakıcısı olan peygamber onun yanına mabede her girdiğinde yanında bir rızık bulur. "Ey Meryem bu sana nereden?" der, o da "Allah katından" der. Zira Allah dilediğine hesapsız rızık verir" diye karşılık verir[153].

Her türlü pisliklerden ve kötülüklerden arınmış olarak tertemiz bir hayat sürerek gelişen Meryem, Allah'ın yüce emri için hazırlanmaktadır. Şeytan onun ruhuna sızacak hiçbir nokta bulamaz, melekler, ona şöyle seslenirler ve Allah'ın, kendisini seçtiğini işaret ederler: "Ey Meryem! Allah seni seçti, seni tertemiz yarattı ve seni dünya kadınlarına üstün kıldı. Ey Meryem! Rabbine divan dur ve secdeye kapan ve rüku edenlerle beraber rüku et" derler[154].

Hz. Meryem böyle bir ilahi seçenek için hazır ve tertemizdir. Çirkin hallerden, Yahudilerin iftiralarından uzaktır. Hiçbir kadında görülmemiş bir şekilde Hz. İsa'ya anne olması yönüyle, dünyadaki kadınların hepsinden üstündür. Bu seçilmişliğin eseri olarak ibadet ve taat ile meşgul olur, Rabbinin divanına durur, kaşını gözünü kaldırmaz, dualar eder, secdelere kapanır, namaz kılar, asillerle değil namaz kılan taat ehli cemaat

---

[152] Âl-i İmran 3/37.
[153] Muhammad Ebu Zehre. *Hıristiyanlık Üzerine Konferanslar*, çev. Akif Nuri, İstanbul 1978, s.28.
[154] Âl-i İmran 3/42-43.

ile beraber olurdu. Günlerini "Beyt-i Makdis" de ibadet ederek geçirirdi. Böyle yapması için kalbinde meleklerin kendine ilham ettiğini duyar ve bu emirlere uyardı[155].

Meryem, Allah tarafından seçilir ve ilâhî emir için hazırlanır. Günlerini ibadet ederek, Allah'ın emir ve yasaklarına uyarak geçirir. İbadet eden kimselerin yanında bulunarak, onlarla birlikte her an ibadetle meşgul olur. Bu durum Meryem'in, Allah'a yaklaşmasını sağlar ve onu ilâhî emir için ruhen hazır hale getirir.

2.2.2. Hz. İsa'nın Meryem'e Müjdelenişi

Kur'an'da Hz. İsa ile ilgili bilgiler, henüz Hz. Meryem'in rahmine konulmadan önce onun Hz. Meryem'e müjdelenişi ile başlar. Meryem, annesi tarafından Beyt-i Makdis'in hizmetine adanır. Allah tarafından seçilmiş olan Meryem'i, korumak ve himaye etmekle Zekeriyya (a.s) görevlendirilir. Meryem, iffetli, tertemiz, namus abidesi bir genç kızdır. Bütün ihtiyaçları Allah tarafından karşılanmaktadır. Çünkü ilâhî bir göreve mazhar olacaktır. Allah'ın güç ve kudreti ile bakire iken hamile kalır. Dünyaya gelişi, insanları şaşkına çeviren Hz. İsa'ya, anne olma görevi ona verilir. Hz. Meryem'in müjdelenişi ve sonrasını Kur'an'dan örnekler vererek anlatmaya çalışalım:

Dürüstlük ve fazileti ile tanınan, özellikle iffetine düşkünlüğünden namus timsali olarak gösterilen Meryem'e, bir ara melekler gelerek şöyle seslenirler: "...Ey Meryem! Allah seni seçip temizledi, dünyanın kadınlarından seni üstün tuttu"[156] Meryem, Allah tarafından seçilir ve bütün dünya kadınlarından üstün kılınır. Bu özellik hiçbir kadına nasip olmaz. Allah, Meryem'in bir kadın olmasına rağmen Beyt-i Makdis'in hizmetine verilmesini kabul eder. Allah, sırf kendisine ibadet etsin diye onu başka meşgalelerden uzaklaştırır ve çeşitli nimetlerle ona lutûfta bulunur. Onun geçimi mucizevî şekilde, Allah tarafından karşılanır. Meryem erkeklerin dokunmasından, hayızdan ve her türlü kötülüklerden uzak tutulur[157].

---

155 Elmalılı, II. 360.
156 Âl-i İmran 3/42.
157 Fahruddîn er-Razi, *Tefsîr-i Kebîr*, Akçağ Basın Yayın Pazarlama A.Ş., Ankara 1993, VI, 304-305.

Devam eden ayetlerde ise, Hz.Meryem'e şöyle hitap edilir: "Ey Meryem! Rabbine gönülden boyun ey, secde et, rüku edenlerle birlikte rüku et... Melekler: "Ey Meryem! Allah sana, kendinden bir sözü, adı Meryem oğlu İsa olan Mesih'i, dünya ve ahirette şerefli ve Allah'a yakın kılanlardan olarak müjdeler". İnsanlarla beşikte iken de yetişkin iken de konuşacaktır ve o, iyilerdendir" derler. Bu durum karşısında hayretlere düşen Meryem Cenab-ı Hakk'a yönelerek: "...Rabbim bana bir beşer dokunmamışken benim nasıl çocuğum olabilir? der. Melekler: Allah neyi dilerse yaratır. Bir işin olmasına hükmederse, yalnızca ona "Ol" der, o da hemen oluverir" derler[158].

Bilindiği üzere melâike, insan hayatı ile ilgili işlerle vazifelendirilmiştir. İnsanın ana rahmine düşmesi, meleğin ruh üflemesiyle olduğu gibi korunması, amellerinin yazılması, bağışlanması, ilhamları ve nihayet dünyadan ayrılması da o ruhani elçiler vasıtasıyla olur. Allah, Hz. İsa'yı yaratmayı isteyince, indinde, Ruhu (Cebrail'i), Meryem'e gönderip hayat nefhasını üflemekle görevlendirir[159].

Meryem Sûresinde müjdenin bildirilmesi şöyle anlatılır: "Kitapta Meryem'i de zikret! Hani o, ailesinden ayrılıp doğu tarafında bir yere çekilmişti, kendini onlardan uzak tutuyordu, bu durumdayken kendisine vahiy meleğimizi gönderdik; bu melek ona eli yüzü düzgün bir beşer kılığında göründü. (Meryem onu görünce): "Ben senden, O kuşatıcı rahmet ve esirgeme sahibine sığınırım", Eğer sorumluluk bilinci taşıyorsan (bana yaklaşma)" dedi. (Melek): "Ben yalnızca Rabbinden (gelen) bir elçiyim. Sana tertemiz bir oğul armağan etmek için geldim" dedi. (Meryem) "Bana daha hiçbir erkek dokunmamışken, nasıl bir oğlum olabilir? Üstelik ben iffetsiz bir kadın da değilim" dedi. Melek: "Bu doğru" (Ancak) "Rabbim dedi ki; Bu benim için kolay; (ve böyle olduğu için de senin bir oğlun olacak) ve Biz onu insanlar için bir sembol ve aydınlatıcı bir bağış kılacağız" Ve bu (Allah tarafından) önceden hükme bağlanmış bir şeydi: Bunun için de, (Meryem) ona gebe kaldı ve onunla birlikte uzak bir yere çekildi"[160].

Doğuştan bir kısım özellikleri kendinde taşıyan Hz. Meryem'in bir erkekle cinsel yaklaşmada bulunmaksızın hamile kalması ve Hz. İsa'yı doğurması büyük

158 Âl-i İmran 3/43-47.
159 Yıldırım, a.g.e., s.15.
160 Meryem 19/16-22.

mucizelerden biridir. Ne var ki bakire bir kızın böyle bir mucizeye yavaş yavaş alışması, ruhi bir yaklaşım içinde bulunması gereklidir. Kur'an'da sözü edilen olayın bu ölçü doğrultusunda ilâhi metodun mükemmel uygulanmasıyla geçirdiği safhalar sıralanarak; basamak basamak sonuca varılmaktadır. Meryem önce mabede adanır ve böylece küçük yaştan itibaren ruhani bir havaya adapte edilir. Zekeriyya peygamberin terbiyesine verilir; İnsan ruhunu geliştiren, Allah ile kulları arasındaki nefs ve şeytan engelini kaldırmakta bilgili ve başarılı olan bir peygamberin sistemli ilgi ve eğitimi onu olgunlaştırır. Çevresindeki müminlerden yakın sevgi ve ilgi görmesi, her gün meleğin ilhamıyla yeni yeni bilgiler edinmesi, onu Allah'a daha çok bağlar, manevi yapısı meleğin ilhamıyla köklü bir güç ve sabra dayalı bir azim kazanır. Kendi çağındaki kadınlardan seçilip, övülür, iç temizliğine, gönül sefasına erer. Günlük, haftalık ibadetine devam etmesi; Allah'a rüku edenlerle beraber rüku etmesi çevresiyle dini yönden daha iyi kaynaşmasını sağlar[161].

Kademeli biçimde tecelli eden ve Meryem'in ruhunu, kalbini, dimağını, Hz. İsa'yı babasız dünyaya getirmeye hazırlayan ilâhi metot bu yolda sürüp gider. Hz. Meryem'in Hz. İsa'ya hamile kalışı ve sonrası Kur'an-ı Kerim'de şöyle anlatılmaktadır: "Meryem ona gebe kaldı. Onunla uzak bir yere çekildi. Doğum sancısı onu bir hurma ağacının dibine getirdi; 'Keşke bundan önce ölseydim, unutulup gitseydim' dedi. Onun altından (Ruh) ona şöyle seslendi: "üzülme! Rabbin içinde bulunanı şerefli kılmıştır" Hurma dalını kendine doğru silkele, üzerine olmuş taze hurma dökülsün "ye, iç, gözün aydın olsun! Eğer insanlardan birini görürsen ben Rahman için oruç adadım, bu gün hiçbir insanla konuşmayacağım" de. Meryem onu taşıyarak kavmine getirdi; "Ey Meryem, dediler sen tuhaf bir iş yaptın. Ey Harun'un kız kardeşi! Baban kötü bir kimse değildi, annen de iffetsiz değildi, dediler. Meryem, konuşmaları için onu gösterdi. "Beşikteki çocukla nasıl konuşuruz?" [162] derler.

Hz. Meryem, Hz. İsa peygamberi dünyaya getirip de kavminin arasına çıkınca bu onlar için beklenmedik bir hadise olur. Hz. Meryem'in doğru yolda olduğunu, ibadetlerine düşkün ve temiz bir kadın olduğunu bilenler de bilmeyenler de bu ani olayla hayrete

---

[161] Celal Yıldırım. *İlmin Işığında Asrın Kur'an Tefsiri*. Anadolu Yayınları. İzmir 1986. II. 38.
[162] Meryem 19/22-26.

düşerler. Çok garip bir şeydi bu olan, Meryem bakiredir, bunu herkes bilmektedir, kocası yoktu, öyleyse bu enteresan olay onun için bir zina ile itham nedeni olabilirdi. Ani olaylarda akıl yerine heyecan hakim olmakta ve insan geçmişle şimdiki zaman arasında mukayese yapamamaktadır. Nitekim kavmi Meryem'i zina suçu ile itham eder.

Allah, Hz. Meryem'e öyle bir mucize yollayacaktır ki; kendisini itham etmek isteyenler hayretler içinde kalacaklardır. Öyle güçlü bir olay ki; ithamı kökten yok edecek ve Meryem'in temizliğine delil olacaktır. Böylece, kuşkular temelden yıkılacak ve biraz önce babasız çocuğun dünyaya gelmesi gibi bir mucizeyle karşılaşanlar şimdi karşılaştıkları olayla annenin kuşkusuz temizliğine ve doğruluğuna kani olacaklardı. Bu yeni sürpriz annenin temizliğiyle ilgili önceden bilinenleri doğrulamakta ve eski hatıraları yeniden canlandırmaktadır[163].

Henüz yeni doğmuş beşikte yatan çocuk birden bire dile gelir. Hz. Meryem kendisine bu çocuğun nasıl olduğunu soranlara, çocuğu göstererek onunla konuşun der. Bunun üzerine Hz. İsa: "Ben Allah'ın kuluyum, bana kitap verdi, beni peygamber yaptı" "beni bulunduğum her yerde insanlara yararlı kıldı. Sağ olduğum sürece bana namaz kılmayı zekat vermeyi emretti" "Beni, anneme, baş kaldıran bir zorba yapmadı" "Doğduğum günde, öleceğim günde ve diri olarak kaldırıldığım günde bana esenlik vermiştir" der[164].

Hz. İsa, annesini savunmak ve onun suçsuz olduğunu kanıtlamak için Allah'ın güç ve kudreti ile beşikte iken konuşur, kendisinin: "Allah'ın kulu ve peygamberi olduğunu"[165] söyler. Bunu duyanlar şaşkına dönerler, Meryem'in suçsuzluğuna inanırlar fakat çocuğun dünyaya babasız olarak gelişini bir türlü anlayamazlar. Allah, onlara güç ve kudretini gösterir ama dünyaya sadece maddî anlamda bakmaları dolayısı ile bir türlü bu olaydaki sırrı çözemezler. Daha önce Adem (a.s)'ı anne ve babasız yaratan Allah, istediğinde babasızda yaratabilirdi. Mucizeyi bir türlü anlamak istemezler ve doğum olayının arkasında bir art niyet ararlar, Meryem'e atılan iftiralara karşı, Allah, onu yalnız bırakmaz ve mucizevî bir şekilde Hz. İsa'yı beşikte konuşturur ve Hz. Meryem'i zalimlere karşı korur.

---

163 Ebu Zehre, a.g.e., s.30-31.
164 Meryem 19/29-31.
165 Meryem 19/30.

2.2.3. Hz. İsa'nın İsrailoğullarını Dine Davet Edişi

Hz. İsa'nın tebligatının özeti, Kur'an'da şu şekilde bildirilir: "Benden önce gelen Tevrat'ı doğrulayıcı olarak size haram kılınan bazı şeyleri helâl yapayım diye gönderildim. Size Rabb'inizden bir mucize getirdim, o halde Allah'tan korkun, bana itaat edin. Allah, benim de Rabb'im, sizin de Rabb'inizdir, O'na kulluk edin, doğru yol budur." İsa onlarda inkarı sezince: "Ben, Allah yolunda ilerlerken bana kim yardımcı olacak" der. Havariler: "Biz, Allah yolunun yardımcılarıyız; Allah'a inandık, sen de şahit ol ki bizler müslümanlarız" derler. "Rabb'imiz, senin indirdiğine inandık, peygambere uyduk, bizi şahitlerle beraber yaz, (Muarızlar) hile yaptılar, Allah da onların hilelerine karşılık verdi hilelerini boşa çıkardı. Çünkü Allah hile yapanların cezasını en iyi verendir"[166].

Hz. İsa dillerin tutulmasına sebep olacak ve peygamberliğini inkar edeceklere bütün yolları tıkayacak bunca mucize ve delillerle peygamber olarak gönderilir. Ne var ki sapık ruhları ve azgın kalpleri sadece mucize ve deliller doğru yola getiremez. Hele onun gönderildiği kavim kalpleri katı, ruhları katı, beyinleri karanlık bir kavimse; onları doğru yola çekmeye çalışmak çok zor ve ağır bir görevdir. Aralarında dini gelenek ve adetleri bilenler pek çoktu, ama sadece bu geleneklerin dış görünümlerine ve kof şekillerine bağlıdırlar. Özüne ve gayesine yönelmemektedirler aralarında Cumartesi günü çalışma yasağı olduğu için iyi şeyler yapmak ve hayır işlemekten bile kaçınanlar vardır. Hz. İsa gelip de Yahudileri bu dış görünüşlere ve şekillere aldanmak yerine meselenin özüne bakmaya ve kalpleri ıslaha çağırınca bu şekilperest ve gelenekçiler alıştıklarından vazgeçmek istemezler[167].

Hz. İsa'nın muhatabı olan Filistin ahalisinin ekserisi onun risâletini tasdik ve kendilerine telkin etmek istediği ahlak prensiplerine göre hareket etmezler. Aralarında kalmış olduğu kısa müddet içinde, hep onun göçüp gitmesini beklerler.Yahudi kavmi maddeyi putlaştıran bir kavimdir. Mabetlerin bekçileri ve din adamları bile paraya ve çıkarlarına aşırı düşkün idiler. Arzu ve heveslerine kul, köle olmuşlardır. Mabetlerin

---

166 Âl-i İmran 3/50-54.
167 Elmalılı. II. 369.

dünyevi kapısında adakları toplayarak mal biriktirmekten başka emelleri yoktur. Halkın getirdiği kurbanları dünya vasıtası yapmaktadırlar. Halkın en çok fakir ve muhtaç olduğu kesimden, en ağır dini vergiler almaktadırlar. Hz. İsa peygamberin gelmesi işte onların bu durumunu tehdit etmektedir[168].

Kur'an, Hıristiyanların Hz. İsa'ya yaklaşımlarına da yer vermektedir. Konuyla ilgili ayetler gayet açıktır. "Biz Hıristiyan'ız" diyenlerinden kesin bir taahhüt almıştık; ama onlar da, akıllarında tutmaları emredilen şeylerin çoğunu unuttular; bu nedenle, onların arasında Mahşer gününe kadar (sürecek) düşmanlık ve kini artırdık. Ey Kitab-ı Mukaddes'in izleyicileri! Şimdi size, (kendi kendinizden) gizlediğiniz Kitap'ın bir çoğunu açıklamak ve bir kısmını da bağışlamak amacıyla elçimiz gelmiştir. Şimdi Allah'tan size bir ışık ve apaçık bir ilahî kelâm ulaşmıştır"[169].

Yüce Allah, peygamberi vasıtasıyla, buyurduklarına uyacaklarına dair Hıristiyanlardan söz alır, her konuda itaat edecekleri hakkında Hz. İsa'ya biat ederler, ama daha sonra verilen emirleri, unuturlar, Allah'ın sözlerini, işlerine geldiği biçimde yorumlarlar. Bundan dolayı aralarında büyük anlayış farklılıkları ortaya çıkar. Hakk'ın yolundan ayrıldıklarından dolayı Allah, aralarına düşmanlık sokar. Allah'ın yolundan çıkanların yüreklerine dünya tutkusu girer. Dünya tutkusu da düşmanlığa yol açmaktadır[170].

Hz. İsa'yı çok az kimse kabul edip kendisine inanır. Yahudiler ona inanmamakla da kalmayıp halkın, Hz. İsa'nın davetine kulak vermesini engellerler. Kurdukları tuzaklar yeterli olmayınca güçsüz ve fakir halkın Hz. İsa'nın peşinde toplandığını ve söylediklerine inandıklarını görünce hile ve oyunlar hazırlamaya başlarlar. Romalı yöneticileri onun aleyhinde kışkırtırlar. Yahudi ülkesinin hakimi bulunan Romalı idareciler, Yahudiler arasındaki dini meselelere ve mezhep ihtilaflarına karışmamaktadırlar. Bu konuda aralarında hiçbir farklılık gözetmezlerdi. Yahudiler ise Romalı idarecilerin ne pahasına olursa olsun Hz. İsa'yı sindirmelerini isterler. Bu uğurda onları aldatırlar, onlar da Hz. İsa'nın etrafına ajanlar ve gözcüler yerleştirirler. Onun idare aleyhinde bir şey söyleyip söylemediğini araştırırlar. Eğer bir tek kelime söz

---

[168] Ebu Zehre, a.g.e., s.41.
[169] Mâide 5/14-15.
[170] Süleyman Ateş. *Yüce Kur'an'ın Çağdaş Tefsiri*. Yeni Ufuklar Neşriyat. İstanbul 1997. II. 491.

ettiğini duysalardı, hemen Romalı idarecilere götürerek naklederlerdi. Ama hiçbir söz duymadılar, çünkü Hz. Mesih insanların ruhi ve ahlaki noktalarına ıslaha yönelmektedir. Önce insanı iyileştirmeyi arzu etmektedir. Hükümet işlerine hiç karışmamıştır. Yahudiler hilelerin netice vermediğini görünce hakkında yalanlar söyleyerek ona iftira ederler ve sonunda Romalı yöneticileri, Hz. İsa'nın yakalanıp hakkında idam fermanı vermesine ikna ederler[171].

Hz. İsa, İsrailoğullarını içinde bulundukları dalaletten kurtarmak ve kurtuluşa ermelerini sağlamak için Allah tarafından görevlendirilen peygamberdir. Hz. İsa, tebliğ vazifesine başlayıp dini yayamaya çalışırken, menfaatlerinin ellerinden kayıp gideceğini düşünen Yahudi din bilginleri ve ileri gidenleri bir çok tuzak kurarlar, Hz. İsa'nın tebliğ ettiği dine saldırıda bulunurlar. Yahudilerin kışkırtması ile Romalı yöneticiler de, Hz. İsa'ya düşmanlık yaparlar. Hz. İsa, doğruları anlattıkça etrafında insanlar toplanır ve söylediklerini kabullenirler. Bunun üzerine, Hz. İsa'ya düşmanlık besleyenlerin zulümleri bir kat daha artar ve ona bir çok iftiralarda bulunarak hayatına kastederler. Ama Allah, zalimlerin elinden peygamberini kurtarır, onlara güç ve kudretini bir kez daha gösterir.

2.2.4. Hz. İsa'nın Çarmıha Gerilmesi Meselesi

Kur'an'da peygamberlerin kıssaları anlatılırken genel olarak onların tebliğ esnasında sıkıntıları dile getirilir. Allah, gönderdiği dini insanlara anlatmaları için peygamberler görevlendirir. Hz. İsa da bir peygamberdir ve dini tebliğ ederken dışlanır ve işkencelere maruz kalır. İsrailoğulları önceki peygamberlere yaptıkları zulümleri, Hz. İsa'ya karşı da yaparlar ve sonunda onu öldürme teşebbüsüne kadar giderler. Fakat Allah, Hz. İsa'yı korur ve Yahudilerce öldürülmesine engel olur. Bu olay Kur'an-ı Kerim'de şöyle anlatılmaktadır:

"Biz Allah'ın elçisi Meryem oğlu İsa Mesih'i öldürdük! demelerinden ötürü kendilerini yıldırım çarptı. Oysa onu öldürmediler ve asmadılar. Fakat öldürdükleri, kendilerine

---

171 Ebu Zehre, a.g.e., s.42.

İsa'ya benzer gösterildi. Onun hakkında ayrılığa düşenler, ondan yana tam bir kuşku içindedirler. O hususta bir bilgileri yoktur, sadece zanna uyuyorlar. Onu yakînen öldürmediler, onu öldürdüklerini kesinlikle bilemezler. Hayır Allah O'nu, kendisine yükseltti. Allah güçlüdür, hüküm ve hikmet sahibidir"[172].

Yahudiler, Hz. İsa'yı öldürdüklerini iddia etmektedirler. Hıristiyanlar da Hz. İsa'nın çarmıha gerilerek yani haç şeklinde birbirine bağlanan tahtalara, ellerinden ve ayaklarından çivilenerek öldürüldüğüne, fakat defnedildikten sonra bedeniyle kalktığına ve göğe çıkarıldığına inanırlar. "Biz Allah'ın elçisi Meryem oğlu İsa Mesih'i öldürdük demelerinden...."[173] ayetinde Yahudilerin, Hz. İsa'ya "Allah'ın elçisi" demeleri, onların Hz. İsa ile bu tarzda alay ettiklerine işaret olduğu gibi, Hz. İsa'nın, insanlara kendisinin yalnız resul olduğunu söylediğine, Hıristiyanların sandıkları gibi tanrılık iddia etmediğine de işaret vardır. "Onu öldürmediler, onu asmadılar, fakat onlara benzer gösterildi...."[174] İsa zannettikleri birini, İsa diye öldürdüler veya astılar[175].

Diğer bir ayette konu şöyle anlatılır: "Ey İsa, ben senin canını alacağım, seni bana yükselteceğim, seni inkâr edenlerden temizleyeceğim ve sana uyanları da kıyamet gününe kadar, inkar edenlerin üstünde tutacağım"[176]. Bu ayeti kerimeyi müfessirler farklı yorumlarlar: Fahrettin er-Razi ayette: Allah'ın, Hz. İsa'yı öldürmeleri için Yahudilere bırakmayacağını ve ömrünü tamamlayacağını, bütün bunlardan sonra vefat ettireceğini, göğe yükselteceğini ve onu koruyacağını, ifade eder[177]. Celaluddin es-Suyûtî: vefatın uyku anlamında olduğunu, dolayısıyla Hz. İsa'nın göğe yükseltildiğini ve kıyametten önce geleceğini savunmaktadır[178]. Mevdudî ise: "vefat" görevden alma anlamında mecazi olarak kullanılır demektedir[179]. Muhammed Hamdi Yazır: "Müteveffike" kelimesinin insana taalluk ettiği zaman vefat ettirmek anlamına geldiğini, "Seni, Yahudilerin elinden kurtaracağım ve semaya kaldıracağım ecelin

---

172 Nisa 4/157-158.
173 Nisa 4/157.
174 Nisa 4/157.
175 Ateş, II. 396.
176 Âl-i İmran 3/55.
177 Razi, VI. 347-349; VIII. 407-408.
178 Celaleddin es-Suyuti. *Tefsiru'l – Celâleyn*. Dımaşk 1964. s.76. 135.
179 Ebu'l Al'a Mevdûdi. *Tefhimu'l Kur'an*. İnsan Yayınları. İstanbul 1996. I. s.262.

gelince seni ben vefat ettireceğim" şeklinde ifade eder[180]. Görüldüğü üzere İslam uleması eserlerinde, Hz. İsa'nın vefatı konusunda çeşitli yorumlar yaparlar ve ortak bir karara varamazlar[181].

Yine tartışma konusu olan, Hz. İsa'nın nüzûlü meselesinde ise; Kur'an da, Hz. İsa'nın doğumundan itibaren hayat hikayesine çeşitli yerlerde temas edilmesine rağmen, kıyametten önce geleceğine dair net bir ifadeye rastlanmamaktadır. Fakat müfessirler bazı ayetleri[182] bu anlama gelecek şekilde yorumlamaktadırlar: ".....İsa, beşikte ve yetişkinlikte (kehl) insanlarla konuşacaktır"[183]. Kehl: Kuvvetini toplamış, gençliği kemale ermiş olan anlamındadır. Çoğunlukla otuz yaşından sonrası için kullanılmaktadır[184].

İsa'nın kıyametten önce geleceğini (nuzûl) kabul edenler, "Kehl" kelimesini, Hz. İsa'nın nüzûlüne yorarlar. Hz. İsa'nın doğduğunda konuşması nasıl mucize olduysa, olgunluk yaşındaki konuşması da olağanüstü olmalıdır. Öyleyse Hz. İsa'nın olgunluk çağındaki konuşması, kıyamet günü tekrar geleceği günlerdeki konuşması olmalıdır. Hz. İsa'nın tekrar gelişini kabul etmeyenler ise; "Kehl" kelimesiyle Hz. İsa'nın ölmeden önceki yetişkin dönemini anlamaktadırlar[185].

"Kehl" ifadesinden hareketle Hz. İsa'nın nüzûlunu ispata çalışmak pek isabetli bir görüş değildir çünkü Hz. İsa, "kehl" ile ifade edilmeye çalışılan yaşına zaten gelir ve İsrailoğullarına tebliğde bulunur. Hz. İsa'nın vefatı ve göğe yükseltilmesi Kur'an da teşâbühe girebilecek bir niteliğe sahiptir. Her iki görüşe de delil olabilecek ayetlerde nisbî bir kapalılık vardır. Bununla birlikte Hz. İsa'nın öldüğüne dair deliller, gerçeğe daha yakın ve daha isabetli görünmektedir. Kur'an'da Hz. İsa'nın döneceğine dair açık ve kesin bir ayet bulunmamaktadır[186].

---

180 Elmalılı, II, 371-374.
181 Kenan Has, "Hz. İsa ve Tarihsel Yaşamın Bilgi Kaynakları", *Fırat Üni. İlahiyat Fak. Dergisi*, Sayı 5, Elazığ 2000, s.203-204.
182 Nisa 3/159; Zuhruf 43/61.
183 Âl-i İmran 3/46; Maide 5/110.
184 Soyalan, a.g.e., s.190.
185 Mehmet Ünal, "Tefsir Kaynaklarına Göre Hz. İsa'nın Ölümü Ref'i ve Nüzûlü Meselesi", *İslamiyat*, *III*, Sayı 4, 2000, s.142-144.
186 Ünal, a.g.e., s.146.

Allah tarafından seçilip görevlendirilen Hz. İsa, tebliğ vazifesini yerine getirirken bir çok işkence ve şiddete maruz kalır. Hz. İsa'dan kurtulmak isteyen Yahudiler, onu öldürmek için teşebbüste bulunmalarına rağmen, Allah, onlara bu fırsatı vermez ve peygamberini onların elinden kurtarır. Yukarıdaki ayetlerden anlaşılacağı üzere; Hz. İsa'nın öldürülmediği, asılmadığı, fakat ona benzetilen birinin öldürüldüğü ve asıldığı, Hz. İsa'nın öldürülmesi veya asılması hakkındaki sözlerin, bir şüpheden, bir zandan doğduğu, onu öldürdüklerine dair kesin bilgilerinin olmadığı, Allah'ın onu kendisine yükselttiği anlaşılmaktadır. Hz. İsa'nın, yükseltilmesinin mahiyeti yıllarca ilâhiyatçılar tarafından tartışılmasına rağmen kesin bir kanaate ulaşılamamıştır.

3. İNCİLLERDE İSA'NIN MUCİZELERİ

İncillerde, İsa ile ilgili bir çok mucize bulunmaktadır. Bu mucizeler dönemin ihtiyaçlarına göre gerçekleşmiştir. İsa'nın görevlendirildiği dönemde tıp çok ileri bir düzeyde olmasına rağmen tıpçılar bir çok hastalığa çare bulamamaktaydı. İsa gösterdiği mucizelerde tıbbın çaresiz kaldığı cüzam, sedef ve sara gibi hastalıkları, Tanrının ona verdiği güç ile iyileştirmekteydi. İnsanlar şaşkınlık ve hayret içinde kalmaktaydı. İsa, ağırlıklı olarak tıp ile ilgili mucizeler göstermesine rağmen tabiat kanunları ile ilgili mucizelerde gerçekleştirmiştir. İsa'nın doğumu ile başlayan mucizeler zinciri ölmesi ve dirilişi ile devam etmiştir.

3.1. İsa'nın Doğumundaki Mucize

İsa'nın, mucizeler zinciri doğumu ile başlar. Bâkire bir kız olan Meryem'in, Tanrının müdahalesi ile hamile kalarak İsa'yı doğurması, insanlarda şaşkınlık ve hayret uyandırır. Bâkire bir kız beşerî bir etki olmadan nasıl bir çocuk doğurabilirdi. Bu durum İncillerde şöyle anlatılır:

Elizabet'in hamileliğinin altıncı ayında Celile bölgesindeki Nasıra kasabasında yaşayan Meryem adındaki bâkire kıza Cebrail gelerek müjdeyi bildirir ve Meryem mucizevî bir şekilde hamile kalır. O dönemde Meryem Davut soyundan Yusuf ile nişanlıdır[187]. Fakat evlenmelerinden önce Yusuf, Meryem'in hamile kaldığını fark eder ve gizlice ondan ayrılmayı düşünür, bu esnada Rabbin bir meleği Yusuf'a rüyasında görünerek: "Davut oğlu Yusuf, Meryem'i kendine eş olarak almaktan korkma! çünkü onun rahminde oluşan Kutsal Ruh'tandır. Meryem halkını kurtaracak, İsa adında bir oğul doğuracaktır"[188] diyerek ona uyarıda bulunur. Bundan dolayı Yusuf, Meryem'den ayrılmaz ve onunla evlenir, çocuğun doğmasına kadar Meryem'le birleşmez[189].

---

[187] Matta 1/ 18-19; Ayr. bkz. Macdonald, a.g.e., s.270; bkz. Baird, a.g.e., s.674.
[188] Matta 1/20-21.
[189] Matta 1/24-25.

Meryem'e Ruh tarafından bir çocuk doğuracağı müjdelendiğinde çok şaşırır ve hayret içinde kalır; çünkü Meryem bakiredir ve bu âna kadar hiç kimse ile evlenmemiştir. Bu olayda şaşkınlık yaşanmasının en büyük sebebi daha önce böyle bir olayın gerçekleşmemiş olmasındandır. Ruh tarafından bildirilen müjdenin hayret verici, şaşılacak bir olay olduğu ifade edilmektedir[190].

İncil yorumcularına göre, İsa Mesih'in doğumu alışılmışın dışında normal doğumlardan farklıdır. Meryem'in hamile kalışı mucizevî bir şekilde olur. Hamile kalmadan önce evlenmek için Yusuf'a söz vermiş ve onunla nişanlanmıştır. Hiç kimseyle birlikte olmamasına rağmen, nişanlılığı esnasında İsa'ya hamile kalması kendisini ve Yusuf'u zor durumda bırakır. Çünkü o dönemde, Filistinli geleneğe göre nişanlılık bağlayıcı bir olgudur, nişanlılar birbirlerinden ayrılmak istediklerinde ancak boşanma ile ayrılabilirlerdi. Nişanlılar, birlikte yaşayamazlar, sadakatsizlikleri veya başka birisi ile ilişkiye girmeleri zina sayılır ve ölümle cezalandırılırdı[191].

İncil metinlerinde Meryem'in hamile kalması şöyle anlatılır: Rabbin meleği ona: "Ey Tanrı'nın lutfuna erişen kız, selam! Rab seninledir" der. Meryem selamı alınca korku ve dehşet içinde selamın ne anlama geldiğini düşünürken, Melek yine seslenerek: "Korkma! Sen Tanrı'nın lutfuna eriştin, hamile kalıp bir oğul doğuracaksın, adını da İsa koy"[192] der.

Tarih boyunca hiçbir kadının başına, evlenmeden ve birisi ile ilişkiye girmeden hamile kalması gibi bir olay gelmemiştir. Meryem bir türlü bu olayı anlayamamaktadır. Bu duygular içinde bulunan Meryem'e melek, beklenen Mesih'in annesi olduğunu ve Tanrı tarafından seçildiğini açıklar[193]. Meryem hayret ve şaşkınlıkla: "Bu nasıl olur? Ben bakireyim ve hiçbir erkekle birlikte olmadım"[194] der. Bunun üzerine, Meryem'in şaşkınlığının ve endişesinin kaybolması ve mutmain olması için akrabası Elizabet'in de

---

190 Matthew Henry, *Commentry On The Whole Bible*, USA 2002, s.1612.
191 Baird, a.g.e. s.674; Macdonald, a.g.e. s.29.
192 Luka 1/ 26-31.
193 Macdonald, a.g.e. s.29.
194 Luka 1/34.

yaşlı ve kısır olduğu halde hamile kaldığı melek tarafından Meryem'e anlatılır. Böylece Meryem Tanrı'nın yapamayacağı bir şey olmadığını anlar ve Tanrıya itaat eder[195].

Tanrı, Elizabet'te gösterdiği mucizeyi, Meryem'de de gösterir. Elizabet yaşlı ve aynı zamanda kısır olduğu halde hamile kalır. Tanrı, Meryem'in de bâkire olduğu halde hamile kalmasını diler ve hamilelik gerçekleşir. Meryem hamile kalışına çok şaşırır, çünkü bunun benzeri bir hadise tarih boyunca rastlanılan bir olay değildir, şaşkınlığının giderilmesi için Tanrı tarafından bir melek, her şeyi ona açıklayarak kalbinin huzura kavuşmasını sağlar.

İncil yorumcularına göre Meryem'in hamile kalışını fark eden Yusuf, hayret ve şaşkınlık içinde bu olayın gerçek açıklamasını düşünür ve bir anlam veremez. Sadakatsizlik yapan Meryem'i suçlamalı mıydı? Yoksa gerçekten o suçsuz muydu?, Yusuf'un alacağı karar Meryem'in hayatını etkileyecektir. Sadakatsizlikle suçlasa, Filistinli geleğene göre Meryem öldürülecekti, bunları düşünerek kimseye haber vermeden gizli bir şekilde ondan ayrılma kararı alır. Böyle bir karar alması Meryem'i kendisinden fazla düşünmesinden dolayıdır. Rabbin meleği Yusuf'a, rüyasında görünerek Meryem'le evlenmesini, onun iffetsizlik yapmadığını bildirir. Onun hamile kalışının Kutsal Ruh tarafından mucizevî bir şekilde gerçekleştiğini, çocuğun cinsiyetini, ismini ve doğduktan sonra ne yapacağını Yusuf'a açıklar, ismini İsa koymasını bildirir. İsa, ismi Yunanca da "yeshua" anlamına gelir. "Yeshua" kurtuluş ya da kurtarıcı gibi anlamlara gelir. İsa ya da Yeshua aynı anlamı ifade eder. Bu isim, Yahudiler için değerli isimlerdendir. İkisi de kurtarıcı anlamını taşımaktadır. İsa, tüm insanları saran günahtan onları kurtaracaktır[196].

İsa'nın doğacağı günlerde Sezar Avgustus Roma diyarında bir nüfus sayımı yapılması için ferman çıkarır. Yusuf bu sayıma kendi memleketi olan Beytlehem'de katılmak istediğinden, Meryem'i alarak memleketine gider. Onlar Celile'den, Beytlehem'e gelene kadar bütün hanlar ve kervansaraylar dolar, handa yer bulamayan Meryem ve Yusuf bir yemliğe yerleşirler. Yemlikte bulundukları esnada Meryem'in doğum

---

[195] Luka 1/36-37.
[196] Macdonald, a.g.e. s.29; Ayr.bkz. Baird, a.g.e. s.674.

sancıları başlar ve İsa'yı doğurup bir kundağa sararak yemliğe yatırır. İsa'nın doğumu gösterişli bir oda da değil sıradan bir yer olan yemlikte, bir ahırda olur[197].

İncil yorumcularına göre, Meryem doğum yaptıktan sonra çocuğun ismini "Jesus Emmanual" koyar. Emmanual[198]: Tanrı bizimledir, anlamına gelmektedir. Yusuf, meleğin uyarısını dikkate alarak Meryem'den ayrılmaz ve onunla evlenerek çocuğu da evlat edinir. İsa, müjdelendiği gibi Davut'un tahtının yasal varisi olup, o tahtı kalkındıracak ve Davut'un saltanatına sahip çıkarak onu ilerletecektir[199].

Bu doğum olayı ilk önce Yahudiye kırlarında koyun otlatan çobanlara haber verilir. Rabbin bir meleği çobanlara görünerek haberi iletir. Fakat çobanlar büyük bir korku ve dehşete kapılırlar. Melek onları sakinleştirerek: "Korkmayın! size tüm halk için büyük sevinç kaynağı olacak bir müjde getiriyorum, bugün size Davut'un kentinde bir kurtarıcı doğdu, bu Rab olan Mesih'tir. Gerçekten de Beytlehem'de ahırda mütevazı bir şekilde dünyaya gelen çocuk kurtarıcı Rab olan, Mesih'tir"[200] der.

İncil yorumcularına göre Tanrı, İsa'yı onlara barış ve esenlik için hediye eder. Halkı için bir kurtarıcı olacak, onları günahlardan kurtaracak ve onların mutlu olması için gayret sarf edecektir. İşte barış ve esenlik kaynağı olan bu çocuk aralığın yirmi beşinci gecesi dünyaya gelir[201].

İncil yorumcularına göre İsa, bir sarayda dünyaya gelseydi, bu yoksul giysili, sıradan, halkın içinden olan çobanlar onu göremezlerdi. Fakat onun doğumu ahırda gerçekleşir ve çobanlar Rabbin meleğinin müjdesi ile onu görürler[202].

---

[197] Luka 2/1-7.
[198] Hıristiyanlar tarafından İsa'nın isimlerinden biri olarak kabul edilmektedir. Watt, *Müslüman Hıristiyan Diyaloğu*, s.53.
[199] Macdonald, a.g.e. s.30; Ayr. bkz. George Ford, çev. İshak Arslan, *Mesih'in Yaşam*, İstanbul 1991, s.40.
[200] Luka 2/10-11; Matta 2/1-2.
[201] Macdonald, a.g.e. s.274-276; Ford, *Mesih'in Doğumu ve Çocukluğu*, İstanbul 1991, s.43-46.
[202] Ford, *Mesih'in Doğumu ve Çocukluğu*, s.49-50; Ayr. bkz. Howard Clark Kee, "The Gospel According To Matthew" *The Interpreter's One Volume Commentary On The Bible*, Abingdon Press, New York 1971, s.611.

İncil metinlerinden anlaşılacağına göre İsa'nın ahırda dünyaya gelmesinde bir hikmet vardır. Halkın içinden gelen halkına yardım edecek ve halkının kurtarıcısı olacaktır. O günün insanlarının yaşam standardının üzerinde bir doğum olmamıştır. Bu çocuk Davut'un Kral soyundandır ve bu soyu devem ettirecektir, fakat aynı zamanda da halktan birisi, halk için gelmiş ve onlar gibi denilmek istenmektedir. Ahırda mütevazı bir şekilde doğuşu insanda bu kanaati uyandırmaktadır. Buradan İsa'nın bir kral gibi değil, halkı gibi yaşayacağı anlaşılmaktadır.

3.1.1. Yıldızın İsa'nın Yerini Yıldızbilimcilere Göstermesi

Yıldızın, İsa'nın yerini yıldızbilimcilere göstermesi olayı sadece Matta incilinde geçmektedir. Diğer İncillerde bu olay anlatılmamaktadır. İsa, Kral Hirodes zamanında Yahudiye'nin Beytlehem kasabasında dünyaya geldikten sonra bazı yıldızbilimciler doğudan Kudüs'e gelerek: "Yahudilerin Kralı olarak doğan çocuk nerede? Doğuda onun yıldızının doğuşunu gördük ve O'na tapınmaya geldik" [203] derler.

Bu olayı duyan Hirodes tedirgin olur. Hirodes Esav soyundandır. Bu soy Yahudilerin geleneksel düşmanıdır. Yıldızbilimcilerin: "Yahudilerin Kralı olarak doğan çocuğa tapınmak için geldik, Yahudilerin Kralını arıyoruz" demelerinden dolayı Hirodes, kendi krallığının etkisinin gideceği korkusuyla tedirgin olur[204].

Bu yıldızbilimciler hakkında şu bilgiler verilmektedir: Bu kişiler, bilgileri ve olayları önceden kestirebilme yeteneğine sahiptiler. Doğuda nerede yaşadıkları, kaç kişi oldukları ve yolculuklarının ne kadar sürdüğü tam olarak bilinmemektedir. Onlara göre doğudaki yıldız, tapınmaya geldikleri Kralın doğumunu bir şekilde bildirir. Bu yıldızın mahiyeti hakkında kesin bir bilgi yoktur. Bu durum o kadar değişik bir şeydir ki; sadece mucize olduğu hakkında bir fikir vardır. Gelen yıldızbilimcilerin başka yerde yaşayan Yahudilerden olma ihtimali de bulunmaktadır[205].

---

203 Matta 2/1-2.
204 Matta 2/1-2.
205 Kee, a.g.e., s.611-612; Ayr. bkz. Macdonald, a.g.e. s.30-32.

Yıldızbilimciler genellikle ruhlarla ilgilenen, ruhlara ve insanlara etkili sözler söyleyerek onları etkileri altına alan, gizli güçlere sahip olan kişilerdir. Yeni doğmuş İsa'yı ziyaret edip ona armağan sunan yıldızbilimciler Hıristiyanlıkta "Magi"[206] diye tanımlanmaktadır[207].

İncil yorumcularına göre, Kral Hirodes'in, çocuğun doğacağını duyduğundan beri tedirginliği ve endişesi git gide artar. Zaten o dönemde yönetim de sıkıntılı günler geçiriyordu. Bir de böyle bir durumla karşılaşılması yönetimi kaygılandırmaya başlar. Bu olaydan Kudüs halkı da endişelenmekteydi; çünkü Romalı yöneticilerin kendilerine zulümlerini artırmalarından korkmaktaydılar. Endişeler ve tedirginlikler artmaktayken Hirodes, Yahudi din bilginlerini toplayarak, Mesih'in nerede doğacağını araştırmaya başlar, bütün baş kahinleri ve Yahudi din bilginlerini toplar. Tüm baş kahinlerden kast edilenin: baş kahin ve oğulları ya da ailenin diğer fertleri olduğu; Yahudi din bilginlerinden kast edilenin ise: Musa'nın yasasını bilen, koruyan, hizmet eden ve bu yasaları uygulamak için yargıçlık yapan kimseler olduğu ifade edilmektedir. Toplanan kişiler çocuğun doğum yerinin "Beytlehem Efrata" olduğunu söylerler. Çünkü Filistin'de birden fazla Beytlehem vardır. Efrata, diye belirtilmesi oranın Yahuda sınırları içinde olduğunu göstermektedir[208]. Bunu öğrenen Hirodes, yıldızın göründüğü anı tam olarak öğrenmek için gizlice yıldızbilimcileri çağırarak çocuğu bulmalarını ve çocuğun yerinin kendisine bildirilmesini ister[209], Yıldızbilimcilere: "Ben de ona tapınmak istiyorum"[210] der.

Hirodes, çocuğun bulunmasını ister. Çünkü çocuk iktidarına zarar verebilirdi. Yıldızbilimcilere: "Onu bulun ona bende tapınacağım"[211] demesinin aldatmacadan başka bir şey olmadığı, Mesih İsa'yı bulup onu öldürerek iktidarını kurtarmayı düşündüğü bildirilir[212].

---

206 Mathews and Smith, "Magi", *a.g.e.*, s. 268.
207 Henry, a.g.e., s. 1614.
208 Macdonald, a.g.e. s.31.
209 John Barton and John Muddiman, *The Oxford Bible Commentary*, Oxford University Press, New York 2001, s. 849.
210 Matta 2/7-8.
211 Matta 2/7-8.
212 Henry, a.g.e., s. 1615.

İncil yorumcularına göre Hirodes'in bu işleri gizlice yapmaya çalışması onun kötü niyetli olduğunu göstermektedir. Kötü niyetinin anlaşılmaması için "Ben de ona tapınacağım" diyerek yıldızbilimcileri kandırmak istemektedir[213].

İncil metinlerine göre, yıldızbilimciler çocuğun yerini bulmak için yola çıktıklarında doğuda gördükleri yıldızı tekrar görürler. Yıldız onları yolculukları boyunca takip etmez. Fakat çocuğu aramaları esnasında onlara yol gösterir. Onlar çocuğu ararken, Hirodes'in onu öldürmek için arattığını bilmemektedirler. Yıldız gelip çocuğun bulunduğu evin üzerinde durunca, eve girerler ve çocuğu, annesi Meryem'le birlikte görünce yere kapanarak ona tapınırlar ve çocuğa armağan olarak tütsü, altın ve mür sunarlar[214].

Tapınma ve sevinç gösterisi çocuğa yapılır. İncil yorumcularına göre yıldızbilimcilerin sundukları hediyelerin büyük anlamları vardır. Altın: Tanrısallığı ve yüceliği simgelemekte, Kutsal kişiliğin mükemmel parıltısını ifade etmektedir. Tütsü: yağ veya parfümdür. Günahsız mükemmel yaşamın kokusunu sembolize etmektedir. Mür ise: acı bir bitkidir. Dünyanın günahlarını taşıyarak İsa'nın çekeceği acıyı bildirir[215].

Yıldızbilimciler, çocuğun yerini Hirodes'e bildirmemeleri için rüyalarında Tanrı'nın meleği tarafından uyarılır ve memleketlerine başka yolu kullanarak dönmeleri bildirilir[216].

Yıldızbilimcilerin oradan ayrılmasından sonra Rabbin bir meleği Yusuf'a, rüyasında görünerek, Hirodes'in çocuğu öldürmek için aradığını, çocuğu alıp Mısır'a kaçmasını haber verir. Bunun üzerine Yusuf annesi ve çocuğu alarak Mısır'a gider. Orada ne kadar kaldıkları bilinmemektedir fakat Hirodes'in ölümünden sonra memleketlerine dönerler[217]. Yusuf'un Tanrı'nın meleği tarafından rüyasında uyarılarak çocuğu ve

---

[213] Kee, a.g.e. s. 611-612; Ayr. bkz. Henry, a.g.e., s.1615.
[214] Matta 2/9-11.
[215] Macdonald, a.g.e. s.31-32; Kee, a.g.e. s.611.
[216] Matta 2/12; Ayr. bkz. Henry, a.g.e., s. 1616.
[217] Matta 2/13-15.

annesini alıp Mısır'a gitmesi, çocuk, annesi ve Yusuf için Mısır'ın güvenli bir yer olduğunu göstermektedir[218].

İncil metinlerinden anlaşıldığı üzere Hirodes, saltanatının gideceği endişesi ile dünyaya gelen çocuğu yıldızbilimcilere buldurarak öldürmek ister. Fakat İsa'nın mucizevî bir şekilde doğmasını sağlayan Tanrı, onun düşmanlar tarafından bulunup öldürülmesini de engeller. Yıldızbilimciler çocuğun yerini bulup Hirodes'e bildireceklerine söz vermelerine rağmen, Tanrı tarafından rüyalarında uyarılmaları üzerine memleketlerine başka bir yol kullanarak giderler ve çocuğun yerini Hirodes'e bildirmezler. İncillerdeki bu bilgilerden İsa'nın doğumunun bir mucize olduğu gibi Tanrı tarafından korunmasının da bir mucize olduğu anlaşılmaktadır.

3.2. Tanrı'nın İsa'nın Şahsına Verdiği Lütuflar

Tanrı'nın, İsa'nın şahsına verdiği lütuflar İsa'nın, Yahya tarafından Şeria nehrinde vaftiz edilmesi ile başlar. Yahya, İsa'nın gelişi için halkı hazırlayarak onları günahlarından arındırır. İsa, vaftiz olup nehirden çıktığı anda lütufların ilki ona verilir. Gök yarılır ve Tanrı'nın Ruh'u güvercin biçiminde onun üzerine konar. Bu olayı, İsa'nın dağda dua ederken yüzünün güneş gibi parlaması ve görünümündeki bu değişiklikle birlikte, İlyas ve Musa ile görüşmesi takip eder. Bu olayın İncillerdeki anlatılışını çeşitli başlıklar altında vermeye çalışalım:

3.2.1. Göklerin Açılıp Tanrı'nın Ruhunun Güvercin Gibi İsa'nın Üzerine Konması

Bu olay Matta, Markos ve Luka İncillerinde hemen hemen aynı ifadelerle anlatılır: İsa, Yahya tarafından vaftiz edilmek üzere Celile'den Şeria nehrine kadar yürüyerek gelir. Bu mesafe yaklaşık olarak doksan kilometre kadardır. İsa bu törene büyük önem vermektedir[219]. Vaftiz olmak için Yahya'nın yanına yaklaştığında, Yahya: "Benim senin

---

[218] Henry, a.g.e., s.1616.
[219] Macdonald, a.g.e, s.37.

tarafından vaftiz edilmem gerekirken sen mi bana geliyorsun?" diyerek O'na engel olmak ister. Yahya'nın, İsa'ya böyle söylemesi, O'nun tövbe edecek günahının olmadığını bildiğinden dolayıdır. Aslında kendisinin İsa tarafından vaftiz edilmesi gerektiğini ilan eder. İsa, Ona: "Şimdilik buna razı ol! Doğru olan budur, her şeyi bu şekilde yerine getirmemiz gerekir" der[220]. Yahya'nın vaftizinin teolojik açıdan iki anlamı vardır: Birincisi, günahlardan bağışlanmak için pişmanlık vaftizi; ikincisi ise, yapılacak olan peygamberî hazırlığın ilanıdır[221].

Bunun üzerine Yahya tarafından İsa vaftiz edilir. İsa, tövbe ederek vaftiz olan ve Tanrıya saygı duyan İsrailliler gibi kendisinin de Yahya tarafından vaftiz edilmesinin doğru olacağını düşünür. İncil yorumcuları tarafından, İsa'nın vaftiz olması, Tanrı'nın insanın günahına karşı istediği tövbenin, af dilemenin yerine getirilmesini simgeleyen bir tören olduğu ifade edilir[222].

İsa sudan çıkar çıkmaz göklerin yarıldığını ve Tanrı'nın ruhunun güvercin biçiminde inip kendi üzerine konduğunu görür. İsa'yı sevgili oğul olarak kabul eden Tanrı'nın sesi duyulur, Tanrı: "Sevgili Oğlum budur. O'ndan hoşnudum"[223] der.

İncil yorumcularına göre, Kutsal Ruh, O'nu hizmeti için kutsayarak ve güçle donatarak üzerine gelir. Bir kişi iyi eğitim görmüş olabilir, yetenekli, etkileyici ve sürükleyici bir konuşması olabilir, fakat bir kişinin başarıya ulaşabilmesi için bunlar tek başına yeterli olamaz, Kutsal Ruh tarafından kutsanmış olması gereklidir. Kutsama denilen nitelik olmadıkça hizmeti etkisizdir. Bu kutsama olayında, Kutsal Ruh, Sevgili oğul ve Baba olmak üzere üçlü birliğin üç üyesi de mevcuttur. Bu olayın unutulmaz bir olay olduğundan ve İsa'nın dua ettiğinden bahsedilir[224].

İsa, Tanrı tarafından Kutsal Ruh ile donatıldı. Adeta yapacağı vazife için hazırlandı ve Tanrı tarafından güçlendirildi.

---

220 Matta 3/13-15; Markos 1/9-11; Luka 3/21-22.
221 Erbaş, *Hıristiyanlıkta İbadet*, s.92.
222 Macdonald, a.g.e., s.38, bkz. Henry, a.g.e., s. 1620.
223 Matta 3/16-17; Markos 1/10-11; Luka 3/21-22; Yuhanna 1/33-34.
224 Macdonald , a.g.e., s.38, 191-192, 283; Ayr. bkz. Lindsey P. Pherigo, "The Gospel According To Mark", *The Interpreter's One-Volume Commentry On The Bible*, Abingdon Press, USA 1971, s.646.

Aynı olay Yuhanna İncilinde ise biraz farklı anlatılmaktadır. Buradaki anlatıma göre Yahya, Şeria nehrinin ötesinde bulunan Beytanya'da halkı vaftiz ettiği sırada Ferisilerden bir grup gelerek ona: "Sen Mesih, İlyas ya da beklediğimiz peygamber değilsin, neden vaftiz ediyorsun?" derler. Yahya ise: "Ben su ile vaftiz ediyorum ama aranızda tanımadığınız biri duruyor. Benden sonra gelen O'dur. Ben, O'nun çarığının bağını çözmeye bile layık değilim"[225] der.

İncil yorumcularına göre İsa'nın vaftiz olmasından sonra Tanrı'nın Ruhunun güvercin şeklinde gelerek İsa'nın omzuna konması ve Tanrı'nın: "Sevgili Oğlum budur. O'ndan hoşnudum"[226] demesi büyük bir mucizedir. Bu olay açıkça İsa'nın Tanrı tarafından desteklendiğinin bir kanıtıdır[227].

İncil yorumcularına göre Yahya'nın görevi insanları Mesih için hazırlamaktır. Yahya, tövbe edenleri ve günahtan kurtulmak isteyenleri vaftiz etmiştir. Yahya: "Aranızda tanımadığınız biri duruyor" sözüyle İsa'yı kastederek "dikkat etmeniz ve değer vermeniz gereken kişi İsa'dır, ancak hala O'nun kim olduğunu bilmiyorsunuz" demek istemiştir. İsa, vaftizci Yahya'dan sonra gelmesine rağmen bütün övgü ve üstünlüğü hak etmektedir. Yahya'nın kendisini böylesine alçakgönüllü, aşağı bir hizmette bile bulunmaya layık görmediği ifade edilmektedir[228].

Yahya, Ferisiler ile konuşmasının ertesi günü, İsa'nın kendisine doğru geldiğini görünce, o anın heyecanı ve duygusallığı ile: "İşte, dünyanın günahını taşıyan Tanrı Kuzusu!" der[229]. İncil yorumcularına göre, İsa'nın "kuzu" diye nitelenmesinde mecazi bir anlatım vardır. Kuzu: Yahudiler arasında kurban edilen bir hayvandır. Tanrı, halkına kuzuyu öldürüp kanını kurban olarak serpmeyi öğretmiştir. Günahların bağışlanabilmesi için kuzu günahkârın yerine geçirilerek öldürülür ve kuzunun kanı akıtılırdı. "İşte dünyanın günahını taşıyan" diye söylenirken, bununla herkesin günahının bağışlanacağından bahsedilmektedir. Mesih'in ölümü tüm dünyanın günahını ödeyecek kadar değerliydi fakat yalnızca İsa'yı kurtarıcı olarak kabul eden günahkârlar

225 Yuhanna 1/24-34.
226 Matta 3/17; Markos 1/11; Luka 3/22.
227 Henry, a.g.e., s.1920; Ayr. bkz. Baird, a.g.e. s.678-679.
228 Macdonald, a.g.e., s.435-436; Ayr. bkz. Kee., a.g.e. s.613; Baird, a.g.e., s.678-679.
229 Yuhanna 1/29.

bağışlanırdı. Yahya: "Ben O'nu tanımıyordum" derken O'nu daha önce hiç görmediğini kastetmemiştir. İsa'yı, Mesih olarak tanımamıştı, Yahya'nın görevi, İsa'nın yolunu hazırlamak ve O göründüğünde O'na İsrail halkını göstermektir[230].

Yuhanna İncilinde bahsedilen bu kısım diğer üç İncil'e göre farklı olarak sunulmuştur. İsa'nın sudan çıkışı ve Kutsal Ruh'un üzerine güvercin şeklinde gelişi diğer üç İncil'deki gibi anlatılmıştır.

İncil metinlerine göre, Yahya geleceği önceden bildirilen "Tanrı'nın Oğlu'nun" İsa olduğuna tanıklık etmiştir. İsa gelmeden önce halkı tövbe etmeye ve günahlarından arınmaya çağırmış ve onları kurtuluşa erdirmek için vaftiz etmiştir. Bu görevinin, asıl olan görevlinin gelmesine kadar süreceğini her defasında vurgulamış ve Mesih İsa için halkı psikolojik olarak hazırlamıştır. Yahya, İsa'nın gelişi ile birlikte görevini tamamlamıştır. İsa, Yahya tarafından vaftiz edilişi ile birlikte görevine başlamıştır.

3.2.2. İsa'nın Görünüşünde Meydana Gelen Değişme

İncillerde anlatıldığına göre "İsa, yanına Petrus, Yakup ve Yuhanna'yı alarak dua etmek için yüksek bir dağa çıkar. Dua ederken yüzünün görünümü değişir. Yüzü güneş gibi parlar ve giysileri şimşek gibi parıldayan bir beyazlığa bürünür"[231].

İncil yorumcularına göre, İsa'daki bu değişim çok ilginç ve enteresan bir olaydır. Daha önce böyle bir hadise yaşamayan öğrenciler şaşkınlık ve hayret içinde kalırlar[232]. Bu olayın İsa'nın mucizelerinden biri olduğu bildirilir[233].

İncil yorumcularına göre, İsa'nın görünümünde meydana gelen değişim ve beyazlık bu zamana kadar görülmeyen bir hadisedir. Kurtarıcının yanında olup O'nun görünümünün değişmesini görme ayrıcalığını Petrus, Yakup ve Yuhanna yaşar. Bu zamana kadar

---

[230] Massey H. Shepherd, "The Gospel According To John", *The Interpreter's One-Volume Commentry On The Bible*, Abingdon Press, USA 1971, s.710-711; Ayr. bkz. Macdonald, a.g.e, s.435.
[231] Matta 17/1-2; Markos 9/2-3; Luka 9/28-29.
[232] Barton and Muddiman, a.g.e., s.904.
[233] Henry, a.g.e., s.1796.

İsa'nın yüceliği bedeninde gizlenir fakat bu olayla birlikte yüceliği ortaya çıkar. O artık kurbanlık kuzu değil, Yahuda oymağından gelen aslan gibi görünecektir. O'nu gören herkes artık Tanrı'nın oğlu, Kralların kralı, Rablerin Rabbi olarak tanıyacaktır. İlk gelişi sırasında görkemi gizlenmiş acıyla sıkıntıyla karşı karşıya kaldığı bir ortamda gelmiştir. Fakat bu hali O'nun görkem ve güçle geri geleceğine bir işarettir[234].

İncil metinlerinde yer alan İsa ve yanındakilerin çıktığı dağın hangi dağ olduğu kesin olarak bilinmemesine rağmen karla kaplı yüksek bir dağ olan Hermon dağı[235] ya da Sînâ, Pisgah yahut ta Tabor dağı olma ihtimali bulunmaktadır[236]. İncil yorumcularına göre duanın değiştirebileceği şeyler arasında insanın görünümünün de değişmesi çok şaşırtıcı ve ilginç bir olaydır. Üzerindeki elbisenin de şimşek gibi parlayan bir beyazlığa bürünmesi, İsa'nın gelecekteki egemenliği sırasında sahip olacağı yüceliğin bir tür ön görünümü niteliğindedir. Petrus, Yakup ve Yuhanna'nın orada bulunmaları da bu saltanat döneminde İsraillilerin temsilcileri olacaklarının bir kanıtıdır[237].

Görüldüğü üzere İsa, İncillere göre Tanrı tarafından desteklenmektedir. Yanında başkaları olmasına rağmen sadece ona lütuflar verilmektedir. Verilen bu özel durumlar daha önce meydana gelmemiş olaylar olduğundan bunlara şahit olanlar büyük şaşkınlıklar yaşamışlardır. İsa'nın tabiatüstü olaylarla desteklenmesi, yaptığı tebliğin gerçek olduğunu ve Tanrı tarafından desteklendiğini göstermektedir.

3.2.3. İsa'nın İlyas ve Musa İle Görüşmesi

İsa'nın görünümünün değişmesinden sonra öğrencileri, üzerlerindeki şaşkınlığı atamadan şaşkınlıklarını artıran bir olaya daha şahit olurlar. Bu olay İncillerde şöyle geçmektedir:

---

234 Macdonald, a.g.e., s.119; Ayr. bkz. Kee, a.g.e. s.630-631.
235 Macdonald, a.g.e., s.327.
236 Henry, a.g.e., s.1796.
237 Macdonald, a.g.e., s.327; Ayr. bkz. Kee, a.g.e., s.631.

“O anda görkemli bir şekilde ortalıkta beliren iki kişi İsa ile konuşmaya başlar. Bunlar Musa ile İlyas’tı. Aralarında konuştukları şey Kudüs’te gerçekleşecek ayrılıştı yani İsa’nın yaklaşan ölümüydü[238].

İncil yorumcularına göre İsa’nın, Musa ve İlyas’ın yolunu takip ettiği, onlardaki peygamberlik özelliğinin İsa’da da bulunduğu ve İsa’nın, onlar gibi kutsal olduğu[239], Musa ve İlyas’ın Eski Ahid’deki kutsalları temsil ettiği, Musa’nın, kutsal yasanın temsilcisi, İlyas’ın ise peygamberlerin temsilcisi olduğu ifade edilmektedir[240].

“Musa, İlyas ve İsa konuşurken Petrus ve yanındakilerin üzerine uyku çöker, uykuları dağılıp gözlerini açtıklarında İsa’nın parıldayan görkemini görürler. Petrus korku ve heyecandan ne yaptığını bilemeyerek, İsa’ya, Musa ve İlyas için birer çadır kurmayı önerir[241].

Musa, İlyas ve İsa, kendi aralarında konuşurken öğrencilerin üzerine uyku çökmesi olayı şöyle yorumlanır, peygamberler kendi aralarında İsa’nın Kudüs’te gerçekleşecek ölümünü konuşmaktadırlar, öğrencilerin bunu duyarak ümitsizliğe ve korkuya kapılmamaları için Tanrı onları uyutmuş olabilirdi[242].

İsa, görümünün değişmesinin ardından İlyas ve Musa ile görüşerek onlarla yaklaşan ölümünü konuştu. İlyas, Musa ve İsa konuştukları esnada Petrus, Yakup ve Yuhanna derin bir uykuya daldılar[243]. Kendilerinin uyumak gibi bir niyeti olmamasına rağmen uyuyakaldılar. Tanrı onları uyutmak istedi ve uyuttu. Neden uyuttuğu veya nasıl uyuttuğu ile ilgili bir bilgi bulunmamaktadır. Sadece onları derin bir uykuya daldırdığından bahsedilir. Petrus uykudan uyanır uyanmaz İsa’ya, Musa ve İlyas için birer çadır kurmayı önerdi[244]. Bunu bilerek veya düşünerek söylemedi. Olayın şaşkınlığı ve heyecanından yaptı; çünkü üst üste yaşadıkları olaylar şaşılacak türdendi. İsa ile

---

238 Matta 17/3-4; Markos 9/4-6; Luka 9/30-33.
239 Raymond E. Brown, Joseph A. Fitzmyer, Roland E. Murphy. *The New Jerome Biblical Commentry*. New Jersey 1990. s.700.
240 Macdonald. a.g.e., s.119. 223.
241 Matta 17/3-4; Markos 9/4-6; Luka 9/32-33.
242 Henry. a.g.e., s.1796.
243 Matta 17/3; Markos 9/4; Luka 9/30-32.
244 Matta 17/3-4; Markos 9/4-6; Luka 9/32-33.

birlikte onun mucizesini yaşadılar. Bu durum onlar için ağır bir duygu oldu. Daha önce böyle bir olaya şahit olmamışlardı.

3.2.4. İsa'nın Etrafında Bulunanlara Buluttan Bir Ses Gelmesi

İncillerde İsa'nın, Musa ve İlyas ile görüşmesinin hemen arkasından buluttan bir ses gelmesi mucizesi yer alır. Petrus ve etrafındakileri parlak bir bulut aniden gölgeler ve buluttan bir ses gelir: "Sevgili Oğlum budur, Ondan hoşnudum, Onu dinleyin!" diye. Öğrenciler korku ve dehşetle yere kapanırlar[245].

Bazı İncil yorumlarına göre Tanrı'dan gelen sesi duyan insanlar korku ve dehşete kapılırlar. Tanrı onlara seslenerek[246]: "İsa'nın" sevgili oğlu olduğunu bu nedenle onu dinleyip sözüne itaat etmeleri gerektiğini" söyler. Duyulan bu sesten sonra İsa'nın yanında bulunan Musa ve İlyas kaybolur. Tanrı'nın böyle seslenişi İsa'nın son otorite, mutlak kral ve eşsiz bir kişi olacağına işarettir. Bu olaya şahit olan öğrencilere, İsa, bu hadiseden kimseye bahsetmemelerini söyler[247].

Bu bilgilerden anlaşıldığı kadarıyla Tanrı insanlara İsa'nın bir peygamber olduğunu ve ona tabi olmalarını bildirmiştir. Çünkü kurtuluş peygamberlere tabi olmakla gerçekleşecektir. Bu gerçeği Tanrı insanlara bir daha hatırlatmıştır.

3.3. İsa'nın Tabiat Kanunlarının Tersine Hareket Etmesi

Tabiatın kendine has işleyişi vardır. Kışın hava soğuk olur, ağaçlar yapraklarını döker, çiçekler açmaz, çimenler yeşilliğini kaybeder. Yazları ise ağaçlar yapraklarını açar, çiçekler rengâ renk olur, çimenler yeşerir. Tabiat kendine ait bu işleyişini devinim halinde sürdürür. İnsanlar da bu işleyişe alışkındır. Fakat bu işleyişin tersinde gerçekleşen olaylar insanları şaşkına çevirir ve hayret içinde bırakır. İnsan, normalde bir

---

245 Matta 17/5-9; Markos 9/7-9; Luka 9/34-36.
246 Barton and Muddiman, a.g.e., s.866.
247 Macdonald, a.g.e., s.119, 328; Pherigo, a.g.e, s.660.

karışım yapmadan suyu herhangi bir başka maddeye çeviremez, araçsız ve gereçsiz suyun üzerinde yürüyemez. Fakat İsa, tabiatın işleyişinin tersine hareket ederek bu olayları gerçekleştirir. Bu durum ona verilen mucizelerdir. İnciller bu olaylardan yer yer söz etmektedir. Bunları çeşitli başlıklar altında ele almakta fayda vardır.

3.3.1. Küplerin İçindeki Suyu Şaraba Çevirmesi

Bu olay sadece Yuhanna incilinde geçmektedir. İsa'nın ilk mucizesi olarak kabul edilir. Yuhanna'nın anlattığına göre: "İsa ve öğrencileri, Celile'nin Kana köyünde düğüne davet edilirler. Bu düğünde İsa'nın annesi de vardır. Düğün devam ederken davetlilere sunulmak için hazırlanan şaraplar biter. Bunun üzerine, İsa'nın annesi: "Şarapları kalmadı diye" İsa'yı uyararak O'nun şarap[248] sağlaması için mucize göstermesini ister[249]. Bu İncil metinleri şöyle yorumlanmaktadır: Meryem onun mucize yapabileceğini bilmektedir. Onun böyle bir istekte bulunmuş olması belki de oradakilere, İsa'nın, Tanrı'nın oğlu olduğunu göstermesini istemiş olmasından kaynaklanır[250].

Annesinin bu isteği karşısında İsa'nın verdiği cevap biraz sert ve resmi olur. Onun verdiği cevap şöyle yorumlanır: İsa: "Kadın benden ne istiyorsun?" ifadesini kullanarak, Tanrısal görevini yaparken, annesinin isteğinin etkisi altında değil tamamen Tanrıya itaat ederek hareket ettiğini göstermek ister. Fakat annesi O'nun yüceltildiğini görmek istediğinden mucizeyi göstermesini arzu eder[251].

Annesinin ısrarı üzerine İsa: "Daha saatinin gelmediğini" söyleyerek annesini uyarır. Bunun üzerine Meryem, İsa'nın sözlerini anlayarak hizmetçilere: "O, ne buyuruyorsa onu yapın"[252] der. Böylece İsa'ya itaat edilmesi için hizmetçileri yönlendirdiği ifade edilir[253].

---

[248] Kutsal kitapta şarap, sevinci belirtmektedir. Macdonald, a.g.e., s.440.
[249] Yuhanna 2/1-4.
[250] Macdonald, a.g.e., s.440.
[251] Macdonald, a.g.e., s.440.
[252] Yuhanna 2/4-5.
[253] Henry, a.g.e., s.1924.

İncillerde anlatıldığına göre mucize şöyle gerçekleşir: "Düğünün yapıldığı yerde seksen ile yüz litre su alan altı büyük taş küp vardır. İsa, hizmetçilere küpleri su ile doldurmalarını emreder. Bu küplerin içindeki su Yahudilerin kendilerini murdarlıktan kurtarmak için kullanılırdı"[254]. Herhangi bir Yahudi cesede dokunduğunda murdar sayılır ve bu su ile yıkanmadıkça temiz sayılmazdı. İsa mucize yapmak üzereyken insanların küpleri getirmelerine ve su ile doldurmalarına izin verir, bunun peşinden hiçbir insanın yapamayacağını yapar. Küplerdeki suyu şaraba çevirir[255].

İsa, herhangi bir şaibeye yer vermemek için ya da bu mucize olayında hile yapıldı denilmesini engellemek için küpleri öğrencilerine doldurtmaz ve kendisi de doldurmaz. Böyle bir endişeden dolayı küpleri hizmetçilere doldurtur. Küpler ağızlarına kadar doldurulur. Eğer yarım veya tam doldurulmasa suyun içine şarap kattın iddiasıyla da karşılaşabilirdi bunu engellemek için küpleri başkalarına ve tam ağızlarına kadar doldurtur.

Mucize gerçekleşir, su çok kısa bir sürede şaraba dönüşür. İsa: "hizmet edenlere küplerden şarap alıp düğün başkanına götürmelerini" söyler. Şölen başkanı, Şarabı tadınca normalin dışında bir şeyler olduğunu fark eder"[256]. Şölen başkanı o zamana kadar böyle bir şarap tatmamıştır[257].

İncil yorumcuları tarafından şölende kaliteli şarabın sonradan gelmesinin, İsa'nın sonradan gelerek insanları iyiye ve güzele götüreceğine bir işaret olduğu, İsa'nın bu mucizeyi yaparak yüceliğini, Tanrı'nın Mesih'i olduğunu, bedende görünen Tanrı olduğunu insanlara gösterdiği ifade edilir[258].

Yukarıdaki ifadelerden anlaşıldığına göre İsa, mucize gösterirken kimsenin etkisinde kalmamış ve Tanrı'nın ona verdiği güç ile mucizesini gerçekleştirmiştir. İnsanlara kendisinin Tanrı tarafından seçilmiş olduğunu kanıtlamış ve böylece mucizelere şahit olanlardan kimilerinin imanı pekişmiş kimileri ise iman etmiştir.

---

[254] Yuhanna 2/6-9.
[255] Macdonald. a.g.e.. s.441.
[256] Yuhanna 2/9-10.
[257] Barton and Muddiman, a.g.e., s.965.
[258] Macdonald, a.g.e., s.442; Ayr. bkz. Henry, a.g.e., s.1925.

3.3.2. İsa'nın Su Üzerinde Yürümesi

İsa'nın su üzerinde yürümesi de İncillerde anlatılan mucizelerinden birisidir. İncillerde bu olay şöyle anlatılır:

"İsa, bir gün öğrencilerine kayığa binerek Beytsayda'ya gitmelerini söyler. Kendisi de halkı selamlayıp dua etmek için dağa çıkar. Öğrenciler kayıkla giderlerken karanlık bastırır tam o esnada gölün ortasında bulunmaktadırlar, birden ani bir rüzgar esmeye başlar ve öğrenciler kürek çekmekte zorlanırlar. Dalgalar yükselerek şiddetle kayığa vururken öğrencileri bir endişe kaplar. Tam o anda bunların durumunu gören İsa, gölün üzerinde yürüyerek onlara yaklaşır, İsa'yı hayalet sanan öğrenciler panik içinde bağrışmaya başlarlar. İsa: "Cesur olun! Benim korkmayın" der. Petrus iyi bildiği ve çok sevdiği bir sesi duyunca sevinçle: "Ya Rab, eğer sen isen buyruk ver de su üstünde yürüyerek sana geleyim" der. Bunun üzerine İsa, gel deyince Petrus hemen kayıktan atlayarak ona doğru yürümeye başlar, İsa'nın gözlerine baktıkça ve ona güvendikçe yürümeye devam eder, fakat fırtınanın şiddetinden dolayı bir an endişe edince batmaya başlar panik ve korkuyla: "Rab beni kurtar" diye bağırmaya başlar. Rab onu kurtararak "Ey kıt imanlı neden şüphelendin, eğer şüphelenmesen batmazdın" diyerek ikazda bulunur. İsa, Petrus'u alarak kayığa getirir ve kendisi de kayığa biner binmez fırtına hemen kesilir[259]. Bu olaya şahit olan öğrenciler İsa'ya: "Sen gerçekten Tanrı'nın oğlusun" derler[260].

İncil yorumcularına göre bir insanın gücü ve yeteneği ne olursa olsun su üzerinde yürüyebilmesi imkansızdır. Fakat bu olay Kutsal Ruhun gücüyle gerçekleşmiştir. İsa'ya bağlı kalınarak doğa üstü bir hayat sürdürülebilir. Bu olayda öğrenciler, yaşamın zorlukları ve fırtınayla mücadele eden imanlıları temsil eder. Kurtarıcı, Petrus'u suda kurtardığı gibi kendisine tabi olanları kurtaracaktır[261].

---

259 Matta 14/22-31; Markos 6/45-51; Yuhanna 6/16-21.
260 Matta 14/33.
261 Macdonald, a.g.e. s.107-108, 215-216,475-476; Shepherd, a.g.e. s.716.

İsa tabiatın normal işleyişinin tersinde bir olay gerçekleştirir bunu Tanrı'nın ona verdiği güç ile yapar. Bu olayın İsa'nın, Tanrı tarafından desteklendiğinin ve kendisinin, Tanrı tarafından görevlendirildiğinin bir delilidir[262].

Burada verilmek istenen ders insanın tebliğ vazifesi ile görevlendirilmiş kimseye inandığı ve onun dediğine uyduğu sürece kurtuluşa ereceği, onun gösterdiği yoldan ayrıldığı an kaybetmeye ve batmaya başlayacağı hususudur. Nitekim Petrus, suyun üzerinde batarım diye şüphe duymadığı ve fırtınadan korkmadığı sürece suya batmamış fakat batarım diye tereddüt ettiği anda batmaya başlamıştı ve İsa'dan kendisini kurtarmasını istemişti.

3.4. İsa'nın Tabiat Olaylarını Kontrolü Altına Alması Ve Onlara Müdahalede Bulunması

İsa, tabiatın akışına müdahale ederek onu mucizevî bir şekilde değiştirmiştir. İncillerde bu konuyla ilgili bazı olaylar anlatılır. Bunları birkaç başlık altında ele alalım.

3.4.1. Rüzgara Emretmesi ve Fırtınanın Dinmesi Olayı

Rüzgara emretmesi ve fırtınanın dinmesi olayı İncillerde şöyle anlatılır: "İsa ve öğrencileri Celile gölünde giderlerken ansızın büyük bir fırtına kopar. İsa tam fırtınanın koptuğu anda kayığın kıç tarafında uyumaktadır. Dalgalar öyle büyüktür ki kayığın üstünden aşmaktadır. Fırtınadan çok korkan öğrenciler panik ve endişeyle İsa'yı uyandırarak: "Rab, kurtar bizi, batıyoruz!" derler. İsa, öğrencilerini: "Ey imanı kıt olanlar! Neden korkuyorsunuz?" diye azarlar. Daha sonra İsa, dönüp rüzgarı ve gölü azarlar. Ortalık aniden sütliman oluverir. Öğrenciler, İsa'nın kim olduğunu bilmelerine rağmen, doğa olaylarını kontrol etmesine, böyle bir mucize göstermesine çok şaşırırlar"[263].

---

[262] Brown, Fitzmyer and Murphy, a.g.e., s.961.
[263] Matta 8/23-27; Markos 4/36-41; Luka 8/22-25.

İncil yorumcularına göre bu mucize, İsa'nın doğa üstü gücünü, doğaya hükmeden ve emreden biri olduğunu gösterir. İsa'nın, öğrencilerinin korkmaları ve endişeye kapılmalarına kızması onların kendisi hakkındaki anlayışlarının tam olmadığından dolayıdır. İsa'nın olduğu kayığın batmayacağı gerçeğini anlayamamışlardır[264].

İsa, Tanrı tarafından desteklendiğini bildiği için kayığın batmayacağını bilmektedir, fakat öğrencileri endişe ve korkuya kapılırlar bu sebeple İsa'nın onları: "Neden tam teslimiyet halinde değilsiniz" diye azarlar[265].

Bu mucizedeki fırtına, insanın üzerine gelen felaketleri, kötülükleri, dalgalar ise insanın ruhsal yaşantısında karşılaştığı gelgitleri, sıkıntıları ve bunalımları simgelemektedir. İsa bu mucizesi ile yaşamın dalgaları arasında yalpalayıp duran, bir o tarafa bir bu tarafa çarpan insanı kurtaracağını, fırtınalı halden sükunete, rahatlığa ulaştıracağını haber verir[266].

İncil metinlerine göre fırtınadan, hayatın sıkıntılarından, felaketlerden, kötülüklerden kurtulmak için insanın bir kurtarıcıya sarılması ve güvenmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

3.4.2. İsa'nın Duası İle İncir Ağacının Kuruması, İncir Ağacını Lanetlemesi

İsa'nın duası ile de bedduası ile de mucize gösterdiğini burada belirtmek gerekir. Nitekim aşağıdaki İncil metinlerinde incir ağacı mucizesi bu hususu ortaya koyar.

İsa, incir ağacını lanetleyerek: "Artık senden hiç kimse bir daha meyve yemesin!" der. Öğrencileri bunu duyarlar. Sabah erken saatte ağacın yanından geçerlerken ağacın kuruduğunu görürler. Olayı hatırlayan Petrus; "Rabbî bak! Lanetlediğin incir ağacı kurumuş"[267] der.

---

264 Macdonald, a.g.e., s. 67, 209, 317; Ayr. bkz. Baird, a.g.e.,s.685.
265 Henry, a.g.e., s.1849.
266 Ford, *Mesih'in Yaşamı*, s.30.
267 Matta 21/18-20; Markos 11/14, 20.

İncir mevsimi olmamasına rağmen meyvesi olmadığı için incir ağacının suçlanması biraz garip karşılanabilir. Bu lanetleme kurtarıcıyı mantıksız ve huysuz gösterebilir. Fakat İncil yorumcularına göre İsa'nın mantıksız ve huysuz düşünülmesi asla gerçek değildir onun yaptığı hareketlerde bizim anlayamayacağımız hikmetler vardır[268].

Ağacın durumu şöyle açıklanmaktadır: O bölgedeki incir ağaçları yapraklar çıkmadan erkenden yenilebilir meyve verirdi. Bu hal düzenli ürün verebileceğinin habercisi idi. İlk incir görülmezse, bu incir ağacının daha sonra ürün vermeyeceğine işarettir. Bu durumdan dolayı İsa, ağacın yaşamına son verir. İsa, ağaçta ürün verme işaretini göremeyince ve ağacın hiçbir zaman meyve vermeyeceğini bildiğinden bir çiftçinin kurumuş ağaçları diğerlerinin içinden atması gibi yapar. Aslında bu hareket simgesel bir davranıştır. Kurtarıcının Kudüs'teki görkemli karşılanışının açıklamasıdır. İsrail halkını meyvesiz bir incir ağacı gibi görür. Görünürde bir tek meyve bile vermeyen inançsız halkın sonradan a tam olarak meyve vermeyeceğini bildiği gibi. Bu yüzden incir ağacını lanetler. İnanmayan İsrail, sonsuza dek meyvesiz kalacaktır. Lanet bunların yok olmaları içindir[269].

Buradan anlaşılacağı üzere İsa, ağacı kendi kızgınlığı için lanetlememiştir. Ağacın lanetlenmesi meyve vermeyen verimsiz oluşundan ve iman etmeyen İsraillileri sembolize etmesinden dolayıdır. Bu mucize ile meyvesiz ağacın değersiz olması gibi iman etmeyen insanın da değersiz olduğuna işaret edilmektedir.

3.5. İsa'nın Geçmişten Ve Gelecekten Haber Vererek Bazı İnsanların İçlerinden Geçenleri Bilmesi

Toplumda insanlar birlikte yaşarlar ve birbirleri hakkında karşılıklı bir şeyler paylaştılarsa birbirlerinin geçmişleri hakkında bilgileri olabilir. Gelecekten ise kimsenin bilgisi ve haberi olamaz. Ne zaman ne olacağını kimse bilemez. İsa'nın tanımadığı kimselerin geçmişini bilmesi, gelecekten haber vermesi, din bilginlerinin ve

---

268 Macdonald, a.g.e., s.235; bkz. Barton and Muddiman, a.g.e., s.872.
269 Macdonald, a.g.e., s.137-138.

öğrencilerinin içlerinden geçenleri bilmesi, ölümü ve dirilişi ile ilgili bilgi vermesi, ölümünden sonra toplumunun başına geleceklerden söz etmesi, Tanrının ona verdiği güç ve kudretle gerçekleşmiştir. Bunları bilebilmek için ilahi bir müdahaleye ihtiyaç vardır. Bu mucizelerin İncillerde nasıl anlatıldığını çeşitli başlıklar altında inceleyelim.

3.5.1. İsa'nın Samiriyeli Bir Kadının Önceki Yaşamını Bilmesi

İsa, Celile'ye giderken, Samiriye'den geçmesi gerekir. Samiriye'nin Sihar denilen yerine geldiğinde yorulur. Yakub'un kuyusunun yanına gelerek oturur. Bu esnada yanına gelen bir kadının hakkında onun geçmişi ile ilgili bilgiler vermeye başlar. Bu olay İncil'de şöyle geçmektedir:

"Saat on iki sularında bir kadın su almak için kuyuya gelir. İsa, kadına: "Bana su ver, içeyim" der. Samiriyeli kadın: "Sen Yahudi'sin, bense Samiriyeli bir kadınım. Nasıl olur da benden su istersin!" der[270].

Bu olay şöyle yorumlanır: İsa çok yorgun olduğundan bu kuyunun kenarına oturur, Tanrı'nın oğlu olmasına rağmen bir insandı, yorulabilirdi. Kadın günün en sıcak vaktinde, öğle vakti kuyuya su çekmeye gelir. Kadının bu saati seçmesi ahlaksız ve günahkar olmasından dolayı utanmasındandır, diğer kadınların kendisini göremeyeceğini bildiği bir saati seçer. İsa, O kadının çaresiz biri olduğunu bildiğinden dolayı onu günahlı yaşamından kurtarmak için onunla karşılaşmaya karar verir. İsa kadınla karşılaşır ve ondan su ister. İsa'nın kadından su istemesi hem yorgunluğu, hem de yanında su çekecek bir şeyinin olmamasındandır. Kadın, Yahudi olan İsa'nın, Samiriyeli ile konuşmasına (kendisiyle) şaşırır. Yahudiler, Samiriyelilerden hoşlanmazlardı. Aslında İsa, ondan su isteyerek ilgisini ve merakını uyandırır. Kadın, İsa'nın kurtarıcı olduğunu anlayamaz. İsa'nın ona vereceği su kadını sonsuza kadar susatmayacaktı. İsa'nın verdiği sudan bir kere içen bir daha susamayacaktı, susuzluğu sonsuza kadar yok olacaktı. Ama kuyunun suyundan içen tekrar susayacaktı[271].

---

[270] Yuhanna 4/6-9.
[271] Macdonald. a.g.e., s.452-453.

Kadın bu olağanüstü suyu ve özelliklerini duyunca hemen ona sahip olmak ister: "Bir daha kuyuya su çekmeye gelmem"[272] der. Kadının bu suyu dünyadaki normal su gibi düşündüğü fakat İsa'nın ona farklı bir şey söylediğini, bu suyun ruhsal olduğunu, ona iman etmekle gelecek olan tüm bereketlere işaret ettiğini anlayamadığı ifade edilir[273].

Bunun üzerine İsa, kadının günahkâr olduğunu ve kötü bir iş yaptığını anlamasını sağlamak ve bunu ortaya koymak için: "Git! Kocanı çağır ve buraya gel" deyince kadın "Kocam yok" der[274]. Kadının bu ifadesi yasal anlamda doğruydu fakat nikahsız bir şekilde bir adamla yaşamaktaydı, bu durumu bilen İsa, kadına ahlaksızlığını anlasın diye böyle söyler ama kadın kendi günahını ve fenalığını saklamak ister ve İsa'ya: "Kocam yok" der[275]. Bunun üzerine İsa: "Kocam yok, demekle doğru söyledin" der. İsa, durumu bildiği halde kadının suçunu ve açığını ortaya koyup onu mahcup etmez. Fakat bu kadını günahın boyunduruğundan kurtarmak için, içinde bulunduğu durumu ona anlatır. İsa, kadının önceden beş kocaya vardığını anlatınca kadın artık karşısında konuştuğu kişinin sıradan birisi olmadığını anlamaya başlar. Tanrı'nın bir sözcüsü bir peygamberi olduğunu düşünür. Sonra kadın su testisini bırakır. Kadının su testisini bırakması hayatta ihtiyaç duyduğu, yaşaması için önemli olan her şeyi terk ettiği ve onun için her şeyin İsa olduğu anlamını taşıdığı ifade edilir[276].

Bunun üzerine kadın, kentte: "Yapmış olduğum her şeyi bana söyleyen adamı görün!"[277] der. İncil yorumcuları tarafından, kadının kendi hayatı hakkında mucizevi bir şekilde bilgi veren İsa'yı kentteki insanlara tanıtmaya çalıştığı bildirilir[278].

---

272 Yuhanna 4/13-15.
273 Henry, a.g.e., s.1934.
274 Yuhanna 4/16-17.
275 Macdonald, a.g.e., s.454-455.
276 Macdonald, a.g.e., s.456-457.
277 Yuhanna, 4/29.
278 Henry, a.g.e., s.1938; Macdonald, a.g.e., s.457.

3.5.2. İsa'nın Gelecekten Haber Vermesi

Normal şartlarda insanlar gelecekten haber veremezler, gelecekte ne olacağını, nasıl bir durumla karşılaşılacağını bilemezler fakat İsa, Tanrı'nın ona verdiği güçle gelecekten haber vermektedir. Bu durum İncillerde şöyle anlatılmaktadır:

"İsa, Beytanya'da cüzamlı Simun'un evinde bulunduğu esnada, yanına kadının biri gelir kaymaktaşından bir kap içinde çok değerli ve hoş kokulu bir yağı onun başına döker. Bu çok pahalı bir yağdır ve çok değerlidir"[279]. Kadının bu yağı İsa'nın başına dökerek ondan daha değerli bir şeyin olmadığını, ona lâyık hiçbir şeyin bulunmadığını göstermek istediği ifade edilir[280]. "Öğrenciler bu davranışı savurganlık ve israf olarak değerlendirirler. Yağ satılıp parasıyla yoksullara yardım edilse daha iyi olur diye düşünürler"[281]. İsa onların yanlış düşündüğü ifade ederek: "Her zaman yoksullara yardım edebilirsiniz. Yoksullar her zaman yanınızda olacak, ama ben her zaman aranızda olmayacağım"[282] der. İncil yorumcularına göre İsa böylelikle ileriki günlerde öğrencileri arasından ayrılacağını onlara haber verir[283].

"İsa, öğrencilerini Kudüs'e Fısıh yemeğini hazırlamaları için gönderir. Hazırlıklar tamamlandığında, İsa ve öğrencileri, isimsiz kişinin evinde yemeğe otururlar. İsa, yemek esnasında, On ikilerden birinin kendini ele vereceğini söyler. Bunun üzerine öğrencileri panik, üzüntü ve şüpheyle birlikte, teker teker: "Rab, beni demek istemedin ya?" diye sormaya başlar, bunun üzerine İsa: "Ekmeğini benimle sahana batıran kişidir" der. İsa, eline bir lokma ekmek alarak etin suyuna bandırıp onu Yahuda'ya verir. Yahuda: "Rabbî! O kişi ben miyim?" diye sorar: "Evet!" karşılığını alır. İsa'yı ele verecek olan kişi Simun, İskariyot'un oğlu Yahuda idi. Bunu açıkça ifade eden İsa: "Bana olacaklara engel olamayacağız, beni ele verecek olan kişi hiç doğmamış olsaydı onun için daha hayırlı olurdu"[284] der.

---

279 Matta 26/6-7.
280 Macdonald, a.g.e., s.161.
281 Matta 26/8-9.
282 Matta 26/10-11.
283 Macdonald, a.g.e., s.162; Ayr. bkz. Kee, a.g.e., s.640.
284 Matta 26/19-23; Markos 14/16-20; Luka 22/13-22; Yuhanna 6/71, 13/9-11.

İncil metinlerinde geçen bu olay hakkında şöyle yorum yapılmaktadır. Yahuda, bizzat bu olaydan sorumlu tutulmaktadır, çünkü İsa'ya kendi isteği ve arzusuyla ihanet edecektir. Bu davranışından dolayı sorumlu olacaktır. Sofradaki ekmek, İsa'nın yakın bir zaman sonra onların uğrunda feda edilecek bedenini, Şarap ise, çarmıhta akıtılacak kanını simgelemektedir. İsa, Yahuda İskariyot'un, onu hiçbir zaman Rab ve Kurtarıcı olarak kabul etmediğini bilmekteydi. O, öğrencilerine kendisinin ölüme doğru gittiğini, buna kimsenin engel olamayacağını ve öğrencilerinden birisinin ihaneti ile öleceğini ifade eder. Fakat ihanet edenin sonunun daha kötü olacağını da bildirir[285].

İsa'nın, Petrus tarafından üç kez inkar edileceğini bildirmesi: "İsa öğrencilerine, "Hepiniz sendeleyip düşeceksiniz" deyince, Petrus: "Herkes sendeleyip düşse de ben düşmem, herkes seni terk etse de ben seni terk etmeyeceğim, ölmem gerekse de asla terk etmeyeceğim" diye üsteledi. Bu şekilde davranan sadece Petrus değildi. Diğer öğrenciler de bu iddia da bulundular. İsa: "Petrus! Sana doğrusunu söyleyeyim. Bugün, bu gece horoz ötmeden, sen beni tanıdığını üç kez inkar edeceksin" der. Petrus bunu kabullenmez: "Ölümüne de olsa ben seni terk etmeyeceğim!" diye bağırır"[286].

İncil metinlerinden anlaşılacağı üzere, İsa'nın öğrencilerine söylediği gibi Petrus, İsa'yı aynı gecede üç kez inkâr eder. İsa'nın bu olayı bilmesi Tanrının ona verdiği güç ile olur. Bu olayla Petrus'a zayıflığı, korkaklığı ve kendi gücüyle birkaç saat bile İsa'yı izlemekteki yetersizliği anımsatıldı. İncil yorumcularına göre, İsa'yı izlemek için ondan yardım almaya ihtiyaç vardır[287]. Petrus manevi güçsüzlüğü sebebi ile İsa'ya ihanet etmiş ve yakalanmasına sebep olmuştur[288].

İsa'nın tapınağın yıkılacağını haber vermesi: "İsa, tapınaktan çıkıp giderken öğrencilerden biri ona: "Öğretmenim! Bak, ne görkemli taşlar! Ne görkemli yapılar!" der. Öğrenciler, İsa'dan tapınağın yapısını kendileri gibi takdir etmesini beklerler. Ama İsa, onlara çok şaşıracakları bir karşılık verir. Geçici olan maddi şeylere gönül bağlamamalarını, çünkü maddi şeylerin bir gün yok olacağını, bu büyük yapının,

---

[285] Macdonald, a.g.e., s.163, 246, 403, 484, 531.
[286] Matta 26/31, 33-35; Markos 14/27, 29-31; Luka 22/31-34; Yuhanna 13/36-38.
[287] Macdonald, a.g.e., s.164, 247, 405, 534; Shepherd, a.g.e., s. 723.
[288] Brown, Fitzmyer and Murphy, a.g.e., s.974.

görkemli tapınağın yok olacağını taş üstünde taş kalmayacağını öğrencilerine bildirir"[289].

İncil yorumcuları tarafından verilen bilgilere göre, M.S. 70'te Titus yönetimindeki Roma ordusu, Kudüs'ü yağmaladığı esnada, Hirodes'in tapınağını ateşe verirler. Ateş altın süslemeleri eritir ve eriyen altın taşların arasına akar. Altına sahip olmak isteyen askerler, altını almak için tapınağın taşlarını tek tek yerlerinden sökerler. İsa'nın önceden bildirdiği gibi o görkemli ve şatafatlı tapınağın taşları tek tek yerlerinden sökülür[290]. Romalılar tarafından yağmalanan Kudüs şehrinde insanlara işkenceler yapıldığı ve halkın çoğunun topraklarından başka yerlere sürgün gönderildiği bildirilir[291].

İsa'nın, öğrencilerine önceden haber verdiği bütün olaylar aynen gerçekleşmiştir. İncillerden anlaşıldığına göre O, bu olayları tahmin etmemiş, kehanette de bulunmamıştır. Bu olaylar İsa'ya Tanrı tarafından haber verilmiş ve o da bunları öğrencilerine ve diğer insanlara anlatmıştır.

3.5.2.1. İsa'nın Ölümü ve Dirilişi Hakkında Haber Vermesi

İsa, ölümünün ve dirilişinin nasıl olacağını öğrencilerine önceden haber vermiştir. Normal bir insan ne zaman, nasıl ve nerede öleceğini bilemez fakat İsa, bunu bilmiştir. Bu olay İncillerde şöyle anlatılmaktadır:

"İsa, öğrencilerine: "Biliyor musunuz iki gün sonra Fısıh bayramıdır ve insanoğlu çarmıha gerilmek üzere ele verilecek?" diyerek öldürüleceğini onlara bildirir. İsa, bu sözlerini söylerken baş kahinler, din bilginleri ve halkın ihtiyarları onu öldürmek için Kayafa adındaki baş kahinin sarayında plan yapmaktadırlar"[292].

---

[289] Matta 24/1-2; Markos 13/1-2; Luka 21/5-6.
[290] Macdonald, a.g.e., s.150, 241, 399; bkz. Baird, a.g.e., s.700.
[291] Henry, a.g.e., s.1900.
[292] Matta 26/1-3; Markos 14/1-2; Luka 22/1-2; Yuhanna 12/49-53.

İncil yorumcularına göre, plan yapan düşmanların Onu yakalayıp bayram günü öldürseler halktan tepki alma olasılığından korktukları, bundan dolayı hile yaparak öldürme kararı aldıkları, İsrailli din adamlarının İsa'ya sahip çıkmaları gerektiği halde onu öldürmek için düşmanlarına yardım eder durumda olmalarının hayret verici bir olay olduğu ifade edilir[293].

"İsa öğrencilerine: "Şimdi Kudüs'e gidiyoruz. İnsanoğlu baş kahinlerin ve din bilginlerinin eline teslim edilecek ve onu ölüm cezasına çarptıracaklar. Bu cezanın uygulanması için onu başka uluslara teslim edecekler, alay edip üzerine tükürecekler ve onu kamçılayacaklar, sonra öldürecekler. O ise üç gün sonra dirilecek" der. Bunu söyledikten sonra öğrencilerine bir uyarıda bulunur. Dirildikten sonra Celile'ye gideceğini, onlarla orada buluşacağını ve bunu kimseye söylememelerini ister"[294].

İncil yorumcularına göre İsa, Kudüs'e ölüme giderken korkusuzca, sevinçle gider. Asla kendisine yapılacak kötülüklerden korkmaz. Öğrencilerine öldürüleceğini önceden haber verir fakat bunun kimseye söylememeleri gerektiğini bildirir. Çünkü kendisinin yürümekte olduğu çarmıh yolunun engellenmemesi gerekmektedir. Bu sebeple gizli tutulmasını ister. Fakat öğrencileri kendisinin durumundan bahseden İsa'nın sözlerinden bir şey anlayamazlar. Bunun sebebi şu olabilir. Öğrencilerin düşünceleri onları Roma boyunduruğundan kurtaracak bir kurtarıcıya kilitlenmesinden dolayı başka hiçbir şey düşünemez olmalarındandır. Bütün halk kurtarıcının, kendilerini Roma egemenliğinden kurtaracağını beklemekteydi. İsa onlara öleceğini ve tekrar dirileceğini haber vermeye çalışırken onları yokluğuna hazırlamaktaydı. Çünkü kurtarıcının aniden gitmesi onları hayal kırıklığına ve şoka sokabilirdi. Bunu engelleyebilmek için onları psikolojik olarak zorluklara ve sıkıntılara hazırlamaktaydı[295].

İncil metinlerinden anlaşıldığına göre İsa'nın, öğrencilerini zorluklara karşı hazırlaması kendisinin ölümünden sonra öğrettiği yoldan ayrılmamalarını sağlamak içindir. Kendisi olmasa da öğrettiklerinin yaşanması ve diğer insanlara iletilmesi için öğrencilerinin çalışmaları gerektiğini vurgulamıştır.

---

293 Macdonald, a.g.e., s.161; Ayr. bkz. Shepherd, a.g.e., s.725.
294 Matta 20/17-19, 26/1-2, 32; Markos 10/32-34; Luka 9/21-22, 44-45, 18/31-33; Yuhanna 7/33, 16/1-3.
295 Macdonald, a.g.e., s.329, 387, 490, 544; Ayr. bkz. Shepherd, a.g.e., s.718.

3.5.2.2. İsa'nın, Ölümünden Sonra Kendi Toplumunun Başına Gelecekleri Haber Vermesi

İsa, ölümünden sonra kendi toplumunun başına gelecekleri haber vererek kendisinin yokluğunda halkına dikkat etmesi gerekli olduğu şeyleri hatırlatarak tedbirli olmalarını söyler. Kendisinden sonra meydana gelecek olayları öğrencilerine bildirir. Bu olaylar İncillerde şöyle anlatılır:

"İlk olarak halkı kandırmak için bir çok sahte Mesih türeyecek ve halkı yanlış yönlendirecekler, kendilerini dini liderler olarak tanıtacaklardır"[296]. İncil yorumcuları tarafından günümüzde bir çok mezhebin ortaya çıkmasının buna işaret olduğu[297], sahte Mesihlerin türeyeceği ve: "Mesih benim" diyerek halkı kendi tarafına çekmeye çalışacaklarını söyleyerek İsa'nın öğrencilerini ve halkını uyardığı bunlara karşı tedbirli olmaları gerektiğini bildirdiği ifade edilmektedir[298].

"Savaş gürültüleri ve haberleri duyacaksınız. Ulus ulusa, devlet devlete savaş açacaktır. Bunlar şu anda görülmektedir. Bir çok devlet birçok devletle savaş halindedir. Dünyanın çeşitli yerlerinde salgın hastalıklar, kıtlıklar ve depremler olacaktır"[299].

Bu olay şöyle yorumlanır; şu an meydana gelen bu durumlar tam olarak kastedilenler değildir. Yani Kurtarıcının sözlerinin tam olarak yerine gelmesi değildir. İnançlılar büyük sınamalardan geçirileceklerdir. İsa'ya sadık kalanlara karşı uluslar nefret duyacaklar, onlara kin besleyecekler ve düşmanlık yapacaklardır[300]. "Bunlar doğum sancılarının başlangıcıdır. Bir çok insan bu sıkıntı günlerinde inançlarından vazgeçecek, inançlı insanları akrabaları dahi olsa ele verecek ve işkencelere maruz kalmalarını sağlayacaklardır. Bir çok sahte peygamberler: "Biz Tanrı'nın sözcüsüyüz" diye ortaya çıkıp insanları inançlarından ve doğrulardan saptıracaklardır. Kötülüğün çoğalmasıyla, insan sevgisi gittikçe azalacak ve kötülük karşısında sevgi ve iyilik güç kaybedecektir.

---

[296] Matta 24/4-5; Markos 13/5-6; Luka 21/8.
[297] Macdonald, a.g.e., s.151,153.
[298] Brown, Fitzmyer and Murphy, a.g.e., s.913.
[299] Matta 24/6-8; Markos 13/7-8; Luka 21/9-11.
[300] Macdonald, a.g.e., s.152, 241-243, 398-401.

Sevgisizliğe bağlı bir çok kötü davranışlar ortaya çıkacaktır. Ama sonuna kadar dayanan kurtulacaktır"[301].

Bu kurtuluşun, insanların o sıkıntı ve işkencelere dayanarak canları kurtarmaları anlamında olmadığı, Mesih'e inanıp, onun ikinci gelişinde kurtarılacaklarına dair bir ifade olduğu, kurtuluşun; Tanrı'nın lütfunun bir hediyesi olduğu, kurtuluşun gerçek iman ile olacağı; Mesih'in gizli bir yerde olduğu haberi yayılıp, Mesih'i sevgi ve içtenlikle arayanların tuzağa düşürülebileceği, Peygamberlik iddiasında bulunanların içinde mucize yapanların bile olabileceği fakat bunların yaptıklarının Tanrı'dan olmadığı, ortaya koydukları mucizelerin kökeninde şeytani gücün bulunduğu ifade edilmektedir[302].

İnsanoğlunun gelişi "Doğuda çakıp batıya kadar her taraftan görülen şimşek gibi olacaktır"[303]. İnsanoğlunun belirtisinin tam olarak ne olduğu konusunda tam bir bilgi bulunmamaktadır. İlk gelişinde bir yıldız eşlik etmişti (mucize doğumunda) ama ikinci gelişinde nasıl bir şey eşlik edecek tam olarak bilinmemektedir. Bazıları ise insanoğlunun kendisinin belirti olduğunu ileri sürmektedirler. İnsanoğlu büyük güç ve görkemle gelecektir. Kurban olan kuzu zafer kazanan aslan gibi inecektir. Hor görülen Nasıralının, Kralların Kralı olarak gelecek denilmektedir[304].

İncil metinlerinden anlaşıldığına göre İsa, öğrencilerine kendi ölümünden sonra sonun belirtileri hakkında bilgi vererek o günlerdeki sıkıntılara dayanmaları için onları tedbirli olmaya çağırmaktadır. Kendisini Mesih ilân ederek insanları inançlarından döndürecekleri olduğunu, toplumlarda barış ve huzurun kalmayacağını, insanların yakın dostlarını dahi terk edeceklerini, kimsenin bir başkasını düşünmeyeceğini, sevginin azalıp kin ve nefretin artacağını, doğal felaket ve salgın hastalıkların çoğalacağını, insanların inananları ihbar edip işkence görmelerini sağlayacaklarını, barış yerine savaşların olacağını haber vererek inanç ve iman bakımından bu günlere

---

[301] Matta 24/8-13; Markos 13/9-13.
[302] Macdonald, a.g.e., s.152, 241-243, 398-401.
[303] Matta 24/27.
[304] Macdonald, a.g.e., s.154-155.

hazırlıklı olunmasını söylemektedir. Bu sıkıntılara katlanarak sabredenlerin kurtuluşa ereceğini bildirmektedir.

3.5.3. İsa'nın Din Bilginlerinin ve Öğrencilerinin İçlerinden Geçenleri Bilmesi

İsa, Kefernahum'da bir evde mucize göstererek bir felçliyi iyileştirdiğinde orada bulunan din bilginlerinin akıllarından geçenleri anlar ve onları yüreklerindeki kötülükten dolayı azarlar. Yine, İsa ve öğrencileri Kefernahum'a doğru giderlerken öğrenciler aralarında bir tartışma yaparlar. İsa, onlara tartışmanın sebebini sorduğunda saklamak isterler fakat İsa bu tartışmanın sebebini onlara söyler. Bu olaylar İncillerde şöyle anlatılmaktadır:

"İsa, Kefernahum'da bir evde bulunduğu esnada, şilte üzerinde dört kişinin taşıdığı bir felçliyi getirirler. Kalabalıktan dolayı evin kapısına yaklaşamadıklarından şilte üzerindeki felçliyi evin damını açarak evin içerisine indirirler. Onların imanını gören İsa felçliye: "Oğlum! Cesur ol, günahların bağışlansın!" der. O kişilerin imanı o kadar güçlüdür ki hastayı İsa'ya getirmelerini sağlar. Felçlinin de imanı onun iyileşmesini sağlar. İsa'nın "Günahların bağışlansın" demesi orada bulunan din bilginlerini rahatsız eder ve İsa'yı küfretmekle suçlarlar. Din bilginleri akıllarından: "Günahları bağışlayan yalnızca Tanrıdır. Tanrıdan başka hiç kimse günahları bağışlayamaz" diye düşünerek İsa'yı küfürle suçlarlar. Din bilginlerinin akıllarından geçenleri, düşüncelerini anlayan İsa, yüreklerindeki kötülükten dolayı onları azarlar. Sonra onlara: "Günahların bağışlandı demek mi yoksa kalk yürü demek mi daha kolay?" diye sorar"[305].

Bu olay şöyle yorumlanmaktadır: Konuşma olarak ikisi de söylenebilir ve kolaydır. İnsanî açıdan bunları gerçekleştirmek ise zordur. Günahın bağışlandı demenin etkisi görülemezken, soyut bir olayken, felcin iyileşmesi ise somut olduğundan hemen görülebilir ve tesirli olur. İsa felçliye: "Şilteni topla ve evine git!" der. Felçli hemen iyileşir ve evine gider. Din bilginleri bu olayda düz mantık yürüterek olayı hemen anlarlar. Günahları sadece Tanrı bağışlayabilir ve de öyle olmaktadır. Günahları

---

[305] Matta 9/1-5; Markos 2/1-9; Luka 5/17-23.

bağışladığını ifade eden herhangi bir kişi Tanrı olduğunu iddia ediyor demektir. Buraya kadar doğru mantıkla ilerleyen din bilginleri, İsa'yı kabul etmek yerine onu küfretmekle itham ederler. İsa, Tanrı'nın yardımı ile doğaüstü bir güç göstererek onların akıllarından geçeni okur ve onları bu kötü düşüncelerinden dolayı azarlar[306].

"İsa ve öğrencileri Kefernahum'a doğru giderlerken, öğrenciler aralarında kimin en büyük olduğunu tartışmaya başlarlar. Kefernahum'a geldiklerinde İsa onlara yolda neyi tartıştıklarını sorar. Öğrenciler bu soruyla karşılaşınca utançlarından neyi tartıştıklarını söylemezler. İsa, küçük bir çocuğu onların önünde dikip sonra kucağına alır. Çocuğu işaret ederek: "Kim bunu benim adıma kabul ederse beni kabul etmiş olur, beni kabul eden de beni göndereni kabul etmiş olur. Aranızda en küçük kim ise, en büyük odur"[307]. der.

İncil yorumcularına göre, gerçek üstünlüğün ve büyüklüğün küçük çocuklara, çaresizlere, ihtiyaç içerisinde bulunanlara ve insanların hiç farkına varmadığı zavallılara gösterilen ilgi ve sevecenlikte görülebileceği bildirilir. Hiç önemi olmayan arka plana itilen, değer verilmeyen inanlılarla bir arada olacak kadar kendilerini alçaltan, mütevazılığa bürünen kişilerin en büyük olabileceği, kim en büyük olacaksa kendisini en aşağı seviyeye indirmelidir ki; toplumun en alt katmanında bulunanlarla ilgilenmelidir ki en büyük olabilsin şeklinde ifade edilmektedir[308].

İncillerden anlaşılacağı üzere İsa, onlara yaklaşan ölümünü ve çeşitli sıkıntıları anlatırken onların kendilerini başkalarından değerli görmeleri acı verici bir durumdu. İsa, onların tartıştığı konuyu bilmektedir ve onlara bir ders vermek istemiştir. En büyük olmanın yolunun, hizmet etmekte gönüllü olmak ve insanın kendisinden çok başkaları için yaşamak olduğunu anlatmaya çalışmıştır.

---

[306] Macdonald. a.g.e., s.68-69, 197-198, 293-294.
[307] Markos 9/33-37: Luka 9/46-48.
[308] Macdonald. a.g.e., s.122, 226, 329-330; bkz. Henry, a.g.e., s.1798.

3.6. İsa'nın Tıp Alanını İlgilendiren Ve Tıbbi Müdahaleler Yaptığı Mucizeleri

İncillerin pek çok yerinde İsa'nın tıpla ilgili mucizeleri geçmektedir. En fazla bahsedilen mucizeler İsa'nın hastaları iyileştirmesidir. Bu hastalıkları: Her çeşit hastalığı iyileştirmesi, cine tutsak olanları, saralıları, felçlileri, cüzamlıları, körleri, dilsizleri, sağırları iyileştirmesi ve ölüleri diriltmesi gibi sıralayabiliriz. Kendisi hastalıkları iyileştirebilirken daha sonraları öğrencilerine hastaları iyileştirme ve cinleri kovma yetkisi vermiştir. İnsanların bazılarında oluşan sıkıntıları da iyileştirebilmektedir. Şimdi bunları alt başlıklar halinde ele alalım:

3.6.1. Körleri İyileştirmesi

İsa, doğuştan veya sonradan kör olan insanların "Bizi iyileştir" demeleri üzerine, onları körlükten kurtarabilmesi için iman etmelerinin ve buna inanmalarının gerektiğini söyleyerek iman etmelerini sağlar. İsa'nın körleri iyileştirmesi olayı İncillerde şöyle geçmektedir:

"İsa, Eriha'ya yaklaşırken yol kenarındaki iki kör adam oradan geçen kalabalığı duyunca: "Ne oluyor?" diye sorarlar. Oradakiler: "Nasıralı İsa geçiyor." deyince onlar: "Ey Davut oğlu İsa, halimize acı!" diye bağırırlar. Önden gidenler onları azarlayıp bağırarak susturmak isterler. Fakat körler: "Ey Davut oğlu halimize acı!" diye bağırmaya devam eder. İsa bunu duyunca durarak adamların kendisine getirilmesini ister. Adamlar, İsa'nın yanına yaklaşırlar ve İsa onlara: "İyileşmeniz için iman yeterli olur mu?" diye sorduğunda adamlar tereddütsüz bir şekilde: "İnanıyoruz, ey Rab!" derler. O adamlara İsa, "İnandığınız için göreceksiniz" der ve gözlerine dokunur. Adamlar o anda görmeye başlarlar. Adamlar Tanrıyı yücelterek İsa'nın ardından giderler[309].

Bu olay şöyle yorumlanmaktadır: Görmeyen adamlar normal görmeden yoksun olmalarına rağmen, İsa'ya Davut oğlu diye hitap ederek hassas bir ruhsal görüşleri

[309] Matta 9/27-30, 20/29-34; Markos 8/22-26, 10/46-52; Luka 18/35-43.

olduğunu ortaya koyarlar. Onu İsrail'in gerçek kralı beklenen Mesih olarak tanırlar. Daha önceden öğrendiklerine göre, Mesih'in kanıtlarından birinin, körlerin gözlerini görür hale getireceğini bilmekteydiler. Onun Mesih olduğunu anlayınca hissi olarak hemen ısrarla kendilerinin iyileştirilmesini isterler. İsa onların bu isteğini yerine getirir. Körlerin gözleri iman etmeleri sayesinde görmeye başlar. Bu mucizede asıl olanın inanmak ve iman etmek olduğu ifade edilmektedir[310].

Aynı olay Yuhanna İncilinde ise, İsa'nın körü iyileştirirken farklı bir yöntem uyguladığı şeklinde anlatılır: "İsa, kör adamın yanında: "Dünyada olduğum sürece dünyanın ışığı benim" der ve yere tükürerek topraktan bir parça çamur yapar ve adamın gözlerine sürerek adama: "Şiloha Havuzu" nda yıkanmasını söyler. Adam havuza gidip yıkanır ve gözleri görür şekilde geriye döner"[311].

İncil yorumcularına göre İsa, insanlara yol gösteren ve önlerini aydınlatan bir kişi olarak dünyada bulunduğu sürece dünyanın ışığıydı. Mucizeler yaparken ve halka dini öğretirken hep aydınlatan, yol gösterendir. İncillerde, İsa'nın neden toprakla tükürüğü karıştırıp kör adamın gözlerine sürdüğü tam olarak anlatılmamaktadır. Bazıları, adamın göz kürelerinin olmadığını, bunun için İsa'nın çamurla ona göz küresi yaptığını düşünmektedir. Bazıları ise köre görüş verirken, İsa'nın dünyada hor görülen yöntemleri kullandığını ileri sürmektedirler. İsa, amaçlarını gerçekleştirirken sıradan doğal yöntemleri kullanmıştır. İncil metinlerinde geçen: "Şihola" kelimesi "gönderilmiş" anlamına gelmektedir. Gönderilmiş kelimesi, belki de Mesih'i işaret etmektedir[312].

Adam havuzda yıkanıp geri dönünce, "Adamın komşuları körlükten kurtulan adamın durumuna şaşırırlar. Uzun zamandır kör olarak duran kişi olduğuna inanamazlar. Komşular bir anda kör adam bu değildi, kimileri de buydu diye tartışmaya başlarlar. Adam ise kör doğmuş olanın kendisi ve şu anda görenin de kendisi olduğunu söyler ve tartışmaya son verir. Halk bu işin nasıl gerçekleştiğini sorunca, adam: "İsa adındaki

---

[310] Macdonald, a.g.e., s.72-73, 134-135, 137.
[311] Yuhanna 9/5-7.
[312] Macdonald, a.g.e., s.502; Ayr. bkz. Henry, a.g.e., s.1976.

adam yaptı" der"[313]. İncil yorumcularına göre adam o anda tam olarak İsa'nın kim olduğunu anlayamaz ama adamın tanıklığı inandırıcıdır. Bundan sonra adam İsa'yı tanımaya başlar[314]. İsa'nın kim olduğunu bu olaydan sonra tam olarak anlar[315].

İncillerden anlaşıldığına göre İsa'nın mucizelerinde ortaya koyduğu en önemli şey mucizeden önceki iman ve inançtır eğer iman ve inanç varsa mucize anında gerçekleşmektedir. Her şeyden önemlisi inanmak ve bu inanışın gereklerini yerine getirmektir.

3.6.2. Dilsiz ve Sağırları İyileştirmesi

İsa'nın hasta insanları iyileştirdiği çevrede duyuldukça insanlar akın akın hastalarını ona getirirler. İsa, Celile gölünün Dekapolis diye bilinen doğu kıyısında bulunduğu esnada ona sağır ve dili tutuk bir adam getirirler. Bu olay İncillerde şöyle anlatılır:

"İsa, önce adamı bir kenara çeker. Parmaklarını adamın kulaklarına sokar, tükürüp onun diline dokunur. Böylece işaret diliyle adama kulaklarının duyacağını ve dilinin de konuşacağını söyler. Sonra göğe bakarak içini çeker ve adama: "Effata" der. Adamın kulakları duymaya, dili de düzgün bir şekilde konuşmaya başlar"[316].

İncil yorumcularına göre adamın dilinin tutukluğu fiziksel bir sakatlıktan kaynaklanıyor olabilirdi ya da duymadığından dolayı, konuşmayı öğrenememiş de olabilirdi. İsa'nın, göğe bakması gücünün Tanrıdan geldiğine dikkati çekmek istemesindendir. İçini çekmesi ise, günahın insanoğluna getirdiği acıya üzüldüğünü ifade etmektedir. "Effata" sözü ise: "Açıl" anlamındadır. Adam aniden iyileşir. İsa, bu mucizeye şahit olanlara bu olayı yaymamalarını tembih etmesine rağmen halk bu mucizeyi etraftaki insanlara anlatır[317].

---

313 Yuhanna 9/8-12.
314 Macdonald, a.g.e., s.503.
315 Barton and Muddiman, a.g.e., s.978.
316 Markos 7/31-35; Matta 11/4-6, 15/29-31; Luka 7/21-22.
317 Macdonald, a.g.e., s.218-219; Ayr. bkz. Henry, a.g.e., s.1976; Kee, a.g.e., s.623.

İncil metinlerinden anlaşıldığı üzere İsa, Tanrı'nın ona verdiği güç ile bir imkânsızı daha başarmıştır. Halk tıbbın çaresiz kaldığı hastalıkları İsa'nın iyileştirmesine şaşırmıştır. Fakat İsa, iman edip kendisinden yardım isteyenleri geri çevirmeyerek onların dertlerine çare olmuştur.

3.6.3. Kötürümleri, Felçlileri İyileştirmesi

İncilleri incelediğimizde, İsa hemen hemen her gittiği yerde çeşitli hastalıkları iyileştirmiş ve insanları hayretler içerisinde bırakmıştır. Amacı onların inanmalarını ve doğruyu bulmalarını sağlamaktı. İncillerde kötürümleri ya da felçlileri iyileştirmesi hadisesine birçok yerde rastlamaktayız ve bu olaylar çeşitli rivayetlerle bizlere sunulmaktadır. Bir yüzbaşının felçli uşağını iyileştirmesi, bir başka felçliyi iyileştirmesi, ve havuzdaki felçliyi iyileştirmesi vb. Aşağıdaki İncil metinleri bunları ortaya koymaktadır:

"İsa, Kefernahum'da bulunduğu bir esnada bir yüzbaşı ona gelerek: "Ya Rab! Felçli uşağım korkunç acılar içinde evde yatıyor" der. İsa: "Gelip onu iyileştireceğim" der. Bunun üzerine, Yüzbaşı: "Rab, ben lâyık değilim ki çatımın altına giresin!" der[318].

İncil yorumcularının bildirdiğine göre yüzbaşı, Kefernahum ya da yakın bir yerde yüz kişi civarında bir asker topluluğunun sorumluluğunu taşıyan Romalı bir yüzbaşıdır. Uşağı için İsa'ya gelmesi hayret verici ve alışılmamış bir merhamet gösterisidir. Çünkü yetkili birisi uşağına nasıl böyle bir ilgi gösterebilirdi. İsa, yüzbaşının ricasını kırmayarak onun uşağını iyileştirmeyi kabul eder[319].

Yüşbaşı yetkili olmasına rağmen uşağı için İsa'ya gidip "İmanının derinliğini ve gerçekliğini göstererek: "Benim çatım sana lâyık değil, Rab ben sana lâyık değilim ki!" ama "Senin sözlerin benim uşağımın hastalığını iyileştirecek yetkidedir" der"[320].

---

[318] Matta 8/5-7; Luka 7/6-7.
[319] Barton and Muddiman, a.g.e., s.857, 935; Ayr. bkz. Macdonald, s.306-307.
[320] Matta 8/8; Luka 7/7.

İncil yorumcularına göre İsa, Yahudi olmayan bu adamın imanına hayran kalır. Bu olay Yahudi olmayanların da iman edebileceğini göstermektedir. İman için illaki Yahudi olmak şart değildir. İnanan, iman eden herkes ve her kesimden olabilirdi[321]. Yüzbaşı iman ederek mükâfata ulaşır ve imanının karşılığını alır[322].

Daha sonra: "İsa, Yüzbaşıya: "Git, inandığın gibi olsun" der[323]. İsa'ya güvenme ve iman öyle bir ödüllendirilmişti ki, İsa uzakta olmasına rağmen uşak o anda iyileşir. İsa'nın mucize göstermesi için illa orada olmasına gerek yoktur. Böyle uzaktan da etki ederek mucizeyi gerçekleştirebildiği bildirilmektedir[324].

İncil yorumcularına göre yüzbaşı, kendisinin Roma hükümdarının buyruğu altında olması askerlerinin de kendi buyruğu altında olması gibi İsa'nın da hastalıklar üzerinde bir yetkiye sahip olduğunu bilir ve bu duruma iman eder. Bir Yahudi olmasına rağmen İsa, yüzbaşıdaki bu imana hayret eder. Yahudi olmayan bir kişi nasıl böyle bir iman duyar ve İsa'nın yetkisine güvenir. Yüzbaşının imanı, İsa'nın hastayı iyileştirmesiyle ödüllendirilir. İman hiçbir zaman karşılıksız kalmaz ve kalmadı[325]. İman etmek için Yahudi olmanın şart olmadığı başka milletlerden insanların da iman edebileceği, İsa'nın yoluna tabi olabileceği bildirilir[326].

İsa'nın, Kudüs'te bir kötürümlüyü iyileştirmesi Yuhanna İncilinde şöyle anlatılır: "İsa, Yahudilerin bir bayramı nedeniyle Kudüs'e gider. Kudüs'te Beytesta denilen beş eyvanlı bir havuz bulunur"[327]. Beytesta: "acıma evi", "merhamet evi" anlamına gelmektedir. Havuzun bulunduğu nokta tam olarak Koyun Kapısının yanıdır. Beytesta havuzu şifa mucizelerinin oluştuğu yer olarak bilinmektedir ve bir çoklarının burada şifa bulmak için beklediği ifade edilmektedir[328]. Havuzun etrafına bir çok kör, kötürüm felçli vb. hastalar gelir ve şifa için burada havuza girmeyi beklerler. Çünkü Rabbin bir meleği zaman zaman havuzun içine iner, suyu çalkalar, suyun çalkalanmasından sonra

---

[321] Macdonald, a.g.e., s.307.
[322] Henry, a.g.e., s.1648,1845.
[323] Matta 8/13; Luka 7/10.
[324] Macdonald, a.g.e., s.65.
[325] Macdonald, a.g.e., s.65, 307.
[326] Henry, a.g.e., s.1845; Ayr. bkz. Barton and Muddiman, a.g.e., s.935.
[327] Yuhanna 5/1-2.
[328] Brown, Fitzmyer and Murphy, a.g.e., s. 959.

havuza ilk giren, tutulduğu herhangi bir hastalıktan hemen kurtulurdu. Bir çok insan iyileşmek için beklemesine rağmen su çalkalanınca sadece suya ilk girenin iyileştiği, diğerlerinin ise bir dahaki suyun çalkalanmasına kadar beklemeleri gerekmektedir[329].

"Bu havuzun başında tam otuz sekiz yıldır bekleyen bir hasta bulunmaktadır. İsa, bu adamı görür ve onun burada çok uzun zamandır, beklediğini anlar. Ona merhametle yaklaşarak: "İyi olmak ister misin?" diye sorar"[330]. İsa onun en büyük arzusunun iyileşmek olduğunu bilmektedir. Fakat bunu onun ağzından duymak istediği için ona iyileşmek istediğini sorar. Çünkü bir kişi ne istediğini bilmeli ve tam yüreğiyle onu istemeli ve ağzıyla itiraf etmelidir[331].

Hasta, İsa'nın sorusuna karşı: "Efendim! Su çalkalandığında beni havuza indirecek kimsem olmadığı için benden önce giriyorlar, ben ise kalıyorum" der. Kurtarıcı adama: "Kalk! Döşeğini topla" diyerek adama bu gücü verir. Adam o anda iyileşir ve döşeğini toplayarak yürümeye başlar"[332].

Otuz sekiz yıldır, felçli yatan kollar, bacaklar birden hayat bulur. Yürüme gücü ve kuvveti kazanır. İncil yorumcuları tarafından Kurtarıcının bu mucizesinin Sebt[333] günü meydana geldiği bildirilir[334].

"İsa'nın Kefernahum'da evinde bulunduğu bir esnada, etrafında insanlar toplanır. Kapının önünde eve girecek kadar yer dahi kalmaz. İsa insanlara, Tanrı sözünü anlatmaktadır. İnsanlar mucize yapanı görmek ve ondan bir şeyler öğrenmek ister. Kalabalığın en gerisinde dört kişi felçli bir adamı şilte üzerinde getirir fakat kalabalıktan dolayı İsa'ya yaklaşamazlar. Döşeği taşıyanlar felçliyi evin dışındaki merdivenlerden dama taşırlar. Damda bir delik açarak felçliyi İsa'nın yanına indirirler. İsa, felçliye: "Kalk, döşeğini topla ve evine git!" der. Adam hemen İsa'nın dediklerini yapar,

---

329 Yuhanna 5/4-7; Ayr. bkz. Macdonald, a.g.e., s. 461; bkz. Barton and Muddiman, a.g.e., s. 969-970.
330 Yuhanna 5/5-6.
331 Macdonald, a.g.e. s. 462.
332 Yuhanna 5/7-9.
333 Yahudi haftasının yedinci günü; Eski Ahit'e göre, alemi altı günde yaratan Yahve'nin dinlenmeye çekildiği yedinci gündür. Bu gün dua, ibadet ve dinlenme günüdür. Bu günde hiçbir işle uğraşılmaz sadece ibadet ve dua ile ilgilenilir. Gündüz, a.g.e., s.350.
334 Macdonald, a.g.e., s.461-462; Shepherd, a.g.e., s.715-716.

kalkarak evine gider"[335]. İncil yorumcularına göre orada bulunan herkesin şaşkınlık ve dehşet içinde kaldığı[336], böyle bir olayın ancak mucize olacağını ve Tanrı'nın gücüyle ortaya koyulacağını fark ettiklerinden dolayı şaşkınlık içinde kaldıkları bildirilmektedir[337].

İsa, yine insanları şaşkınlığa düşürecek bir mucize gerçekleştirerek tıbbın çaresiz kaldığı bir hastalığı Tanrı'nın ona verdiği güç ile iyileştirmiştir.

3.6.4. Cüzamlıları İyileştirmesi

İsa'nın bir çok hastalığı iyileştirdiğini duyan halk hastalarını ona getirerek iyileştirilmesi için yardım istemektedir. Tıbbın çare bulamadığı cüzam[338] hastalarının da İsa'ya getirilerek iyileştirilmesi istenmektedir. Cüzamlıların iyileştirilmesi olayı İncillerde şöyle anlatılmaktadır:
"İsa dağdan inince büyük bir kalabalık onun ardından gider. Bu arada ona cüzamlı bir adam yaklaşarak onun önünde yere kapanır: "Rab", "Eğer istersen beni temiz kılabilirsin" der. Adam, o anda cüzamdan temizlenir"[339].

Bu olay şu şekilde yorumlanır: Cüzamlı adamın İsa'ya yalvarma sebebi onun, İsa, tarafından iyileştirebileceğine iman etmesindendir. Bu olayda cüzamlı imanının ödülünü alır. İsa'nın dokunuşuyla iyileşir. Cüzam: günahı temsil eden bir resimdir. O dönemde cüzamlılardan herkes kaçmakta ve ona dokunmaktan korkmaktadır. Çünkü hastalığın bulaşması için dokunma yeterlidir. Ama İsa, cüzamlıya dokununca ve iyileştiren sözleri söyleyince adam hemen iyileşir. Adam; İsa'ya yalvarırken ciddi ve ümitsizdir. Çünkü hastalık onu zor durumda bırakmıştı. Adam, diz çöker ve İsa'ya saygısını gösterir. Adam: "Eğer istersen" derken alçakgönüllü ve uysaldır. Çünkü İsa bu adamın dileğini

---

335 Matta 9/2-7; Markos 2/1-4, Luka 5/17-20, 24-25.
336 Macdonald, a.g.e, s.69, 198, 294.
337 Henry, a.g.e., s.1840-1841; bkz. Brown, Fitzmyer and Murphy, a.g.e., s. 649.
338 Cüzam, Lepra ya da Hansen hastalığı olarak bilinir. Hansen ya da cüzam basilinden meydana gelen özellikle deri ve yüzeysel sinirlerdeki doku bozuklukları ile tanımlanan hastalıktır. J.A.C. Brown, çev. Aykut Kazancıgil, *Tıp ve Sağlık Ansiklopedisi,* Remzi Kitapevi, İstanbul 1985, s.120-121.
339 Matta 8/1-3; Markos 1/40-43; Luka 5/12-13.

isterse yerine getirirdi. "Kılabilirsin", derken bunu İsa'nın yapabileceğini bilmektedir. İsa onun isteğini yerine getirir[340]. "İsa, adama bu olayı kimseye anlatmamasını söylemesine rağmen adam bu olayı herkese anlatır"[341].

"İsa, Kudüs'e doğru giderken ona müracaat eden on cüzamlıyı iyileştirmesine rağmen sadece birisi İsa'ya gelerek ayaklarına kapanır, bu kişi Yahudilerin hiç sevmediği Samiriyeli bir adamdır. Sadece Samiriyeli bu adam Tanrıyı yüceltmek için gelir. Diğer dokuz kişi Tanrıyı yüceltmek için gelmez. İsa Samiriyeli adama: "Yerden ayağa kalk! İmanın seni kurtardı" der"[342].

Diğer dokuz kişinin sadece cüzamdan kurtulduğu, Samiriyeli adamın ise hem cüzamdan, hem de günahlarından kurtulduğu ifade edilir[343].

3.6.5. Cinlilerden Cinleri Çıkararak, Onları Sağlıklarına Kavuşturması

Bu mucize; İncillerde çeşitli şekillerde anlatılmaktadır. İsa'nın, cinleri kovarak insan bedeninden çıkarması, cine tutulmuş bir çok kişiyi iyileştirmesi, dilsizlerden cini çıkarması, Kenanlı bir kadının cine tutulmuş kızını iyileştirmesi, cinli bir çocuğu iyileştirmesi ve havrada bulunan bir adamdan cini çıkarması şeklindedir. Bu olaylar İncillerde şöyle geçmektedir:

"İsa, Gerasalılar memleketi olan Celile Gölünün doğu yakasında bulunduğu esnada o bölgede kendisinden korkulan, kötü ruha tutsak ve topluma dehşet saçan bir adamla karşılaşır. O yörede bulunanlar bu adama engel olmak için her şeyi yapmalarına rağmen başarılı olamamışlardır. Bu adam normal insanların yaşadığı gibi evlerde değil, mezarlık ve mağaralarda yaşamaktadır. Adam, İsa'yı görünce bir çığlık atarak önünde

---

340 Macdonald. a.g.e., s.64. 197. 292. 380.
341 Matta 8/4; Markos 1/44; Luka 5/14.
342 Luka 17/11-19.
343 Brown. Fitzmyer and Murphy, a.g.e., s.709.

yere kapanıp yüksek sesle: "Ey İsa, yüce Tanrı'nın oğlu! Benden ne istiyorsun?" Sana yalvarırım, bana işkence etme!" diye yalvarır[344].

Aslında bu adamın içinde konuşan güç, kötü ruhun kendisiydi. Buradaki kötü ruhtan kasıt, cindir. Cine tutulmak, basit psikolojik olaylar olmayıp, güçlü, insanları etkisi altına alan gerçek bir olaydır. Cinler, insanın içine yerleşen, düşünce, konuşma ve davranışlarını denetimleri altına alan doğaüstü varlıklardır. Bu olayda görülen kötü ruhlar, adamın çok şiddetli bir şekilde davranışında bozukluk yaparak etrafındakilere saldırmasına sebep olmaktaydı[345].

"İsa, adama: "Adın ne?" diye sorar. Adam: "Tümen" cevabını verir"[346]. İncil yorumcularına göre gerçekte adamın adı Lejyon'dur. Lejyon: Roma ordusunda altı bin askerden oluşan birliktir[347]. Adamın kendisine, "Tümen" demesinin sebebi içine bir tümen kalabalığındaki cin yerleşmesinden dolayıdır. Adam durmadan İsa'ya yalvararak, kendisine dokunmamasını ister. Aslında adamın içindeki cinler İsa'nın, Tanrı'nın oğlu olduğunu ve sonlarının yaklaştığını anlarlar. İsa'nın bunları dipsiz derinliklere yollamasından korktuklarından dolayı İsa'ya yalvarırlar. Cinler, adamın bedenini esir alarak kendi istekleri doğrultusunda kullanmaktadırlar[348].

"Cinler, İsa tarafından adamın içinden dışarı kovulduktan sonra, dağ yamaçlarında otlanan domuzların içlerine gönderilmelerini isterler. İsa onların isteklerini yerine getirir. Domuz sürüsü, cinlerin kendilerine girmesiyle yamaçtan aşağı koşup göle atlayarak boğulurlar"[349].

Bazıları İsa'yı başkalarına ait olan mallara zarar vermekle suçlarlar. İncil yorumcularına göre domuzlar, Yahudilere ait ise bu kimseler pis ve yasak olan bir işle uğraşarak şeriat yasaklarına uymadıklarından dolayı bir şekilde cezalandırıldılar. Burada ne olursa olsun bir insanın değeri iki bin domuzdan daha değerli olmalıydı, bir insan kurtuldu, aslında

---

344 Markos 5/1-7; Luka 8/26-28.
345 Macdonald, a.g.e., s.318.
346 Markos 5/9-10; Luka 8/30-31.
347 Brown, Fitzmyer and Murphy, a.g.e., s. 698; bkz. Henry, a.g.e., s.1786.
348 Macdonald, a.g.e., s.209, 318; Ayr. bkz. Henry, a.g.e., s.1849-1850.
349 Matta 8/30-32; Markos 5/11-13; Luka 8/32-33.

domuzların hiç düşünülmemesi gerekliydi[350]. İncil yorumcularının verdiği bilgiye göre O dönemde domuzlar, Roma ileri gelenleri tarafından yenilmekte ve kurban olarak kullanılmaktadır, bu sebepten dolayı o dönemde domuz yetiştiriciliğinin önemi büyüktür[351].

"Cinlere tutsak adam kurtulunca İsa ile kalmak için ona yalvarır. Ama İsa: "Evine dön! Tanrı'nın senin için neler yaptığını anlat" der. Adam da İsa'nın kendisi için neler yaptığını bütün kente anlatır[352].

İncillerden anlaşıldığına göre İsa, bu mucizesinde insanın her şeyden önemli olduğunu göstermiştir. En önemli olan iman etmektir. En değerli insan ise iman eden insandır. Hiçbir servet ve mal bir insanın değeri ile ölçülemez. İmanlı bir insan ise bütün dünya mallarından üstündür.

"Sebt gününün bitiminden sonra akşamleyin insanlar cine tutsak birçok kişiyi İsa'ya getirirler. İsa, onlardaki kötü ruhları bir sözle kovarak, hastaların hepsini iyileştirir"[353]. İncil yorumcularına göre bu kişiler içlerine cinlerin yerleştiği kötü ruhların kontrolü altında olduğu kimselerdir. Bunlar cinlerin etkisiyle zaman zaman insanüstü bazı güç ve bilgiler sergilemelerine rağmen davranış bozuklukları bulunmaktadır. Bu insanların içinde bulundukları durum bunların fiziksel ya da zihinsel durumlarından değil tamamen cinlerin etkisinden kaynaklanmaktadır. İnsanlara her şeyi yapabilen bu cinler İsa'nın bir sözüyle insanları terk etmektedirler. İsa'nın iyileştirme mucizeleri insanlığın acılarını hafifletmek için tasarlanmışsa da, asıl amaç Tanrı sözüne ilgiyi çekmektir. İsa'nın havralarda cinin musallat olduğu insanları bunlardan kurtarması söz ile eylemi birleştirerek, Tanrı buyruğunu insanlara duyurmasıdır[354].

İsa, insanları cinlerden kurtarırken cinlerin tepkisi ile karşılaşır. Kötü ruh, İsa'yı tanır. Adamın bedenini kullanarak: "Ey Nasıralı İsa, bizi bırak! Senin kim olduğunu

---

[350] Macdonald, a.g.e., s.318; Ayr. bkz. Kee, a.g.e., s.619.
[351] Brown, Fitzmyer and Murphy, a.g.e., s.698.
[352] Markos 5/18-20.
[353] Matta 8/16; Markos 1/32-33; Luka 4/33-37.
[354] Macdonald, a.g.e., s.66, 289; Ayr. bkz. Baird, a.g.e., s.680.

biliyorum, Tanrı'nın kutsalısın"[355] der. İncil yorumcularına göre cin, İsa'ya tanıklık yapar, fakat İsa kötü ruhun bu tanıklığını kabul etmez. Cine, adamın içinden çıkmasını emreder, bunun üzerine cin, adamın bedenini terk eder. Mucize etraftakiler tarafından şaşkınlık ve hayretle karşılanır. Bu olay Celile'nin her tarafında anlatılır[356].

"İsa'ya, cine tutsak dilsiz biri getirilir. İsa cini kovunca adamın dili çözülür. Halk bu mucizenin karşısında hayret içinde kalır. Ferisiler ise İsa'nın cinleri, cinlerin reisinin gücüyle kovduğunu iddia ederler"[357].

İncil yorumcularına göre İsa bunu bağışlanamaz bir günah olarak kabul eder. Çünkü Kutsal Ruh'un gücüyle yaptığı mucizeleri şeytanın gücüne atfetmek Kutsal Ruh'a sövmektir, küfretmektir. Diğer insanlar bereketlenirken, Ferisiler, ruhsal olarak bundan yoksun kalırlar. Konuşma gücünü kazanan adam kendisini iyileştirene hürmetini ve tanıklığını gösterir[358].

Ferisiler, İsa'nın cinleri kovmaya gücünün yetmediğini bunu Cinlerin reisinin gücüyle yaptığını iddia etmektedirler. İsa, cinleri, cinlerin reisinin gücüyle kovsa cinler İsa için neden Tanrı'nın Kutsalısın desinler ve ondan korksunlar. Demek ki İsa, Tanrı tarafından desteklenmektedir. Ferisiler, İsa'nın bunları Tanrı'nın gücü ile yaptığına inanmadıkları için bu nimetlerden yararlanamamışlardır. İsa, Tanrı'nın gücü ile gösterdiği mucizenin, şeytana atfedilmesini küfretmek olarak nitelemiş ve Ferisiler'in bu tutumunu Kutsal Ruh'a bir hakaret olarak algılamıştır.

Kenanlı bir kadının kızının iyileştirilmesi İncillerde şöyle anlatılır: "İsa, Akdeniz kıyısındaki Sur veya Sayda bölgesine gittiğinde, Fenike'de, Kenanlı bir kadın ona cine tutsak kızını iyileştirmesi için yalvarır. İsa'nın ilk defa hizmeti süresince Yahudi bölgesinin dışına çıktığı zamandır. Kadın: "Ya Rab, ey Davut oğlu, halime acı! Kızım cine tutsak, çok kötü durumda, onu iyileştir" diye yalvarır[359].

---

355 Luka 4/40-41.
356 Macdonald, a.g.e., s. 289; Ayr. bkz. Barton and Muddiman, a.g.e., s.933.
357 Matta 9/32-34.
358 Macdonald, a.g.e., s.73; Kee, a.g.e., s.621.
359 Matta 15/21-22; Markos 7/24-26.

İncil yorumcularına göre kadın, Kenanlılar soyundandır. İsa kadının bu hitabına Kenanlı olmasından dolayı hiçbir karşılık vermez. Kadın kızının iyileştirilmesi için yalvarmaya devam eder. İsa ise kadının imanını kanıtlamasını ister. Kadın, İsa'nın merhametine ve rahmetine sığınır. Yahudi olmayan kadının kendisine müracaat etmesi ve kızını ancak onun iyileştirebileceğine iman etmesi, İsa tarafından övülür. Kadının kızı iyileştirilerek imanı ödüllendirilir[360].

Din bilginleri ve öğrencilerin tartışması İncillerde şöyle anlatılır: "İsa ve üç öğrencisi dağın eteğinde bulundukları esnada, kalabalıkta din bilginleri ile diğer öğrencilerin arasında ateşli bir tartışmanın olduğunu görür. İsa göründüğünde tartışma sona erer ve kalabalık ona doğru koşar. İsa öğrencilerine: "Onlarla ne tartışıyorsunuz?" dediğinde bir adam İsa'ya yaklaşarak oğlunun durumundan bahseder: "Dilsiz bir ruha tutsak olan oğlumu sana getirdim. Ruh onu nerede yakalarsa yere çarpıyor. Çocuk ağzından köpükler saçıyor, dişlerini gıcırdatıyor ve kaskatı kesiliyor. Öğrencilere yardım etmeleri için başvurdum ama başaramadılar" der[361]. "Bu yüzden İsa öğrencilerini azarlar. Çocuk, İsa'nın yanına gelirken ruh büyük bir krize neden olur. Rab, çocuğun babasına bu hadisenin ne zamandan beri devam ettiğini, sorar. Adam: "Bunun çocukta küçüklükten beri var olduğunu" söyler. Ruh, çocuğu bir çok kez ateşe ve suya atmıştı. Çocuk ölümden dönmüştü. Baba umutsuzluk ve çaresizlikle İsa'ya yalvarır. İsa: "Çocuğun iyileşmesinin adamın imanına bağlı olduğunu" söyler"[362].

Bu olay şöyle yorumlanır: İman her zaman ödüllendirilirdi. Adam da bu ödüle kavuşacaktı. İsa kötü ruha çocuğu bırakmasını emrettiğinde çocuk ağır bir kriz daha geçirdikten sonra rahata kavuşur ve iyileşir. Olayı gören insanlar şaşırıp kalırlar, gözlerinin önünde gerçekleşen mucizede, Tanrı'nın yüceliğini görürler[363].

İsa'nın havradaki adamı iyileştirmesi İncillerde şöyle geçmektedir: "Sebt gününde İsa ders vermekteydi. Havrada, o esnada kötü ruha tutsak olmuş bir adam: "Ey Nasıralı İsa! Bizden ne istiyorsun?" diye bağırır. "Bizi mahvetmeye mi geldin? Senin kim olduğunu

---

[360] Macdonald, a.g.e., s.111-112, 218; bkz. Henry, a.g.e., s.1690-1691.
[361] Markos 9/14-18.
[362] Matta 17/14-21; Markos 9/14-29; Luka 9/37-42.
[363] Macdonald, a.g.e., s.120-121, 225, 328-329.

biliyorum. Tanrı'nın kutsalısın"[364] der. Bu olay şöyle yorumlanır: Cinler, İsa'yı Tanrı'nın kutsalı olarak kabul etmektedirler. Cinler, İsa'nın bir gün şeytanı ve onun ordularını tamamen ortadan kaldıracağını şimdiden bilmektedir[365]. İsa, cine: "Sus ve çık o adamdan!" der. Bu azarlamadan sonra cin, adamı yere çarpar ve ona hiçbir zarar vermeden adamın içinden çıkar. Bu olayı gören halk hayretler içerisinde kalır ve bu olay orada bulunanlar tarafından diğer insanlara anlatılır[366]. İncil yorumcularına göre bu olay İsa'yı cinler ve hastalıklar üzerinde egemen bir efendi olarak gösterir[367].

İncillerden anlaşıldığına göre İsa, insanları sıkıntılarından kurtarabilmek için onların iman etmeleri gerektiğini bildirmektedir. Sıkıntılarından kurtulacaklarına inanmalarını istemektedir. İnsanlar inandıklarında, İsa da Tanrı'nın ona verdiği güç ile onları dertlerinden kurtarmaktadır. İman eden insan imkânsızı dahi başarmaktadır. İman etmeden, inanmadan çok basit işler dahi yapılamaz. İnsanlar iman ederek kurtuluşa ermelidir.

3.6.6. Ölüleri Diriltmesi

Normalde bir ölünün dirilmesinin imkânı yoktur. Fakat İsa, Tanrı'nın verdiği güç ile ölen insanları diriltmiş ve bu olaylara şahit olanları hayret içinde bırakmıştır. İsa'nın ölüleri diriltmesi mucizesi, İncillerde üç şekilde geçmektedir: Ölmüş bir kızı diriltmesi, dul bir kadının oğlunu diriltmesi ve Lazar adında bir adamı diriltmesidir.

"İsa, Celile denizinin karşı yakasında bulunduğu esnada, Yair isimli havra yöneticisi İsa'nın ayaklarına kapanarak evine gelmesi için ona yalvarır. Çünkü on iki yaşındaki kızı ölmek üzeredir. Kalabalık ve izdihamdan dolayı adam ve İsa hareket edememektedir. O esnada Yair'in evinden kızının öldüğü haberi gelir. Artık öğretmenin yardımına ihtiyaçları olmadığını söylerler. Öğrenciler: "Artık öğretmeni rahatsız etme,

[364] Markos 1/21-24; Luka 4/31-34.
[365] Macdonald, a.g.e., s.195, 289.
[366] Markos 1/25-28; Luka 4/35-36.
[367] Macdonald, a.g.e., s.289; Pherigo, a.g.e., s.647-648.

çünkü kızın öldü" derler. İsa bunu duyunca havra yöneticisine: "Korkma! Sadece iman et, kızın kurtulacak" der[368].

İsa bu olaydan o kadar kolay bir şekilde vazgeçecek değildir. Adama, kızın öldü ama hala kurtarıcının yapacağı bir şeyler var, her şey bitmedi der gibi adamı teselli eder[369].

"İsa, eve varır varmaz, kızın annesi ve babası ile birlikte Petrus, Yuhanna ve Yakup'u yanına alarak kızın odasına girer. Herkes ümitsizlik ve çaresizlikten dolayı ağlamaktaydı, İsa, onlara susmalarını söyler, kızın ölmediğini sadece uyuduğunu bildirir. Bunu duyanlar kızın kesin olarak öldüğünü bildikleri için İsa ile alay etmeye başlarlar. İsa, kızın elinden tutarak: "Kızım, kalk!" diye seslenir. O da hemen ayağa kalkar. İsa, orada bulunanlara mucizeyi hiç kimseye anlatmamalarını ister"[370].

İncil yorumcularına göre, kız uyku ya da koma halinde değildir. Gerçekten ölüdür. "Kızı uyuyor" kabul etsek, İsa'nın uyuyan birisini ölümden diriltir gibi davranarak halkın saygısını kazanmak gibi bir çabası bulunmamaktadır[371].

Gerçekten İsa, kızın uyur halde veya koma halinde olmasından yararlanarak: "Ben onu dirilttim" diyerek halk tarafından saygınlık ve unvan kazanma peşinde miydi? Böyle bir olasılığı ister istemez düşünebiliriz. Böyle olduğunu kabullensek ve bunu yaparak saygınlık, şan, şöhret peşinde birisini düşünsek bu tarzdaki bir kimse gösterdiği mucizenin ardından "Hiç kimseye yaymayın" der miydi? Şan, nam kazanacaksa kızı diriltme esnasında yanına kızın anne-babası ve kendi öğrencilerinden birkaçını mı alırdı? Gösteri yapacak insanlar genelde kalabalıktan hoşlanırlar. İsa, neden üç beş kişiyi yanına alarak azlığı tercih etti. Mucizeden sonra bu olayın gizli tutulmasını neden istedi. İncillerde bu mucizenin anlatılış şekline bakılırsa İsa'nın bu olayda kullandığı "Kız uyuyor" ifadesi, öğretisinde kullandığı genel ifade tarzını yansıtmaktadır. Mecazi anlatım yaparak insanlara soyut, olağanüstü şeyleri örneklendirerek, somutlaştırarak anlatmaya çalıştı. Bu ifadesi de genel ifadelerinden biriydi. Herkesin önünde o öldü, ben

---

[368] Matta 9/18-19; Markos 5/21-24, 35-36; Luka 8/40-42, 49-50.
[369] Macdonald, a.g.e., s.319.
[370] Matta 9/23-26; Markos 5/38-43; Luka 8/51-56.
[371] Macdonald, a.g.e., s.212, 320; bkz. Barton and Muddiman, a.g.e., s.858, 897, 938.

onu dirilteceğim diye ilan mı, etmeliydi? Bunu yapmadı çünkü meşhur olmak, şan, şöhret peşinde koşmak gibi bir kaygısı yoktu, tek kaygısı insanları kurtuluşa götürmekti. Kızın komada olduğunu düşünsek bile "Kalk kızım" demesiyle kızın kalkması, yine bir büyük işti, olağanüstüydü. Kim komadaki bir insanı böyle kaldırabilirdi.

İsa'nın dul bir kadının oğlunu diriltmesi Luka İncilinde şöyle anlatılmaktadır: "İsa, Nain denilen bir kente gider. Yanı sıra öğrencileri ve büyük bir kalabalık da onunla beraber gider. Nain denilen yer: Kefernahum'un güneybatısında yer almaktadır. İsa, tam kentin kapısından gireceği esnada, kentin kapısından çıkmakta olan bir cenaze alayı ile karşılaşır. Cenaze, dul bir kadının genç oğludur, kadının ağlamasına acıyan Rab, cenaze sedyesine yaklaşıp dokunur ve delikanlıya: "Sana kalk diyorum!" diye emreder. Bir anda, ölen delikanlı kalkıp oturur ve konuşmaya başlar. Bu olaya şahit olan herkesi bir korku salar. Bunun üzerine İsa'nın, Tanrı tarafından gönderilen bir peygamber olduğunu söylerler. "Tanrı halkının yardımına geldi" derler. Bu haber halk tarafından hemen bütün bölgelere yayılır"[372].

Halkın onları hayretler içinde bırakan bir mucizeye daha şahit olduğu, İsa'nın onlara Tanrının gücünü tekrar gösterdiği ifade edilir[373]. İncil metinlerinden anlaşılacağına göre İsa yaptığı mucizelerle her an ve her zaman insanlara Tanrı'nın güç ve kudretini göstermektedir.

İsa'nın Lazar'ı diriltmesi Yuhanna İncilinde şöyle anlatılır: "İsa sevdiği bir kimse olan Lazar'ın öldüğünü duyunca hüzünlenir. Lazar'ın koyulduğu mezar mağarada bulunmaktadır. İsa oraya gittiğinde mağaranın girişine bir taş koyulduğunu görür. İsa, orada bulunanlara taşı kaldırmalarını söyler"[374].

İncil yorumcularına göre İsa'nın oradakilere mezarın önündeki taşı kaldırmalarını söyleyerek insanların yapabilecekleri normal işleri onlara bıraktığını gösterdiği[375],

---

[372] Luka 7/11-16.
[373] Macdonald, a.g.e., s.308.
[374] Yuhanna 11/35-39.
[375] Macdonald, a.g.e., s.518.

Lazar'ın ölümüne çok üzüldüğü insanları şaşkına çeviren bir olay gerçekleştirerek onu diriltiği, bunun Tanrı'nın ona verdiği güç ile olduğu ifade edilir[376].

İsa, mezarın aşılmasını istediğinde "Lazar'ın kardeşi Marta ise mezarın açılmasından endişelenir. Çünkü Lazar dört gündür mezardadır, kokmuş olabilirdi. İsa, Marta'ya sadece inanmasını, Tanrıya iman etmesini ve imanının sonucunda mükafatını bildirir. İsa, Marta'ya: "Ben sana, iman edersen Tanrı'nın yüceliğini göreceksin demedim mi?" der. İsa, mucizeyi yapmadan önce Baba'ya dua eder" [377]. İsa'nın açıktan dua etmesinin, Onu Tanrı'nın gönderdiğini, ona ne yapması ve ne söylemesi gerektiğini söylediğine ve daima Baba Tanrıya sonsuz bir bağlılık içinde işler yaptığını ispatladığı ifade edilir[378].

İsa, "Duadan sonra yüksek sesle: "Lazar dışarı çık!" diye bağırır. Ölü, elleri ayakları sargıyla bağlı, yüzü bezle sarılı olarak dışarı çıkar. İsa, halka: "Çözün ve bırakın gitsin" der[379].

İncil yorumcularına göre İsa'nın yüksek sesle çağırmasından dolayı bütün ölüler dirilebilirdi. Fakat Lazar'ın ismini anarak bunu engeller. Lazar'ın yüzünün bezle sarılı olması gerçekten öldüğünü ispatlar. Çünkü bir insanın elleri, ayağı ve yüzü bezle sarılı iken dört gün gibi yaşama imkânı yoktur. Öyleyse Lazar gerçekten bir ölüdür ve İsa onu mucizevi bir şekilde diriltir[380].

İncil metinlerinden anlaşıldığına göre İsa, daha önce ölü insanları diriltti. Fakat ölümünden uzun zaman geçmiş birisini ilk defa diriltti. Bu olaya şahit olan halkın, şaşkınlık ve hayretleri bir kat daha arttı. İsa, gerçekten ölen insanları diriltti. Bayılmış veya komada ki insanları ayıltarak dirilttim demedi. Bu mucizesinde de ölüleri diriltebilmesi için insanların buna iman etmesi gerektiğini vurguladı. Mucizelerindeki gücü Tanrı'dan aldığını göstermek için Tanrı'ya dua etti.

---

376 Brown, Fitzmyer and Murphy, a.g.e., s.970.
377 Yuhanna 11/39-41.
378 Macdonald, a.g.e., s.519.
379 Yuhanna 11/41-44.
380 Macdonald, a.g.e., s.519; bkz. Henry, a.g.e., s.1994-1995.

3.7. İsa'nın Ölümü Ve Ölümünden Sonra Gerçekleşen Mucizeler

İsa, yüksek sesle bağırarak ruhunu teslim etti. Onun ölümü esnasında buna üzülürcesine tapınaktaki perde ikiye bölündü, yer sarsıldı, kayalar parçalandı ve ölüler mezarlarından dirilerek kalktılar. Sanki İsa'nın ölümüne feryat etmekteydiler. İsa'nın, ölümünden sonra dirilişi gerçekleşti, dirildikten sonra öğrencilerine göründü ve daha sonra göğe yükseltildi. Bu konuyu çeşitli başlıklar altında ele alalım.

3.7.1. Ölümü Esnasında Oluşan Olağanüstü Haller

Bu olaylar İsa'nın ölümü esnasında gerçekleşerek insanları hayretler içinde bırakmıştır. Adeta İsa'nın ölmesine bir tepki olarak meydana gelmiştir. Bu olaylar İncillerde şöyle anlatılmıştır:

"İsa, yüksek sesle bir kez daha bağırır ve ruhunu teslim eder. O esnada tapınaktaki perde yukarıdan aşağıya yırtılarak ikiye bölünür, yer sarsılır ve kayalar yarılır. Mezarlar açılarak ölmüş olan birçok kişi mezarından dirilerek kalkar"[381].

Bu olay şöyle yorumlanmaktadır: İsa'nın yüksek sesle bağırması zayıflıktan dolayı değildir. Son nefesini verirken, tapınaktaki iki odayı ayıran kalın perde yukarıdan aşağıya yırtılır. Bu perde baş kahinlerin dışında herkesi Tanrı'nın bulunduğu en kutsal yerden ayırmaktadır. Perde, İsa'nın bedenini temsil etmektedir, yırtılması ise ölümüne bir işarettir[382].

İsa'nın ölümü esnasında dirilen ölülerin, İsa'nın dirilişinden sonra kutsal kente girdikleri ve birçok kimseye göründükleri bu kişilerin Kudüs'e girmelerinin İsa'nın dirilmesinden sonra olacağı ifade edilmektedir[383]. Bu kişiler hakkında Kutsal Kitapta başka bir bilgi bulunmamaktadır.

---

[381] Matta 27/50-52; Markos 15/37-38.
[382] Macdonald, a.g.e., s.174-176, 253.
[383] Macdonald, a.g.e., s.175-176.

Bu ifadelerden anlaşıldığına göre İsa'nın ölmesi insanları olduğu gibi doğayı dahi rahatsız eder. Her şey, İsa'nın öldürülmesine tepki duyar buna rağmen İsa öldürülür.

3.7.2. İsa'nın Dirilişi

İsa, ölümünden üç gün sonra dirilir. Ölen bir insanın dirilmesi imkânsız olmasına rağmen bu hadise İsa'nın şahsında gerçekleşir. Dirilme hadisesi Tanrı tarafından İsa'ya verilen bir lütuftu. Bu olay İncillerde şöyle anlatılır:

"Sebt günü geçince Mecdelli Meryem, Yakup'un annesi Meryem ve Şalome İsa'nın cesedine sürmek için baharat alırlar, fakat bu işi nasıl yapacaklardı. Romalı askerler mezarın girişinde nöbet tutmaktadır ve mezarın ağzı da kocaman bir kayayla kapatılmıştır. Taşı nasıl yuvarlayacaklarını yada onlar için kimin yuvarlayacağını merak edip dururlarken mezara ulaştıklarında taşın yuvarlanmış olduğunu görürler. Bu taşı Rabbin bir meleği yuvarlamış ve mezarın ağzını açmıştı. Kadınlar, mezara girince beyaz kaftan giyinmiş genç bir adam görürler. Fakat mezarda İsa'nın cesedini göremeyince korkarlar. Melek onlara korkmamaları gerektiğini, İsa'nın dirildiğini söyleyerek kadınların endişesini teskin eder. Sonra, melek onları dirilişi bildirmeleri için görevlendirerek onlara yapacağı görevi anlatır. Kadınlar, İsa'nın öğrencilerine ve Petrus'a, İsa'nın onları Celile'de karşılayacağını söyleyeceklerdi. Kadınlar şok ve panik karışımı mezardan çıkıp uzaklaşırlar. Hemen şehre giderek bu haberi öğrencilere anlatırlar, fakat öğrenciler bu anlatılanlara inanmazlar"[384].

İsa'yı inkar etmiş bir öğrenci olan Petrus neden seçilmiş olabilirdi. Petrus'un ihanetine rağmen kurtarıcı onu reddetmeyip hala sevmekte ve onu görmeyi arzulamakta ve özel bir şekilde Petrus'la buluşacağını bildirmektedir[385]. İsa'nın özel olarak Petrus'u istemesinin bir hikmeti olabilirdi fakat kaynaklarda bunun hakkında bir bilgi bulunmamaktadır.

---

[384] Matta 28/1-8; Markos 16/1-8; Luka 24/1-12; Yuhanna 20/1-7.
[385] Macdonald, a.g.e., s.253.

İncil yorumcularına göre İsa'nın dirildiğini duyan öğrenciler, bunun hayal ürünü bir şey olduğunu ileri sürerler. Bunun üzerine Petrus mezara giderek, İsa'nın sıkı sıkıya sarılmış olduğu bezlerden başka bir şey bulamayınca şaşırarak, hayret içinde kalır. Kefen bezleri orada bir ceset şeklinde durmaktadır. Çünkü İsa, kozadan çıkar gibi kefenden çıkar. Kefenler bir koza gibi hiçbir zarar verilmeden durmaktadır. Bu sebepten İsa'nın hırsızlar tarafından götürülme ihtimali olası değildir. İsa'nın mezardan ayrılışı telaşsız ve düzenlidir. Eğer ceset çalınmış olsa kefen böyle düzenli bir şekilde bırakılamazdı[386].

Kefenin düzenli oluşundan hareketle İncil yorumcuları, İsa'nın ölümünden üç gün sonra bedenen dirilip kalkmış olduğunu, cesedinin çalınmış ya da her hangi başka bir duruma maruz kalmamış olduğunu düşünmektedirler.

3.7.3. İsa'nın Dirilişinden Sonra Görünmesi

İsa'nın dirildikten sonra görünmesi iki şekilde olmuştur. Birincisi, Mecdelli Meryem'e ve yanındakilere görünmesi. İkincisi ise, öğrencilerine görünmesidir. Ayrıca Yuhanna İncilinde öğrencilerine görünmesi esnasından sonra bir de, Tomas'a görünmesinden bahsedilmektedir. Bu olaylar İncillerde şöyle anlatılmaktadır:

İsa'nın Mecdelli Meryem'e görünmesi: "Kadınlar melekten aldığı görevi yerine getirmek için hızlı hızlı mezarın yanından uzaklaşırlarken, ansızın İsa, onların karşısına çıkarak: "Selam size!" der. Onlar da İsa'nın ayaklarına sarılırlar. Ona tapınmaya başlarlar. İsa: "Korkmayın! Kardeşlerime haber verin beni Celile'de beklesinler" der. Mecdelli Meryem olayı öğrencilere anlattıktan sonra Petrus ve Yuhanna ile birlikte mezara gelirler. Her şeyin anlatıldığı gibi olduğunu gören Petrus ve Yuhanna mezardan ayrılırlar. Orada kalan Mecdelli Meryem'e İsa görünür: "Kadın neden ağlıyorsun? Kimi arıyorsun?" diye sorar. Meryem, onu bahçıvan sanmaktadır. Arkasına dönerek İsa'ya:

---

[386] Macdonald. a.g.e., s.253. 414-415. 563-564: Ayr. bkz. Henry. a.g.e., s.1772. 1817, 1911-1912. 2049-2050.

"Rabbimi" diye hitap eder. Bu, öğretmenim anlamına gelmektedir. İsa, ondan kardeşlerine gitmesini ve dirildiğini anlatmasını ister"[387].

İsa, kırlara doğru yürümekte olan öğrencilerinden ikisine değişik bir şekilde görünür. Bu öğrencilerden birisi Kleyopas adlı bir adamdır. İkincisinin kim olduğu tam olarak bilinmemektedir. Kimilerine göre bu Kleyopas'ın karısıdır. Ya da Luka'nın kendisidir şeklinde tahmin edilmektedir[388]. Bu olay İncillerde şöyle anlatılmaktadır: "İki öğrenci Rabbin ölümü ve gömülüşü hakkında konuşurlarken yanlarına bir yabancı gelir onlarla birlikte yolculuk eder. Bu, İsa'dır fakat öğrenciler onu tanıyamazlar. İsa onlara, yolda ne konuştuklarını sorunca öğrenciler şaşkınlık ve hayret içinde kalırlar. Öğrenciler de bu yabancıya, Kudüs'te olup bitenlerden haberi olup olmadığını sorduklarında, olaylardan haberi olmadığını öğrenirler ve şaşkınlıkları bir kat daha artar. İsa'ya, Onun durumunu anlatırlar: "Onu çarmıha gerdiler, öldü ve daha sonra dirildi ve O yaşıyor" derler"[389].

Öğrenciler o kadar gaflet içindedirler ki onu tanıyamazlar ve evlerine misafir ederler[390]. "Yemeğe oturduklarında İsa, ev sahibinin oturduğu yere oturarak ekmeği kırıp onlara verince İsa'yı tanıyabilsinler diye gözleri mucizevi bir şekilde açılır. Onlar İsa'yı tanır tanımaz, İsa gözlerinin önünden kaybolur"[391]. Aynı gün Pazar akşamıdır. Öğrenciler aniden ortalarında İsa'nın durduğunu görürler. "İsa, on birlere görünür" ve "Size esenlik olsun!" der[392].

Bu olay şöyle yorumlanır: İsa, odaya kapılar açılmadan girmiştir. Et ve kemikten olan gerçek bir beden böyle bir şeyi gerçekleştiremezdi. Buna rağmen onun bedeni engellerden geçebilecek ve doğal yasalardan bağımsız hareket edebilecek güce sahiptir. İsa'nın, onlara söylediği gibi olur, öldükten sonra dirilir. İsa, inanan öğrencilerine görünerek sevinç kaynağı olur[393].

---

387 Matta 28/9-10: Yuhanna 20/10-17.
388 Macdonald. a.g.e.. s.415.
389 Luka 24/13-24.
390 Macdonald. a.g.e., s.416.
391 Luka 24/30-31.
392 Markos 16/14: Luka 24/36: Yuhanna 20/19.
393 Macdonald. a.g.e.. s.566.

İncil metinlerinden anlaşılacağına göre İsa'nın dirilişi Tanrı'nın güç ve kudreti ile olur. Onun dirildiğini gören öğrencileri mutluluk ve sevinç yaşarlar. Bu mucize, İsa'nın her zaman öğrencilerinin yanında ve onlara yardımcı olacağının bir kanıtıdır.

3.7.4. İsa'nın Göğe Çekilmesi

İsa, dirilişinden bir süre sonra göğe çekilir. Bu olaydan, Markos ve Luka İncillerinde şöyle bahsedilmektedir: Markos İncilinde: "Rab İsa onlara bu sözleri söyledikten sonra göğe alındı ve Tanrı'nın sağında oturdu" denilmektedir[394].

Luka İncilinde ise: "Onları kentin dışına, Beytanya'nın yakınlarına kadar götürdü. Ellerini kaldırarak onları kutsadı. Onları kutsarken yanlarından ayrıldı, göğe alındı" diye anlatılır[395].

İncil yorumcularına göre İsa Mesih'in göğe alınması ölümden dirilmesinden kırk gün sonra gerçekleşmiştir. Öğrencilerini Zeytin Dağı'nın batı yakasındaki Beytanya'nın yakınlarına götürüp, ellerini kaldırarak onları kutsar ve onları kutsarken aralarından ayrılarak göğe alınır. Tanrı'nın sağ tarafında onur ve gücün bulunduğu yerde olduğu ifade edilir[396].

İncillerin anlattığına göre, normal insanın gerçekleştiremeyeceği bir hal ve davranış İsa'nın şahsında gerçekleşir ve Tanrı tarafından göğe yükseltilir. İsa, öğrencilerini, müjdeyi her tarafa yaymakla görevlendirir. Onların arasında bulunduğu esnada Tanrı tarafından göğe alınır ve Tanrının sağ tarafında oturma şerefine mazhar olur.

---

394 Markos 16/19.
395 Luka 24/50-51.
396 Macdonald, a.g.e., s.256, 418; Ayr. bkz. Barton and Muddiman, a.g.e., s.959.

3.8. İsa'nın Diğer Mucizeleri

İsa'nın diğer mucizeleri; adlı başlık altında inceleyeceğimiz mucizeler, diğer mucizelere göre İncillerde fazlaca bahsedilmemektedir. Bu mucizeler İsa tarafından gerçekleştirilmiş olmasına rağmen İncillerde nadiren bahsedilmektedir. Bu mucizeleri: İsa'nın, bir seferde ve az bir yiyecekle dört bin ve beş bin kişiyi doyurması, bir balığın ağzından gümüş para çıkartması, öğrencilerinin İsa sayesinde çok fazla balık tutmaları, İsa'nın Kutsal Ruh'u öğrencilerine vermesi, onu yakalamak isteyenlerin yakalayamaması, birdenbire görünmez olması ve kulağı kılıçla kesilerek kopan kölenin kulağını iyileştirmesi şeklinde sıralayabiliriz.

3.8.1. Bir Seferde ve Az Bir Yiyecekle Dört Bin ve Beş Bin Kişiyi Doyurması

İsa'nın dört bin kişiyi doyurması hadisesi Matta ve Markos İncillerinde anlatılmaktadır. Olaylar hemen hemen aynı gibidir. Bu olay İncillerde şöyle anlatılır:

"İsa, Celile Gölü'nün kıyısından geçerek dağa çıkıp oturur. Etrafına ihtiyaçlı birçok halk gelir. Bunların ihtiyaçlarını giderdikten sonra öğrencilerini çağırır: "Halka acıyorum. Üç gündür yanımdalar ve yiyecek hiçbir şeyleri yok. Onları aç aç evlerine göndermek istemiyorum, yolda bayılabilirler" der. Öğrencileri: "Böyle ıssız bir yerde bu kalabalığı doyuracak ekmeği nereden bulalım?" derler. Bunun üzerine İsa: "Kaç ekmeğiniz var?" diye sorar. Onların: "Yedi ekmek ve birkaç balığımız var" demeleri üzerine İsa, halka yere oturmalarını söyler. Yedi ekmek ve balığı alıp, şükredip bunları böler ve öğrencilerine dağıtmalarını söyler. Herkes yeyip doyduktan sonra öğrenciler yedi küfe ekmek artığı toplarlar"[397].

İncil yorumcularına göre İsa'nın halka acıdığı için onları aç olarak yolculuğa çıkarmak istemediği ve olanaksız bir işi gerçekleştirdiği; sadece yedi ekmek ve birkaç küçük balıkla çok sayıdaki insanları doyurduğu ve yiyeceğin artığı ifade edilmektedir[398].

---

397 Matta 15/29-39; Markos 8/1-8.
398 Macdonald, a.g.e., s.112, 219; Pherigo, a.g.e., s.657.

İncil metinlerine dikkat edilirse, yemek yiyenlerin sayısının dört binden fazla olduğu anlaşılır. Çünkü "Kadın ve çocuklar hariç dört bin erkekti[399]." ifadesi sadece erkeklerin dört bin kişi olduğunu bildirmektedir. Kadın ve çocukların sayısı ise verilmemektedir. Çocukları ve kadınları da düşünecek olursak sayı iki üç katına çıkabilir.

İsa'nın beş bin kişiyi doyurması Matta, Markos, Luka ve Yuhanna İncillerinde hemen hemen birbirine yakın rivayetlerde anlatılmaktadır: "İsa'nın etrafında büyük bir kalabalık bulunmaktadır. Akşam olunca öğrencileri onun yanına gelir: "Burası ıssız bir yer, vakit de artık geç oldu. Halkı salıver de köylere gidip yiyecek alsınlar" deyince İsa: "Gitmelerine gerek yok. Onlara siz yiyecek verin" der. Öğrenciler: "Burada beş ekmek ve iki balıktan başka bir şeyimiz yok ki!" deyince İsa yiyecekleri ister ve halka çimenlere oturmalarını söyler. Yiyecekleri alıp gözlerini göğe dikerek şükran duası yapar. Sonra ekmekleri bölerek öğrencilere halka dağıtmaları için verir. Herkes yeyip doyduktan sonra öğrenciler on iki sepet dolusu yemek artığı toplarlar"[400].

Bu mucizenin tam olarak ne zaman olduğu kaydedilmemektedir. Öğrenciler ellerindeki ekmeği ve balığı isteyene istediği kadar dağıtır. Burada beş bin erkekten bahsedilmekte, yani kadın ve çocuklarla birlikte bu sayı daha da artmaktadır. Bu kadar kısıtlı bir yiyecekle bu insanların doyması elbette bir mucizedir.

Bazı İncil yorumcularına göre, beş bin kişi, Tanrı'nın ekmeğine açlık duyan insanlığı simgelemektedir. Öğrenciler ise ellerinde sınırlı kaynakları olduğu halde bunu başkalarıyla paylaşmak istemeyen tembel ve uyuşuk insanları simgelemektedir. İncil yorumcuları buradan anladıklarını şöyle dile getirmektedirler; "eğer biz elimizdeki olanı İsa'ya verecek olursak o, bunları çoğaltacak ve ruhsal olarak açlık çeken kalabalıkları doyurabilecektir. Bu mucizeye karşı olanlar ise, "böyle bir hadise olmadığını, halkın kendi yiyeceklerini sakladığını, başkalarıyla paylaşmak istemediğini fakat küçük çocuğun elindeki ekmeği ve iki balığını İsa'ya verdiğini görürler ve ne kadar bencil olduklarını anlayarak yanlarındaki yiyeceklerini çıkarıp başkalarıyla paylaşmaya karar verirler" denilmektedir. Fakat halk yanındaki yiyeceği yemiş olsaydı on iki sepet

---

[399] Matta 15/38.
[400] Matta 14/13-21; Markos 6/35-43; Luka 9/12-17; Yuhanna 6/8-14.

ekmeğin toplanması imkansızdır. Demek ki başka bir şey meydana geldi. Bu gerçek bir mucize ve şaşılacak bir olaydır. Halkın kendisi bu olayın bir mucize olduğunu kabullenmektedir. Çünkü İsa için: "Dünyaya gelecek olan peygamber budur!" ifadesi kullanmaktadırlar. Burada halkın böyle bir ifade kullanması bu olayda bir olağan üstülük olduğunu, halkın bunu bildiğini ortaya koymaktadır[401].

İncillerden anlaşılacağı üzere, insanların yeyip içmesinden sonra yiyeceğin artması bunun bir mucize olduğunu göstermektedir. Çünkü öğrencilerin ve İsa'nın ellerinde çok az bir yiyecek vardır; fakat binlerce insanın doymasına rağmen yiyecek artar. Görüldüğü gibi bu olayda ilâhi bir müdahale bir olağanüstülük vardır.

3.8.2. Bir Balığın Ağzından Gümüş Para Çıkartması

İsa'nın bir balığın ağzından gümüş para çıkartması mucizesi İncillerde sadece Matta İncilinde geçmektedir. Matta bu olayı şöyle anlatmaktadır:

Kefernahum'da tapınak vergisi toplayanlar Petrus'a gelerek: "Öğretmeniniz tapınak vergisi ödemiyor mu?" diye sorarlar. Petrus: "Ödüyor" der ve hemen eve gider, olayı İsa'ya anlatmadan önce, İsa, onunla konuşarak: "Simon ne dersin, dünya kralları gümrük ya da vergiyi kimden alırlar? Kendi oğullarından mı, yoksa yabancılardan mı?"der. Bir yönetici vatandaşlarından krallık ve kendi ailesi için vergi alır ama ailesinden vergi almazdı. Petrus soruya verginin yabancılardan alındığı cevabını verir. O zaman İsa, oğulların muaf olduğunu belirtir"[402].

İsa'dan tapınak vergisi istenmesinin tuhaf olduğu, çünkü tapınağın Tanrı'nın evi olduğu, Tanrı'nın oğlu olan İsa'nın tapınağa destek olmak için vergi ödemesinin ise, bizzat kendisine vergi ödemesiyle eşit olacağı, İsa'nın kişisel olarak para taşıdığına dair hiçbir kayıtın bulunmadığı ifade edilmektedir[403].

---

[401] Macdonald, a.g.e., s.106-107, 214-215, 322-323, 473-475; Ayr. bkz. Henry, a.g.e., s.1949-1950.
[402] Matta 17/24-26.
[403] Macdonald, a.g.e., s.121.

"İsa, vergi toplayanları gücendirmemek için vergiyi ödemeyi kabul eder. Petrus'u Celile Gölü'ne gönderir ve yakaladığı ilk balığın ağzında dört dirhemlik bir akçenin var olduğunu ve bunu alarak vergiyi ödemesini söyler"[404]. İncil yorumcularına göre bu olay son derece hayret vericidir. Mesih'in her şeyi bildiğini Celile Gölü'ndeki balığın ağzındaki akçeyi dahi bildiğini göstermektedir. Balığın yerini, Petrus'un yakalayacağı ilk balığın da o olacağını bilmektedir[405].

İncillerden anlaşılacağı üzere, bir insanın böyle bir olayı yapabilmesi değil yapacağının bile düşünülmesi hayret vericidir. İsa normal insanların yapamadığı şeyleri yapabiliyorsa bu durum onun Tanrı'nın desteğini aldığını kanıtlamaktadır.

3.8.3. Öğrencilerinin İsa Sayesinde Çok Fazla Balık Tutmaları

Öğrenciler, İsa bir balıkçı olmamasına rağmen onun sözünü dinleyerek tutamayacakları kadar balık tutmuşlardır. Bu mucize Luka ve Yuhanna İncillerinde geçmektedir. Fakat bahsedilen olayda yer ve zaman İncillere göre farklılık arz etmektedir. Luka'da anlatılan olay İsa ölmeden önce olmuştur. Yuhanna'da ise İsa'nın ölüp de dirilmesinden sonra gerçekleşmiştir.

Önce Luka'da olayın nasıl geçtiğine bakalım: "İsa, Simun'a ait olan kayığa binerek kıyıdan biraz açılmasını söyler ve kayığa oturarak halka ders vermeye başlar. İsa, kayığı öğretişlerde bulunabileceği bir minber gibi kullanmaktadır. İsa konuşmasını bitirince Simun'a: "Derin sulara açılın, balık tutmak için ağlarınızı salın" der. Simun ise: "Efendimiz! Bütün gece çabaladık, hiçbir şey tutamadık. Yine de senin sözün üzerine ağları salacağım" der"[406].

Simun, tecrübeli bir balıkçı olmasına rağmen bir marangozun öğüdünü dinler ve ağları, İsa'nın dediği gibi derin sulara bırakır ağ balıkla dolar. O kadar fazla balık tutarlar ki neredeyse ağları yırtılacaktır. İncil yorumcusuna göre Simun'un İsa'ya: "Yine de senin

[404] Matta 17/27.
[405] Macdonald, a.g.e., s.122; Ayr. bkz. Barton and Muddiman, a.g.e., s.866.
[406] Luka 5/1-5.

sözün üzerine ağları salacağım" demesi alçakgönüllülüğün, öğrenmeye hazır oluşun ve itaatin bir sonucu olduğu ifade edilir[407].

"Simun diğer kayıktakilere haber vererek gelip yardım etmelerini ister. Onlar da gelerek kayıkları balıkla doldururlar. Neredeyse kayıklar batacak duruma gelir. Simun, İsa'nın bu yüceliği karşısında: "Ben günahkar bir adamım" diyerek İsa'nın ayaklarına kapanır"[408]. İncil yorumcularına göre Simun, İsa'nın yüceliği karşısında kendisini değersiz görmektedir. Simun ve yanındakilerin bir marangozun balıkların yerini bilmesi ve yılların balıkçılarına balık tutacakları yeri göstermesine şaşırdıkları ve İsa'nın, onlara mucizevi bir şekilde çok balık tutacakları yeri gösterdiği bildirilir[409].

Yuhanna İncilinde ise bu olay şöyle anlatılmaktadır: "Sabahleyin İsa kıyıda beklemektedir. Fakat öğrenciler onu tanıyamazlar. İsa: "Çocuklar! Balığınız yok mu?" diye sorar. "Yok" cevabını verirler. Bunun üzerine İsa, onlara: "Ağı kayığın sağ yanına atın, tutarsınız" der. İsa'nın dediğini yaparlar. O kadar çok balık tutarlar ki, artık ağı çekemez olurlar. Tam olarak yüz elli üç iri balık tutarlar ve buna rağmen ağları yırtılmaz"[410].

İncil yorumcularına göre öğrencileri İsa'yı tanıyamazlar. Onlara göre İsa, kıyıda yürüyen bir yabancıdır. Buna rağmen onun öğüdüne uyarlar ve birçok balık tutarlar. Onlara balık ağını çekmelerini söylemesi balıkları pişirmek için değildir. Balıkların sayısını öğrenmek içindir. İsa, böyle yaparak: "Başarının sırrının onun buyruğu ile çalışmak ve onun sözüne tam itaat ederek eyleme geçmek olduğunu" ifade etmek ister. Balıkların sayısının tam olarak verilmesinin sebebi: o dönem dünyadaki dillerin sayısı veya müjdenin yayılacağı ırk ve kabile sayısı ya da dünyadaki çeşitli balık türlerinin sayısıdır. Bu sayı asıl müjdenin yayılmasıyla kurtulacak olanların çeşitliliğinden söz etmektedir. Ağın yırtılmaması, Tanrı'nın yollarıyla yürütülen Tanrı işinin Tanrı'nın kaynaklarından hiçbir zaman yoksun kalmayacağının kanıtıdır[411].

---

407 Macdonald, a.g.e., s.291.
408 Luka 5/6-8.
409 Macdonald, a.g.e., s.292-569; Henry, a.g.e., s.1840.
410 Yuhanna 21/4-7.11.
411 Macdonald, a.g.e, s.568-569; Shepherd, a.g.e., s.757.

İncillerden anlaşılacağına göre İsa'nın bu mucizesi, kurtarıcının yolunu takip edip sözünün tutulmasıyla imkânsızın dahi başarılabileceğini göstermektedir.

3.8.4. İsa'nın Kutsal Ruh'u Öğrencilerine Vermesi

İsa, kendisinden sonra öğrencilerinin kendisindeki gücü insanlara yardım etmeleri için kullanma yetkisi verir. Onlara insanların günahlarını bağışlayabilme yetkisini dahi verir. Bu olay İncillerde şöyle anlatılır:

"İsa öğrencilerine göründüğü esnada: "Size esenlik olsun" dedikten sonra ellerini ve böğrünü gösterir. Öğrenciler, Rabbi görünce sevinirler. İsa yine onlara tekrar esenlik diler. Bunu söyledikten sonra onların üzerine üfleyerek: "Kutsal Ruh'u alın! Kimin günahlarını bağışlarsanız, bağışlanmış olur, kimin günahlarını bağışlamazsanız, bağışlanmamış olur"[412] der. İsa öğrencilerine üflediği ve Kutsal Ruh'u alın dediği ifade edilmesine rağmen Kutsal Ruh'un, Pentekost[413] gününe kadar öğrencilere verilmediği bildirilir[414].

İsa'nın öğrencilerine günahları; bağışlama ve bağışlamama gücünü vermediği çünkü bu durumun Tanrı'nın günahları bağışlayabileceğini söyleyen Kutsal Kitap öğretisiyle çeliştiği, gerçekte İsa'nın öğrencilerine günahların bağışlandığını bildirme yetkisini verdiği ifade edilir[415].

Bu olay şöyle yorumlanmaktadır: Vaat edilen güç ve verilen yetki günahların hangi koşullarda bağışlanacağını, bu koşullar kabul edilmediğinde bağışlanmayacağını bildirmektedir. Öğrencilere verilen yetki günahların bağışlandığını bildirme hakkının verilmesidir. Öğrenciler müjdeyi duyurmaya gittiklerinde bunu kabullenenlerin ve günahlarından tövbe ederek İsa'yı kabul edenlerin günahlarının bağışlanacağını bildirmeleri anlamındadır. Yani öğrenciler, İsa'yı kabul edenlere günahlarının

---

412 Yuhanna 20/20-23.
413 Paskalya'dan elli gün sonra, Kutsal Ruh'un havarilere inişi anısına kutlanan bayram. Gündüz, a.g.e., s.304.
414 Macdonald, a.g.e., s.566; Ayr. bkz. Henry, a.g.e., s.2052-2053.
415 Macdonald, a.g.e., s.566-567.

bağışlanmış olduğunu söylemekle görevlendirilmektedir. Kendilerinde günahları bağışlama yetkisi yoktur. Sadece müjdeyi kabul edenlerin günahlarının bağışlandığını söyleme yetkileri vardır[416].

3.8.5. İsa'yı Yakalamak İsteyenlerin Onu Yakalayamaması

İsa'yı yakalamak isteyenler olmasına rağmen İsa Tanrı tarafından korunduğu için onu yakalayamadılar. Bu olay sadece Yuhanna İncilinde anlatılır: "Tapınakta ders veren İsa yüksek sesle: "Hem beni tanıyorsunuz, hem de nereden olduğumu biliyorsunuz! Ben kendiliğimden gelmedim. Beni gönderen gerçektir. Onu siz tanımıyorsunuz. Ben onu tanırım. Çünkü ben ondanım, beni o gönderdi" der. Bunun üzerine onu yakalamak isterler. Ama ona kimse el süremez. Onun saati henüz gelmemişti"[417].

İncil yorumcularına göre Yahudiler İsa'nın sözlerinin önemini anlayıp Mesih olduğunu iddia ettiğini kavradılar. Bunun küfür olduğunu düşünerek onu yakalamaya çalıştılar. Fakat ona el süremediler. Tanrı'nın gücü İsa'yı insanların kötü planlarından korudu[418]. Halktan bazıları Mesih olduğuna inandıkları için: "Mesih gelince, bunun yaptıklarından daha mı çok mucize yapacak?" derler[419]. Halkın bu soruları, İsa'nın mucizelerinin onun gerçek Mesih olduğunu kanıtladığını ve halkın ona iman ettiğini kanıtlamaktadır[420].

İncil metinlerinden anlaşılacağı üzere, Tanrı tarafından korunan İsa'yı, düşmanları yakalayamamıştır. Tanrı'nın güç ve kudreti ile mucize gösteren İsa, yine Tanrı'nın güç ve kudreti ile korunmuştur.

---

[416] Macdonald, a.g.e., s.566-567.
[417] Yuhanna 7/28-31.
[418] Macdonald, a.g.e., s.489; Ayr. bkz. Barton and Muddiman, a.g.e., s.974.
[419] Yuhanna 7/31.
[420] Macdonald, a.g.e., s.489; Ayr. bkz. Barton and Muddiman, a.g.e., s.975.

3.8.6. İsa'nın Birdenbire Görünmez Olması

İsa'nın birden bire görünmez olması ile ilgili mucize sadece Luka İncilinde geçmektedir. Luka bu mucizeyi şöyle anlatmaktadır: "Onlarla sofrada otururken İsa, ekmek alır. Şükran duasını yapar ve ekmeği bölüp onlara verir. O zaman onların gözleri açılır ve kendisini tanırlar. İsa ise gözlerinin önünden kaybolur"[421]. İsa ekmeği bölüp onlara verdiği zaman onların gözleri açılır ve kendisini tanırlar. İsa'yı tanıyabilsinler diye mucizevi bir şekilde gözleri açılır. Onlar İsa'yı tanır tanımaz İsa onların gözlerinin önünden mucizevi bir şekilde kaybolur[422].

İncil metinlerinden anlaşılacağı üzere İsa, öğrencilerin gözlerinin önünden ani bir şekilde kaybolmuştur. Öğrenciler onun nereye gittiğini bilememişlerdir. İsa, öğrencilerini hayrete düşüren bir mucize daha gerçekleştirmiş ve gözlerin göremeyeceği şekilde kaybolmuştur.

3.8.7. Kölenin Kopan Kulağının İyileştirilmesi

Bu mucize Luka ve Yuhanna İncilinde şöyle anlatılır: "İsa'nın tutuklanacağı esnada, öğrenciler kendilerini savunmak için, Simun Petrus yanında taşıdığı kılıcı çekerek, başkâhinin Malkus adındaki kölesine vurarak sağ kulağını koparır, bunun üzerine İsa, kölenin kulağına dokunur ve kölenin kulağı eski haline döner"[423]. İsa'nın ruhsal bir savaşta silah kullandığı için Petrus'u azarladığı ifade edilir[424].

İsa, barış ve sevgi ile her şeyin gerçekleştirilebileceğini oradakilere gösterir. Zira İncillerdeki genel anlatıma bakıldığında kendisine zarar vermeye gelen insanlara dahi sevgi ve iyilikle davranmaktadır.

---

[421] Luka 24/30-31.
[422] Macdonald, a.g.e., s.416.
[423] Luka 22/50-51;Yuhanna 18/10.
[424] Macdonald, a.g.e., s.408.

İncillerde anlatılan bu mucizelerle Hıristiyanlığın daha kolay yayılması amaçlanmaktadır. Mucize her zaman insanları daha çabuk etkileyen, hedefe ulaşmayı daha hızlı sağlayan bir unsurdur. Bu açıdan bakıldığında İncil metinleri adete mucize-yoğun bir özellik taşımaktadırlar. Neredeyse her olay bir mucize ile anlatılmaya çalışılmaktadır. Burada İncil yazarlarının hayal güçlerinin devreye girdiğini ve zaten doğumu bile en önemli mucizelerden biri olan İsa'yı başka mucizelerle donatmak arzusunun etkinliğini gözardı etmemek gerekir.

4. KURÂN-I KERİMDE HZ. İSA'NIN MUCİZELERİ

Kur'an-ı Kerim bir çok peygamberin mucizelerinden bahsettiği gibi Hz. İsa'nın mucizelerinden de bahsetmiştir. Onun melek tarafından Meryem'e müjdelenişi ve doğumu ile başlayan mucizesi, beşikte konuşup annesini savunması, çamurdan bir kuş yapıp ona üflemesi ile kuşa can vermesi, körü ve alacalıyı iyileştirmesi, ölüleri diriltmesi, insanların evinde ne biriktirip ne yediklerini bilmesi, gökten sofra indirmesi, bir kişinin ona benzetilerek asılması ve göğe yükseltilmesi ile devam etmiştir. Şimdi bunları çeşitli başlıklar altında ele alalım.

4.1. Doğumu ve Melek Tarafından Müjdelenişi

Hz. Meryem, Allah'ın seçilmiş bir kuludur. İnsanları şaşkına çeviren bir anneliğe seçilir. Allah'ın kudreti ile babasız olarak İsa'ya hamile kalır. Hz. Meryem'in ilâhî seçeneğe maruz kalması tertemiz olmasından kaynaklanır. Çirkin hallerden ve Yahudilerin iftiralarından uzaktır. Bir peygambere anne olma şerefiyle onurlandırılır.

Hiçbir kadında görülmeyen bir özellikle, Hz. İsa'ya anne olması yönüyle bütün dünya kadınlarından üstün kılınır[425]. Meryem'in bu halini anlatan, Âl-i İmrân 42. ayetteki "ıstıfa" kelimesi: seçme, seçkin kılma, temizleme, âlemlerin kadınları üzerine mümtaz kılma gibi anlamlara gelir. Kadın olmasına rağmen Beyt-i Makdis'in hizmeti için verilmesini, Allah kabul eder. Meryem'den önce Beyt-i makdis'in kadın hizmetçisi olmaz[426]. Meryem, annesi tarafından doğurulunca annesi ona hiçbir şey yedirip içirmeden Hz. Zekeriyya'ya teslim eder ve onun rızkı cennetten gelmeye başlar, Allah, onu kendisine ibadet etsin diye çeşitli meşgalelerden uzaklaştırır, rızkı, Allah tarafından temin edilir, Allah, ona meleklerin sözünü açıkça duyurarak, onu inkar ve günahtan tertemiz kılar, erkeklerin dokunmasından uzak tutup, hayız görmesini engeller, kötü işlerden ve çirkin adetlerden uzak tutarak onu temizler, Yahudilerin katilliğinden, töhmet ve yalanlarından muhafaza ederek korur. Yine âyette geçen ikinci ıstıfa ile de

---

425 Elmalılı, II. 360.
426 Ebu'l A'â Mevdûdî, *Tefhimu'l Kur'an*, İnsan Yayınları, İstanbul 1996, I, 257.

kast edilen diğer bir anlam ise: Hz. İsa'nın ona babasız olarak verilişi, annesinden doğunca konuşması ve annesi Meryem'in Yahudilerin ileri sürdüğü töhmetlerden temiz olduğunu gösterecek şeylerle savunmasını ifade etmektedir[427].

Hz. Meryem bu hal üzere tertemiz ve kötülüklerden arındırılmış bir şekilde Beyt-i Makdis'te hizmet ederken, Allah'a taat ve ibadetle meşgul olduğu bir esnada, melek kendisine gelerek: "Ey Meryem! Allah sana kendisinden bir kelimeyi müjdeliyor. Adı Meryem oğlu İsa'dır. Mesih'tir. Dünyada da, ahirette de itibarlı ve Allah'ın kendisine yakın kıldıklarındandır"[428] der. Meryem'e nida eden ve müjdeyi bildiren Cibril-i Emin'dir[429]. Hz. İsa, babasız, sırf Allah'ın "Ol!" emri ile yaratıldığı için ona Allah'ın kelimesi, denilir. Hz. İsa'nın: "kelime" ile nitelenmesinde onun mucizevî bir şekilde yaratılışına işaret vardır[430].

Kelime[431]: Hz. İsa'nın hüviyetini teshil eder. Gerçekte Hz. İsa'nın yaratılışı bilinen âdetin dışındadır. Vasıtasız bir yaratma ve alışılmış olanın dışında bir yaratılma şeklidir[432].

Kelime, kelamdan geneldir. Kelam yalnız kulağa hitabeden sözdür. Kelime ise gerek kulak, gerek söz, gerek başka duyular aracılığı ile içte duygular, manalar uyandıran her şeydir. Ağızdan çıkan veya kitaba yazılan sözler birer kelime olduğu gibi, insanın ruhunda ibretler uyandıran tabiat olayları da birer kelimedir, fakat bunlar sözsüz kelimelerdir. Gözlerimizin önünde cereyan eden tabiat olayları, doğumlar, çiçeklerin açması, ağaçların yeşillere bürünmesi, kuşların uçması her şeyin belli kanunlara göre ve düzenle işlemesi büyük bir kudret, akıl ve bilgi sahibi yaratıcının varlığını haykıran ruhta derin duygular uyandıran birer kelimedir. Hz. İsa'nın doğumu olağanüstü ve

---

427 Fahruddin er-Râzi, *Tefsir-i Kebîr*, çev. Komisyon, Akçağ Basın Yayın Pazarlama, İstanbul 1993, VI, 304-305.

428 Âl-i İmrân 3/45.

429 Konyalı Mehmet Vehbi, *Hulâsatü'l-Beyân fî Tefsîri'l-Kur'ân*, Üçdal Neşriyat, İstanbul 1996, II, 602.

430 Ateş, II, 45.

431 **Kelime;** Râgıb, Müfredât'ında "kelm", duyma veya görme gibi iki histen birisiyle tanınan, algılanan bir tesirdir. Kelime, gerek duymanın, gerek görmenin etkisi altında mananın telkini yönünden daha geneldir. Örneğin; ağızdan çıkan anlamlı sesler veya kitapta yazılan anlamlı yazılar kelime olduğu gibi, âleme bir bakıldığı zaman bakışta seçkinleşen, gözden gönüle geçip, duygu tesiri altında az çok mana telkin eden varlıklar ve görünen yaratıklarda birer kelimedir. İşte Hz. İsa da böyle bir kelimedir. Soyalan, *a.g.e.*, s.190-191.

432 Elmalılı, II, 363-364.

fevkalade bir olaydır. Herkes için Allah'ın kudretini ifade eden sözsüz bir konuşmadır. İşte doğumunun uyandırdığı ibretten dolayı: "İsa, Allah'ın kelimesi" olarak nitelendirilmektedir[433].

Yine aynı âyeti kerimede, Hz. İsa'dan "Mesih"[434] diye bahsedilmektedir. Mesih hakkında; Hz. İsa'nın meshedip dokunduğu her hastanın iyileşmesi, yeryüzünü çok dolaşıp seyahat etmesi, günahları ve kötülükleri meshedip silmesi, düztaban olması, ona, sadece peygamberlere sürülen temiz ve mübarek bir koku sürülmesi, doğduğu zaman Cebrail'in, onu şeytanın dokunmasından korumak için kanadıyla meshedip sarmış olması, ana karnında ilahi bir koku sürülmüş olarak doğması; melik, hükümdar, sıddîk, sözü özü doğru olması gibi bir çok manalar ileri sürülmektedir[435].

Meryem'e ilahi müjde gelip, kendisinden bir oğlan çocuk doğacağının haber verilmesi üzerine, Meryem şaşkınlık ile: "Ey Rabbim! Ben bir beşerle birlikte olmadım, bir erkekle bir araya gelmedim ve nikah olmadım, bana asla bir beşer dokunmamışken benden nasıl çocuk doğar?" diyerek çocuğun nasıl doğacağını sorar. Bu soruya Cenab-ı Hak, melekler aracılığıyla: "Ey Meryem! Sana haber verildiği üzere, nasıl ki sana bir beşer dokunmamışken senden bir çocuk halk ediyorsa, Allah her şeyi böyle halk eder. Zira Allah bir şeyi dilerse ona sadece "Ol!" emrini verir, o da oluverir" diyerek cevap verir[436].

Meryem'in bu suali sormasının sebebi o anda hayret ve şaşkınlık içinde olmasından kaynaklanır. Aslında doğumun nasıl olacağını sorar. Yoksa Allah'ın kudretinden şüphelendiği için bu soruyu sormaz[437]. Meryem'e endişe etmemesi gerektiği çocuğun babasız olarak dünyaya geleceği ve Yahudilerin iftira ve töhmetlerine karşı çocuğun beşikte konuşup Meryem'i destekleyeceği söylenir[438].

---

433 Ateş. II. 45-46; Muhammed Ali es-Sabûnî , *Safvetü't Tefâsîr*. Ensar Neşriyat. İstanbul 1995. I. 377.
434 **Mesih;** İbranice bir kelime olarak, mübarek manasına gelir. Kelimenin aslı "Meşih" şeklindedir. Hz. İsa'nın lakabıdır. İsa ismi "İyşü" kelimesinin arapçalaşmışıdır. Soyalan. a.g.e. s.190-191.
435 Râzî. VI. 315. 316.
436 Âl-i İmrân 3/45.
437 Râzî. XV, 313-314; Konyalı. II, 602-603; es-Sâbûnî. I. 377; Ebu'l-Fidâ bin Ömer İbn Kesîr. *Tefsîrü'l-Kur'âni'l- azîm*. Elif Ofset. İstanbul 1985. II. 32.
438 Suyuti. 74; Konyalı. II. 602-603; İbn Kesîr. II. 34-35.

Meryem sûresinde, Meryem'in, Melekle karşılaşması şöyle anlatılır: "Meryem mabedin doğu yönünde tenha bir yerde bulunurken o anda Allah, Rûhunu Meryem'e gönderir. Düzgün, yakışıklı bir insan şekline bürünerek kendisine gelen Rûhu gören, Meryem, Allah'a sığınır, onu kendisine saldırmak isteyen bir delikanlı sanarak: "Eğer, Allah'tan korkuyorsan beni bırak, bana dokunma, senden Allah'a sığınırım!" der. Fakat Rûh, Meryem'e korkmaması gerektiğini kendisinin, Allah tarafından müjde için gönderildiğini ifade eder"[439].

Cibril'in delikanlı, gayet yakışıklı bir şekilde görünmesi ve Meryem'in ona meyletmeyip iffetin son mertebesinde olduğuna dikkat çekilmektedir. Bu şekilde, Meryem'in iffette kemâle ve olgunluğa ulaştığı gösterilmektedir[440].

"Rûh" ile kastedilen, Cibrîl'dir[441]. "Meryem, Cibrîl tarafından müjdelendikten sonra, ona hamile kalır ve bunun üzerine karnındaki çocukla uzak bir yere çekilir. Doğum anı geldiğinde doğum sancısı onu bir hurma ağacına dayanmaya sevk eder: "Keşke, bundan önce ölseydim de unutulup gitseydim!"[442] der.

Meryem'in hamile kalış şekliyle ilgili olarak farklı yorumlar ile sürülür: Cebrail'in, onun yakasından üflemesi, onun eteğinden üflemesi, elbisesinin kolunun içinden iç gömleğine doğru üflemesi, üfleme işinin Meryem'in ağzından içeri olması ve bu üfleyişin onu hamile bırakması şeklindedir[443].

Râzî'ye göre; Meryem'in hamile olduğunu anlayan, amcasının oğlu Yusuf'tur. Çünkü, Meryem ve Yusuf ikisi beraber o zamanda (Cebel-i Sayhun) civarında bir mescide hizmet etmektedirler, onların zamanında onlardan daha çok ibadet eden yoktur. Yusuf, Meryem'de hamilelik işaretini görünce onu itham etmek ister, fakat onun çok ahlaklı ve güvenilir olmasından dolayı buna cesaret edemez. Nihayet bir gün Meryem'e: "Sana birkaç şey soracağım" der. Meryem de: "Sor" deyince, Yusuf: "Tohumsuz ot biter mi? Susuz ağaç meydana gelir mi? Ve erkek olmadan kadından çocuk doğar mı?" der.

---

439 Meryem 19/16-21.
440 Konyalı, VIII, 3200; Ateş, V, 375; Suyuti, 404.
441 Râzî, XV, 308.
442 Meryem 19/22-23.
443 Râzî, XV, 317.

Bunun üzerine Meryem: "Allah otları tohumsuz bitirmedi mi? Adem ile zevcesini erkeksiz halk etmedi mi?[444] der.

"Meryem'in, karnındaki çocuk büyüyüp gebeliği belirmeye başlayınca bu halini ailesi ve etrafındakilerden gizlemek amacı ile onlardan uzak bir yere çekilir ve doğumu beklemeye başlar. Doğum sancısı tutunca bir hurma ağacının altına gelir. Meryem başına gelen bu hale üzülürken ve acıdan kıvranırken, altından bir ses; üzülmemesini. Rabbinin alt tarafından yani hemen yanı başından bir su akıttığını, kuru hurma ağacını silkelemekle de üzerine taze hurma döküleceğini, yiyip içmesini ve sevinmesini, insanlardan herhangi birisiyle karşılaştığında ise Rahmân için susma orucu adadığını, hiç kimse ile konuşmayacağını söylemesini bildiren bir ses işitir"[445].

Meryem'e susma orucu tutmasının emredilmesinin hikmeti ise; Yahudilerin iftira ve töhmetlerine karşı, Meryem'in konuşmasından, Hz. İsa'nın konuşmasının daha etkili olacağı ve cahil kişilere karşı susmanın daha uygun olmasındandır[446].

Meryem çocuğu doğurur sonra çocuğu alır ve ailesine götürür. Çocuğu gören ailesi ve kavmi, Meryem'i kınarlar. "Kavmi, Meryem'e: "temiz bir ailenin şerefine ve onuruna yakışmayacak çok çirkin bir iş yaptığını" söyler. Meryem bu kişilere cevap vermez. Beşikteki çocuğu işaret ederek onunla konuşmaları gerektiğini söyler, onlar da: "Beşikteki bir bebekle nasıl konuşalım?" diyerek karşılık verirler. Bunun üzerine beşikteki bebek –Hz. İsa- kendisinin Allah'ın kulu olduğunu, Allah'ın kitabı verip kendisini peygamber yaptığını, her yerde üstün ve mübarek kıldığını, yaşadığı sürece kendisine namaz kılmayı, zekat vermeyi, annesine iyilik etmeyi buyurduğunu ve kendisini azgın bir zorba yapmadığını, doğduğu, öleceği ve tekrar dirileceği günde esenlik içinde olduğunu söyler"[447].

Hz. İsa, Allah'ın takdir etmesi ve kudreti ile beşikte olduğu halde yani bebek iken konuşur ve annesinin iffetsiz, kötü bir kadın olmadığına şahitlik eder. Kendisinin bir

---

444 Râzî, XV, 316-317; Konyalı, VIII, 3200-3206.
445 Meryem 19/22-26, Ateş, V, 376; Mevdûdî, III, 215; İbn Kesîr, V, 213-216.
446 Râzî, XVI, 326; Ateş, V, 376; Mevdûdî, III, 215; İbn Kesîr, V, 213-216.
447 Meryem 19/27-33.

peygamber olduğunu kavmine, iftiracılara alışılmışın dışında, mucizevi bir şekilde açıklar[448].

Hz. İsa'nın babasız dünyaya gelişi gibi Hz. Âdem'in de babasız dünyaya gelişi hatta – annesiz ve babasız- bir şekilde dünyaya gelişine dikkatimizi çeken Âl-i İmrân sûresi 59. âyet ise şöyledir: "Allah nezdinde İsa'nın durumu, Âdem'in durumu gibidir. Allah onu topraktan yarattı. Sonra ona "Ol!" dedi ve oluverdi"[449].

Hz. Âdem'in topraktan yaratılması, Allah'ın "Ol!" emri ile olur. Âdem'in ilk yaratılışı ne olursa olsun, onun o yaratılışta insan ve âdem değilken, Allah'ın "Ol!" emri ile olmasıdır. Âdem, anasız, babasız topraktan yaratılır, babası olmayan bir peygamberdir. Hz. İsa da babasızlık konusunda, Âdem gibidir. Hz. İsa'nın yaratılması, Âdem olayının, ilk yaratma olayının bir tekrarıdır. Hz. İsa'nın yaratılışı âdet dışı, olağanüstü bir olaydır[450].

Hz. İsa'nın doğumu, Allah'ın kudreti ve kuvvetini gösteren bir mucize şeklinde gerçekleşmiştir. Yukarıdaki ayette de belirtildiği gibi, Hz. İsa'nın yaratılışı Âdem'in yaratılışına benzemektedir. Benzerlikleri ikisinin de babasız oluşlarıdır. Âdem'in yaratılışındaki fark ise babasızlığının yanında, annesiz de oluşudur. Annesiz ve babasız yaratabilen Allah, neden sadece babasız yaratamasın? Hz. İsa'nın doğumu Allah'ın dilemesiyle alışılmışın dışında mucizevî bir şekilde geçekleşmiştir.

4.2. Beşikte Konuşması

Hz. İsa daha beşikte bir bebek iken, Hz. Meryem'e yapılan iftira ve töhmetler karşısında Meryem'i savunmak için Yahudilere karşı konuşmuştur. Bu olaydan Kurân-ı Kerim'de şöyle bahsedilir: "Beşikte de, yetişkin çağında da insanlarla konuşacak ve iyilerden olacak"[451].

---

448 Ateş, V, 376, İbn Kesîr, V, 220-224.
449 Âl-i İmrân 3/59.
450 Elmalılı, II, 378-379, 381; Sabûnî, I, 384; Suyutî, 76; İbn Kesîr, II, 40.
451 Âl-i İmrân 3/46.

Ayetten anlaşıldığı üzere, beşikteyken ve büyükken insanlara söz söyleyeceğine, çocukken annesini iftira ve töhmetlere karşı savunacağına ve olgunluğa ulaşınca da verilen görev için konuşma yapacağına işaret vardır[452]. Hz. İsa'nın insanlarla annesinin temizliğini ve iffetini göstermek için beşikte bir defa, yetişkinliğinde ise vahyi ve nübüvveti açıklamak için çokça konuştuğu ortaya çıkmaktadır[453].

Yeni doğan bir bebeğin konuşması alışılmış bir olay değildir. Normal işleyişe göre bu olayda bir terslik vardır. Bu olayın tek bir açıklaması olabilirdi. O da Allah tarafından Hz. İsa'ya verilen bir mucize olmasıdır.

Bâkire olan Meryem'in hamile olduğunu gören akrabaları ve tanıdıkları, Meryem'e zina iftirasında bulunurlar. Fakat çocuk doğunca bir zina mahsulü olmadığını ispatlayacaktır. Kavmi ve çevresi Hz. Meryem'i kınamada çok ileri gider fakat Meryem hep susar ve Hz. İsa'yı işaret eder[454]. Bu olay Kur'an-ı Kerim ayetlerinde şöyle anlatılır: Meryem kavmine: "Onunla konuşursanız, size cevap verecek olan odur" der. Hz. Meryem, Hz. İsa'yı işaret edince, Yahudiler çok öfkelenerek: "Bunun bizimle alay etmesi, zinasından daha beter!" derler. Bunun üzerine Hz. İsa, onlara: "Ben bir zina mahsulü değilim, Allah'ın kulu ve peygamberiyim ve faziletli bir insanım"[455] der.

Hz. İsa çocukluğunda annesi iftiraya maruz kalınca onu temize çıkarmak için konuşur ve otuzlu yaşlarında, genç ve kuvvetli halinde de vahy-i ilâhîyi insanlığa tebliğ etmeye başlar[456].

Meryem'in hamile kalışı olağanüstü bir olaydır. Kavmi, Meryem'i kimseyle ilişkisi olmayan, temiz ve ahlaklı bir sülaleye mensup birisi olarak tanımaktadır. Akıllarının almadığı ve idrak edemedikleri bir şekilde, Meryem'in hamile kalışı onları hemen onun zina mahsulü bir çocuğa sahip olduğu zannına kapılmalarına sebep olur. Hz. Meryem'i küçük düşürmek, karalamak ve toplum dışı ilan etmek için zina suçlamasında bulunurlar. Ancak her şeye gücü ve kudreti yeten Allah, nasıl Âdem'i annesiz babasız

---

[452] Elmalılı, II, 364-365; Suyutî, 66,74, 405; İbn Kesîr, II, 34-35.
[453] Râzî, VI, 320.
[454] Râzî, XV, 328; İbn Kesîr, II, 24-25, III, 218.
[455] Meryem 19/29-30.
[456] Konyalı, II, 600-601.

yarattıysa, Hz. İsa'yı da babasız mucizevi bir şekilde yaratır. Bu durumu anlamayan ya da anlamak istemeyen, Meryem'in kavmi ve çevresindeki insanlar, hemen Meryem'e zina suçu isnat ederek iftira ve serzenişte bulunurlar. Allah, kulunu yalnız bırakmaz ve beşikte olan çocuğu, insanların alıştığı kuralların dışında konuşturur ve Meryem'in temiz olduğunu ispatlar. Hz. İsa'nın babasız dünyaya gelmesi, annesi için tanıklık yapması, Allah'ın kudretinin ve Hz. İsa'yı bir peygamber olarak seçişinin delilidir.

4.3. Dört Mucizesi

Toplumlar kendilerine gelen peygamberleri hemen kabullenmemişler onları yalancılıkla, büyücülükle, sahtekârlıkla nitelendirmişlerdir. Hz. İsa da kendisinin bir peygamber olduğunu kavmine bildirdiğinde onlar tarafından alaya alınmış ve yalancılıkla itham edilmiştir. Gönderilen peygamberler kendilerinin peygamber olduğunu ispatlamak için çeşitli mucizeler göstermişlerdir.

Kavmi, Hz. İsa'dan, kendisinin bir peygamber olduğunu ispatlaması için mucize ister, Hz. İsa da: "... Ben size çamurdan bir kuş sureti yapar, ona üflerim ve Allah'ın izni ile o kuş oluverir, yine Allah'ın izni ile körü ve alacalıyı iyileştiririm, ölüleri diriltirim. Ayrıca evlerinizde ne yeyip ne biriktirdiğinizi size haber veririm"[457] der.

Kavminin Hz. İsa'dan mucize istemesi üzerine ilk olarak bir kuş sûreti tasvir eder ve ona üfürür. Çamurdan yapılan kuş sûreti Allah'ın izni ile can bulup uçar[458]. Bu kuşun gece uçan yarasa kuşu olduğu rivayet edilir. Yarasa kuşu kanatsız uçtuğu için kuşların mükemmeli olmasına binaen Hz. İsa, o kuşu seçer ve onun sûretini yapar. Yarasa kuşunun insan memesi gibi memeleri olup hayız görerek temizlendiği ve insan gibi güldüğü, gündüzün ışığında ve gecenin karanlığında görmeyip ancak güneş indiğinden şafağın batmasına ve sabah şafaktan gün doğmasına kadar gördüğü ve bir çok acayip özelliklere sahip olduğu için Yahudiler özellikle onu isterler. Gerçi âyette böyle bir işaret olmamasına rağmen rivayetler bunu göstermektedir. Fakat Hz. İsa'nın bir kuş

[457] Âl-i İmrân 3/49; Mâide 5/110-111.
[458] Suyûtî, 75; İbn Kesîr, II, 35-36.

sureti yaptığı ve onun da Allah'ın izni ile uçtuğunda şüphe yoktur. Kuş hangi kuş olursa olsun onu tayinde bir amaç yoktur. Asıl olan kuş sûretinin dirilip bir kuş olarak uçmasıyla, Hz. İsa'nın nübüvvetine delâlet etmektir. Hz. İsa'nın canlandırdığı kuş, insanların görebileceği yere kadar uçup onların gözünden kaybolunca ölerek yere düşer[459].

Çamurdan yapılan kuş şekli Allah tarafından canlandırılır. İnsanlar bu duruma şahit olur ve şaşkınlıklarını gizleyemezler. Gerçekten de böyle bir hadise insanı hayretler içersinde bırakır.

Anadan gözsüz olarak doğan kimseleri, vücutta hasıl olan ve tedavisi olmayan alacalıyı[460] tedavi ederdi. Tıbbın aciz kaldığı durumdaki hastaları iyileştirir, ayrıca kavmine evlerinde ne yeyip ve ne biriktirdiklerini haber verirdi[461].

Hz. İsa'nın hastaları iyileştirmesi herhangi bir ilaç veya maddeye bağlı değildir, tedavisi sadece duadan ibarettir. İman edenlerin hastalıkları tamamen iyileşirken; iman etmeyenlerinki ise iyileşmemektedir.

Hz. İsa'nın ölüleri diriltmesi mucizesi kendisinden değil, Allah'ın ona verdiği güç ve kudretle gerçekleşmektedir. Hz. İsa, dört kişiyi diriltir. Bu kişiler şunlardır: kendi dostu olan bir kişinin vefatından üç gün sonra haberi olur ve dua eder ölen kişi Allah'ın izni ile canlanıverir, bir ihtiyar kadının oğlu sal üzerinde kabre götürülürken onu diriltir, bir kızın vefatından bir gün sonra kızı diriltir ve Nuh'un oğlu Sam'ı diriltir[462].

Yahudiler, ilk üç ölünün diriltilmesine itiraz eder: "Bu üç kişinin vefatları yakındır, ihtimal ki, onları kan tutmuştur da ölmemişlerdir. Sen her şüpheden uzak olacak ve dört bin sene önce vefat eden Sam'ı bize dirilt de görelim ve sana iman edelim" derler. Bunun üzerine Hz. İsa dua eder, Sam kabrinden kalkar ve: Hz. İsa'nın hak nebi

---

459 Râzî, VI, 328-329.
460 Bu hastalık Cüzam olarak ifade edilmektedir. Muhammed Esed, *Kur'an Mesajı*, çev. Cahit Koytak, Ahmet Ertürk, İşaret Yay., İstanbul 2000, s.98-99.
461 İbn Kesîr, II, 35-36, III, 218-219.
462 Suyûtî, 75; Râzî, VI, 330.

olduğunu ve ona iman etmelerini söyler. Kimileri iman eder. Kimileri ise: "Bu bir sihirdir, gözümüzü boyayıp bizi aldattı"[463] diyerek iman etmezler[464].

Yahudilerin bütün istediklerini yerine getiren Hz. İsa, Allah tarafından desteklenen bir peygamberdir. Bin yıl önce vefat eden Sam'ın diriltilmesi şartı ile iman edeceklerini söyleyen Yahudiler bu olay gerçekleşmesine rağmen iman etmediler. Hz. İsa Allah'ın izni ile imkansızı başarmasına rağmen Yahudiler sözlerinde durmadılar.

Âyette bildirildiğine göre, Hz. İsa'nın bir diğer mucizesi herkesin evinde yediğini ve yarın ne yiyeceğini haber vermesidir. Bu şekilde gaybtan haber vermek, bir mucizedir. Bu olay yani gaybten haber vermesi, daha önce soru sorarak veya herhangi bir aletten yararlanarak değil, sadece Allah'tan alınan vahiy ile olur. Hz. İsa'nın gaybten haber vermesi vahiy mahsulüdür. Onun, gaipten verdiği haberler, müneccimlerin, kâhin ve falcıların verdikleri haberlere benzememektedir. Onların verdiği haberler zannîdir. Yanlış olma ihtimalleri çok fazladır. Ancak Hz. İsa'nın verdiği haberler vahiy kaynaklı olduğu için yanlış olma ihtimalleri yoktur[465].

Hz. İsa, kendisinin bir peygamber olduğuna inanılmaması üzerine kavmini şaşkına çevirecek bir çok mucizeyi, onların gözlerinin önünde gerçekleştirir. Kavmi ondan imkânsızın imkânsızını istemesine rağmen Hz. İsa, onların bütün istediklerini aynen yerine getirir. Böylece kendisinin hak bir peygamber olduğunu ispatlar. Fakat bunca mucizeyi görmelerine rağmen iman etmeyenler yine iman etmezler. Hz. İsa, mucizelerini gerçekleştirirken bu gücü ona verenin Allah olduğunu vurgulamak için her mucizesinden önce Allah'a dua eder. Âdeta insanlara bu güç benden değil Allah'tandır demektedir.

---

[463] Mâide 5/110.
[464] Râzî, VI, 330; Konyalı, II, 605-607.
[465] Râzî, VI, 331.

4.4. Gökten Sofra İndirmesi

Havariler[466] ve Hz. İsa bir arada bulundukları esnada, havariler ona bir soru sorarlar. Bu olay Kur'an-ı Kerim'de şöyle anlatılır: Havariler: "Meryem oğlu İsa! Senin Rabbin bizim üzerimize semadan içi dolu bir sofra indirmeye kadir olur mu?" derler, İsa: "Eğer hakiki iman ettinizse Allah'tan korkun ve böyle soru sormayın"[467] der. Hz. İsa, böyle bir sorunun uygun olmadığını onlara bildirir. Havarilerin iman etmiş olmalarına rağmen bu soruyu sormalarının sebebi aslında şüphe ettiklerinden veya tereddüt ettiklerinden değil de kalplerinin mutmain olmasını istediklerinden dolayıdır[468].

Havarilerin, Hz. İsa'dan Rabbinin semadan içi yemekle dolu bir sofra indirmeye kadir olup olmadığını sorduklarında Hz. İsa, onların sorusuna karşı, Allah'tan korkmaları gerektiğini ve kendilerini böyle tehlikeli sorulardan arındırmalarını ister.

Havariler, önceden gördükleri mucizelere inançsızlık veya kanaatsizliklerinden değil, aç olmalarından dolayı sofra isteğinde bulması, bir mucize daha görerek ve etraflarında bulunanların da görmesini sağlayarak kuvvet bulmak, önceki mucizelerin, mucizât-ı ârziyeden olduğu bir de buna ilaveten mucizât-ı semâviyeye şahit olmak istemelerinden dolayı gökten sofra istemiş olabilirlerdi. Bu istekte bulunurken kalplerinde bir kasıt ve garazın olmadığını beyan ederler[469].

"İsa, Cenab-ı Hakk'a : "Ey bizim Rabbimiz! Bizim üzerimize semadan sofra indir ki, o sofra bizim öncemize ve sonumuza bayram ve senin kudretine, benim nübüvvetime alâmet olsun ve bizi hayırlı rızkla rızıklandır"[470] diye dua eder. Sofra bizim için bayram olsun demek, sofranın indiği günü bayram olarak kabul edelim, demektir. Sofra indiği gün mutluluk bahşettiğinden Hz. İsa, o günde bulunanlara ve ondan sonra geleceklere o günün bayram olmasını sözlerine ekleyerek, duasına ilave eder. Hz. İsa ilk önce gusleder ve yünden aba giyerek başını eğer, ağlar ve daha sonra iki rekat namaz kılarak, dua eder. Cenâb-ı Hakk duasını kabul eder ve sofra nazil olur. Hz. İsa'ya, Allah bir

---

[466] İsa'nın on iki öğrencisine verilen isimdir. Gündüz, a.g.e., s.161.
[467] Mâide 5/112.
[468] Râzî, IX, 285.
[469] Râzî, IX, 284-287; Suyutî, 166; İbn Kesîr, III, 219-222; Konyalı, III, 1356-1359.
[470] Mâide 5/114.

uyarı yollar: "Ben muhakkak sizin üzerinize sofrayı indiririm. Eğer sofra indikten sonra sizden bir kimse küfrederse onun için çok büyük bir azap gelir, azap edilir"[471]. Yani; Ya İsa! Ben istediğiniz sofrayı, istediğiniz şekilde gökyüzünden indiririm. Lakin sofra geldikten sonra küfreden olursa o kafire öyle bir azap ederim ki, âlemden hiçbir kimseye o azabın emsali isabet etmemiştir. Allah sofrayı indireceğini fakat sofranın şükrünü eda etmeyip küfredenlere azap edeceğini bildirmektedir[472].

Sofranın mahiyeti şöyle rivayet edilir: İki bulut arasından gelen kırmızı bir sofra olup, sofrada bulunan yemek ise kılçıksız ve pulsuz kendi yağıyla kızarmış kebap olmuş balık ve balığın baş tarafında tuz ve kuyruk tarafında bir kase içinde sirke ve etrafında çeşitli sebze ve beş adet çörek ve onlardan birincisinin üzerinde zeytin, ikincisinin üzerinde bal, üçüncüsünün üzerinde yağ, dördüncüsünün üzerinde peynir, beşincisinin üzerinde ise kurumuş et mevcut olduğu halde halkın önüne iner. Hz. İsa: "Yâ Rabbi! Bize nimet kıl, بسم الله خير الرازقين ismiyle sofrayı açar. Havarilerden birisi: "Ya Rûhullah! Bu yemek dünyadan mı âhiretten mi?" der. Hz. İsa: "İkisinden de değil, Allah'ın kudreti ile icat ettiği yemektir, istediğinizi yeyin ve Allah'ın nimetine şükredin" der. Sofradan, fakir, zengin, hasta, sağır, kör ve topal bütün halk tabakasından insanlar yer[473]. Fakat sofranın mahiyeti hakkındaki rivayetlerin sahih olmadığı bunların Müslümanlara, Hıristiyanlardan aktarılan bilgiler olduğu, böyle bir hadisin sahih hadis külliyâtında bulunmadığı ifade edilmektedir[474].

Kur'an'dan anlaşılacağı üzere Allah sofrayı indirerek Hz. İsa'nın isteğini gerçekleştirmiştir. Allah görevlendirdiği peygamberini desteklemiş ve insanlar karşısında mahcup etmemiştir. Allah kudretini ve gücünü yine göstermiştir. Bu mucizede yine aynı şeyler yaşanmıştır. Kimilerinin imanı güçlenmiş, kimilerinin inkârı ise mucizelere rağmen bir türlü sona ermemiştir.

---

[471] Mâide 5/115.
[472] Râzî, IX. 289-290; Suyutî 167.
[473] Ebu Cafer Muhammed İbn Cerir et-Taberi, *Cami'l-Beyân an Tevili ayi'l- Kur'an*, Kahire 1968, VII-VIII, 133-135; Râzî, IX, 291; Konyalı, III, 1356-1359.
[474] Muhammed İzzet Derveze, *Et-Tefsîru'l- Hadîs*, çev. Komisyon, Ekin Yayınları, İstanbul 1998, VII, 204-206; Seyyid Kutup, *Fî Zılâl-il Kur'an*, çev. Komisyon, Hikmet Yayınevi, İstanbul 1972, IV, 494-497.

Sofranın inip inmediği konusunda tefsirciler farklı yorumlar ileri sürerler; çoğunluğuna göre, iki bulut arasından kırmızı bir sofra iner ve sofra inerken insanlar ona bakarlar. Sofra gelip tam önlerine düşer. Bunun üzerine Hz. İsa ağlar ve Allah'a dua eder. Sofradan yeyip içerler sonra sofra uçup gider. İsyan edenler maymun ve domuza çevrilirler. Diğer bir yoruma göre, sofra kırk gün, gün aşırı iner. Fakirler, zenginler, zayıflar, küçük, büyük toplanıp bütün halk ondan yer. Sofra zeval vakti gelince uçar gider ve arkasından gölgesine bakarlar. Bu sofradan hangi fakir yediyse ömür boyunca zengin olur ve hangi hasta yediyse şifa bulur ve bir daha hastalanmaz[475].

Kur'an'da sofranın indiği açıkça belirtilmemiştir. Ancak, Allah'ın sofrayı indireceği vaadi açıkça ifade edilmiştir, Allah ise vaadinden dönmez. Bunun için mucize tecelli etmiştir. İslâm âlimlerinin çoğunluğu da sofranın indirildiği görüşündedir. İndirilmediğini savunan İslâm bilginleri, bunun bir darbı mesel olduğu görüşündedir[476].

Bugün Kudüs'te hem Müslümanların, hem de Hıristiyanların saygı duydukları Davud Peygamber binası içinde bulunan Sofra Evi, bize, Hıristiyanlıkta da böyle bir inancın var olduğunu göstermektedir. Bunu göz önünde bulundurduğumuzda, İslamî tefsirlerde geçen sofranın niteliği hakkındaki ayrıntıların Müslümanlarla ilişkide bulunan Hıristiyanlardan alındığı ihtimali ortaya çıkmaktadır[477]. Sofranın mahiyeti ile ilgili rivayetler şüpheyle karşılanmalıdır. Çünkü bize Hz. Peygamber'den bu rivayetleri doğrulayacak herhangi bir haber ulaşmamaktadır[478].

Bu mucizede asıl olan sofranın mahiyeti veya özellikleri değil gökten bir sofra inmiş olmasıdır. Allah'ın, gökten sofra indirip indirmediği açıklanmamıştır fakat ayetten bu sofranın indiği anlaşılmaktadır. Sofranın mahiyeti hakkında çeşitli yorumlar yapılmış olmasına rağmen bizi ilgilendiren kısmı bu mucizenin gerçekleşmiş olmasıdır. Sofranın içeriğinin bilinebilmesinin imkânı yoktur buna gücümüz yetmez, bunu Allah'a havale etmek gerekir. Bizi ilgilendiren mucizenin gerçekleşmiş olmasıdır. Buna rağmen

---

475 Elmalılı, III, 366-367.
476 Abdullah Aydemir, *İslâmî Kaynaklara Göre Peygamberler*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 1992, s.263.
477 Ateş, III, 87.
478 Aydemir, a.g.e., s.264.

İsrailoğulları inkârlarına devam etmişlerdir. Havârilerin ise bu olay karşısında iman ve irfanları artmıştır.

4.5. Bir Kişinin Hz. İsa'ya Benzetilerek Asılması

Hz. İsa'nın peygamber olduğunun anlaşılması ve tebliğ ettiği dinin insanlar tarafından kabul görmesi, Yahudilerin dinî liderlerini ve ileri gelenlerini ellerindeki imkânların gideceği endişesiyle tedirgin etmektedir. Bundan dolayı Hz. İsa'yı öldürmeyi düşünürler. Yahudiler kendilerince Hz. İsa'yı öldürüp ondan kurtulacaklardır fakat Allah peygamberinin öldürülmesine müsaade etmez ve Hz. İsa'yı kendi katına yükseltir. Bu hadise Kur'an-ı Kerim'de şöyle anlatılır: "... (Allah elçisi Meryem oğlu İsa'yı öldürdük) demeleri yüzünden(onları lanetledik). Halbuki onu ne öldürdüler ne de astılar, fakat (öldürdükleri) onlara İsa gibi gösterildi. Onun hakkında ihtilafa düşenler bundan dolayı tam bir kararsızlık içindedirler, bu hususta zanna uymak dışında hiçbir (sağlam) bilgileri yoktur ve kesin olarak onu öldüremediler"[479].

Yahudilerin öldürdükleri onlara Hz. İsa gibi gösterilen başka birisidir, ona benzetilen biri öldürülür. Hz. İsa'nın benzetilmesi hakkındaki görüşler faklılık arz etmektedir; Kelamcıların bir çoğuna göre, Yahudiler, Hz. İsa'yı öldürmek istedikleri zaman Allah onu göğe kaldırır. Yahudi reisleri de halkın fitneye düşmesinden korktukları için, bir kişiyi tutuklayarak, öldürüp insanlara: "Mesih işte bu!" diye ilan ederler. Çünkü halkın çoğu onu şahsen değil, ismen tanımaktadırlar. Cesedini görseler de Hz. İsa'yı tanıyamayacaklardı. Diğer bir görüşe göre ise, Yahudiler, Hz. İsa'nın ashabı ile birlikte evde bulunduklarını öğrendiklerinde, Yahudilerin başlarında bulunan Yahuda, kendi adamlarından Taytayus adında birine eve girerek, Hz. İsa'yı -öldürmek için- evden çıkarmasını emreder, o da eve girer. Hz. İsa'yı yakalayacağı sırada, Allah, Hz. İsa'yı evin tavanından çıkarır, o adamı da İsa'ya benzetir, Yahudiler de Taytayus'u yakalarlar ve Hz. İsa zannedip asarak öldürürler. Bir başka görüşe göre ise, Yahudiler, Hz. İsa'yı gözetlemek için bir kişi görevlendirirler, Hz. İsa, dağa çıktığında Allah onu göğe

---

[479] Nisâ 4/157.

yükseltir. O kişiyi de ona benzeterek, onun Hz. İsa sanılmasını sağlar. Yahudilerde onu yakalayarak öldürürler[480].

Bu görüşler değerlendirildiğinde en doğrusunun, Yahudilerin reisinin emri üzerine kendi adamlarından Taytabus isminde bir kimseyi Hz. İsa'yı öldürmek için gönderdiği, fakat Allah'ın, Hz. İsa'yı semaya yükselttiği ve Taytabus'u Hz. İsa sûretinde göstererek Yahudilerin onu öldürmelerini sağladığı ve daha sonra: "Eğer bu İsa ise Taytabus nerededir? Ve eğer bu Taytabus ise, İsa nerededir?" diyerek şüphe ve şaşkınlık için kaldıkları bildirilmektedir[481].

Yüce Allah, bu âyette: Hz. İsa'nın öldürülmediğini, asılmadığını fakat ona benzetilen birinin öldürüldüğünü veya asıldığını onun öldürülmesi veya asılması hakkındaki sözlerin, bir şüpheden, bir zandan doğduğunu, onu öldürdüklerine dair kesin bir bilgilerinin olmadığını, Allah'ın onu, kendisine yükselttiğini bildirir. Hıristiyanlar da Hz. İsa'nın çarmıha gerilerek yani haç şeklinde birbirine bağlanan tahtalara, ellerinden ve ayaklarından çivilenerek öldürüldüğüne, fakat defnedildikten sonra bedeniyle kalktığına ve göğe çıkartıldığına inanırlar[482].

Konuyla ilgili rivayetlerden anlaşıldığına göre, Hz. İsa ne öldürülmüş ne de asılmıştır. Onun akıbeti ne Yahudilerin zannettiği gibi ne de Hıristiyanların inandığı gibi olmuştur. Allah tarafından kurtarılmış ve kendisinin yerine, kendisine benzetilen birisi asılmıştır.

4.6. Allah'ın Hz. İsa'yı Kendine Yükseltmesi

Yahudilerin, Hz. İsa'yı öldürdük zannetmeleri bir yanılgıdan ibarettir. Hz. İsa göğe yükseltilir. Bu olayın Yahudilerin zannettikleri gibi olmadığını Kur'an-ı Kerim şöyle bildirmektedir: "Ey İsa! Seni vefat ettireceğim, seni nezdime yükselteceğim, seni inkâr edenlerden arındıracağım ve sana uyanları kıyamete kadar kafirlerden üstün kılacağım. Sonra dönüşünüz bana olacak. İşte o zaman ayrılığa düştüğünüz şeyler hakkında

---

[480] Râzî, VIII, 404-405; Elmalılı, III, 119-120; İbn Kesîr, II, 399-400.
[481] Konyalı, III, 1107-1108.
[482] Ateş, II, 396; İbn Kesîr, II, 400-405; Mevdûdî, I, 428.

aranızda ben hükmedeceğim"[483]. Ayette açıkça ifade edilen; Hz. İsa'nın, Allah tarafından vefat ettirilip, kendi katına yükseltildiğidir.

Ayetteki teveffî kelimesi hakkında farklı görüşler ileri sürülmektedir: "Teveffî" kelimesi, "vefâ" mastarından alınmış olarak, lügatte, "ıstıfâ" gibi "çıkarıp almak" anlamındadır. Ruh sahipleriyle ve bilhassa insanlarla ilgili olduğu zaman vefat ettirmek, yani eceline yetiştirip ruhunu almak anlamında kullanılır[484]. Buna göre bir delil bulunmadıkça, başka bir mana ile tevili caiz değildir. Onların Mesih Meryem oğlu İsa'yı öldüremediklerini ve asamadıklarını fakat şüpheye düşürüldüklerini şu âyetten anlamaktayız: "Onu öldüremediler ve asamadılar, fakat (öldürdükleri) kendilerine (İsa'ya) benzetildi"[485].

Hz. İsa'nın ref'i konusunda farklı görüşler vardır. O önce Allah'a yükseltilmiş, vefatı ise yükseltilmeden sonra olmuştur. Fakat Yahudiler öldürüp astık zannetmişlerdir[486]. Allah bir kelime olan ve Rûhu'l-Kudüs ile teyit edilmiş bulunan Mesih İsa'nın ruhunu henüz almamıştır yani Ruhun eceli gelmemiştir. Kelime, Allah'a dönmemiştir. Onun daha dünyada göreceği işler vardır. Bu bir ruhun ebedi olmasıdır. "Seni kendime yükselteceğim"[487] ifadesinin "Seni semaya yükselteceğim" diye tevil olunmaması gerekir. Zira Hz. İsa'nın Allah'a yükseltilen cismi, semaya yükseltilen de henüz öldürülmemiş olan ruhudur, bu sema, dünya seması olan maddi sema değil, ruhânî olan dördüncü semadır. Miraç gecesinde Rasûlullah (s.a.v) Hz. İsa'yı orada görmüştür. Şu halde Hz. İsa'nın semaya yükselmesi ve kıyametten önce semadan inmesi ve dönüşünü anlatan haberleri ve hadisleri, Allah'a yükseltilen Hz. İsa'nın cismine sarf etmemelidir. Hz. İsa'nın ruhu, böyle bir geçici beka ile baki olduğu gibi, diğer peygamberler de böyledir. Muhammed ümmetinin daraldığı bir devirde Allah'ın garip bir kelimesi olan Hz. İsa'nın ruhu ortaya çıkacak, Muhammed (s.a.v)'e ait ruhun emrinde hizmet ederek, kıyametten önce vefat edecektir. İşte bu halin, yalnız Hz. İsa'ya özellikle açıklanması, Hz. İsa'nın hüviyetinin soyut garip bir kelime olması, yani ölüleri diriltme gibi en çok inkar edilen bir harika olaya nail olmasından dolayıdır. Hz. İsa, Hz. Âdem gibi,

---

483 Âl-i İmrân 3/55.
484 Soyalan, a.g.e., s.330.
485 Nisâ 4/154.
486 Ateş, II, 401-402; Konyalı, II, 613-614.
487 Âl-i İmrân 3/55.

tekamülün başlangıcı olan bir kural dışıdır. Ölüleri diriltmek Hz. İsa'da soyut bir mucizedir[488].

"Teveffî" kelimesini farklı anlayanlarda vardır birkaç örnek verelim: Ey İsa, seni eceline tam bir şekilde yetireceğim, sana katili musallat etmeyeceğim, kendi kendine öldüreceğim ve kendime yükselteceğim[489]. Seni uyutacağım, kendime yükselteceğim[490]. Seni Azrail aracılığı ile öldüreceğim ve şahsını yerden alıp kendime yükselteceğim. Seni, tam bir şekilde, olduğun gibi, ruh ve bedeninle alacağım, kendime yükselteceğim[491].

Bazıları bu ayete: "Seni vefat ettireceğim, ruhunu alacağım" manası vermiştir ve "Cenâb-ı Allah, İsa'yı semaya yükseltinceye kadar üç saat" ve bir rivayette "yedi saat vefat" ettirmiştir. Elmalılı'ya göre bu görüş zayıf bir ihtimaldir. Doğru olan; yükseltilmeden önce ve yükseltilme esnasında ruhunun alınmamış olmasıdır[492].

Hz. İsa'nın hakikati bir kelime, bir ruh olmasından dolayı onu ne öldürebildiler ne de asabildiler. Yahudiler Hz. İsa'yı öldürmek istedikleri zaman Allah onu göğe yükseltmiştir. Öldürüp astıkları insan başka biridir. شبه لهم demek, başka bir insan ona benzetildi, ona benzer bir şekle konuldu ve Hz. İsa'nın yerine o asıldı demektir[493].

Başka bir görüşe göre, Hz. İsa ruhuyla göğe yükseltilmiştir. "Seni bana yükselteceğim"[494] hitabı ile kastedilen, Hz. İsa'nın ruhudur. Çünkü ruh insanın hakikatidir. Ceset emanet elbise gibidir. Allah'ın kanununa göre arzdan çıkan maddeler tekrar arza dönecektir. Hz. İsa'nın cismiyle göğe yükseltilmesi, Allah'ın arzda çıkan maddelerin tekrar arza dönecekleri hakkındaki kanununa aykırıdır. Madde, madde olarak ve tabiatında bir değişiklik olmadan harici tesirler bulunmadan yukarı kalkmaz. Hiçbir beşere böyle bir şey olmamıştır. Gök ile kastedilen maddi gök ise bu yıldızlardan

---

488 Suyûtî, 76.
489 Sabûnî, I, 383.
490 Ateş, II, 49-50; Konyalı, II, 613-614; Suyûtî, 76; İbn Kesîr, II, 400-405.
491 Ateş, II, 49-50; Elmalılı, II, 371-374.
492 Elmalılı, II, 371-374.
493 Elmalılı, III, 119.
494 Âl-i İmrân 3/55.

ibarettir. Yani Hz. İsa yıldızlardan birine mi çıkarılmıştır? Eğer kastedilen manevi gök ise oraya ceset gidemez ancak ruh gider. Çünkü orası maddi değildir. Kurân-ı Kerim, Hz. İsa'nın göğe, Allah'a yükseltildiğini söyler. Allah'a yükselmek başka şey, göğe yükselmek başka şeydir. Allah'a yükselmek, onun katında yüksek derece kazanmak anlamına gelir[495].

Anlaşıldığına göre, Allah, Hz. İsa'nın ruhunu yükseltmiştir. Allah, onu düşmanların elinden kurtarıp kendi eceliyle vefat ettirmiş ve ruhunu alıp katına yükseltmiştir[496].

Netice itibariyle Hz. İsa'nın Allah'a yükseltilmesi konusunda farklı görüşler vardır ve nasıl yükseltildiği tartışma konusu olmuştur. O, cismi ile mi; ruhu ve cismi ile birlikte mi; yoksa sadece ruhu ile mi yükseltildiği tartışma konusudur. Ayetten ve çeşitli yorumlardan anladığımız kadarıyla, Hz. İsa'nın Allah'a yükseltilmesinde farklı görüşler olmasına rağmen en geçerli görüş, onun ruhunun yükseltilmiş olduğudur. Beden ve ruhu ile (cismi) değil, sadece ruhî olarak Allah'ın katına yükseltilmiştir. Hz. İsa'nın Allah'a yükseltilmesi rûhî olarak gerçekleşmiştir.

4.7. Rûhu'l-Kudüs İle Desteklenmesi

Rûhu'l-Kudüs, Hz. İsa'ya Allah tarafından bir destekçi ve yardımcı olarak tayin edilir. Onun şahsiyetinin bir parçası veya eki değildir. Sadece bir yardımcı ve destekleyici olarak ona verilir. Bu hadise Kur'an-ı Kerim'de: " ... Meryem oğlu İsa'ya mucizeler verdik ve onu, Rûhu'l-Kudüs ile destekledik"[497], " ... Hani ben seni Rûhu'l-Kudüs ile desteklemiştim"[498] şeklinde ifade edilir. Meryem oğlu Hz. İsa'nın, rûhî bakımdan bilhassa Rûhu'l-Kudüs ile desteklenmesi Rûhu'l-Kudüs'ün, onun şahsiyetinin bir parçası olduğunu göstermez, sadece destekleyicisidir[499].

---

[495] Ateş, II, 49-50.
[496] Ateş, II, 401-402.
[497] Bakara 2/87.
[498] Mâide 5/110.
[499] Elmalılı, I, 343.

Rûhu'l-Kudüs: kutsiyet rûhu, yani hiçbir şaibe ile lekelenme ihtimali olmayan paklık rûhu, emniyete şayan, mukaddes, tertemiz rûh demektir. Bu ise Cebrail'dir[500]. Cebrail'den Rûhu'l-Kudüs diye bahsedilmesinin sebebi, peygamberin temizliğini vurgulamak içindir[501].

Rûhu'l-Kudüs ile ilgili çeşitli açıklamalar vardır. Bu açıklamalara göre, Rûhu'l-Kudüs, Cebrail'dir. Cebrail'e bu ismin verilme sebeplerini şöyle sıralayabiliriz: Cenab-ı Hakk, Cebrail'in kendi katında, mertebesinin yüce olduğunu açıklamak ve onu şereflendirmek için bu ismi verir. Hz. İsa'nın kendisi sebebiyle ölüleri diriltmiş olduğu ismidir.

Rûhu'l-Kudüs'ten maksat, İncil'dir. Rûh, Hz. İsa'ya üflenen rûhtur. Kudüs ise bizzat Allah'tır. Böylece, Hz. İsa'yı yüceltmek ve şereflendirmek için onun ruhu, Cenâb-ı Hakk'a, nispet edilir diyenlerde vardır[502].

Cebrail'in Rûhu'l-Kudüs olarak nitelenmesinin sebebi, Rûhu'l-Kudüs'ün Cebrail'in bir sıfatı olmasından dolayıdır[503].

Hz. İsa'nın hayata gelmesine sebep olan Rûhu'l-Kudüs ile Hz. İsa arasında yakın bir ilişki vardır. Çünkü Hz. İsa, Cebrail'in, Meryem'e üflemesiyle mucizevî bir şekilde doğar. Bu yakın ilişkiyi belirtmek için Rûhu'l-Kudüs ile desteklendiği özellikle ifade edilir[504]. Hz. İsa'nın, Rûhu'l-Kudüs ile desteklenmesi onun peygamberliğinin ispatıdır[505].

Bu ayetler, Hz. İsa'nın her zaman Allah tarafından desteklendiğinin bir kanıtıdır. Cebrail her an ve her zaman Hz. İsa'ya yardım etmek için yanında bulunmaktadır. Cebrail'in Hz. İsa'nın yanında yer alması onun bir peygamber olduğunu ispatlamaktadır.

---

[500] **Cibril. Cebrail:** Cibril. hiçbir gücün kendisini engellemesinin mümkün olmadığı, gerek ilmî. gerek amelî her yönüyle kaiyyet, zaruret, kesinlik, kaçınılmazlığın sabit olduğu. her meleğin. her rûhun ve kuvvetin üstünde bulunan bir melek anlamına gelmektedir. Diğer isimleri Rûh. Rûhullah. Emin Rûh ve Rûhu'l-Kudüs'tür. Soyalan. a.g.e., s.88-89.

[501] Soyalan, a.g.e., s.274.

[502] Râzî, III. 204-205. IX, 278-279.

[503] Ateş. I. 194: Elmalılı. I. 344. III. 362; İbn Kesîr, I. 175-176. III. 218: Mevdûdî. I. 93: Sabûnî. I. 138. II,159.

[504] Ateş. I. 194-195.

[505] Konyalı. I. 171.

5. İSA'NIN İNCİLLERDE ve KURÂN-I KERİMDE YER ALAN MUCİZELERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

İnciller ve Kur'an-ı Kerim incelendiğinde, Hz. İsa'nın bir çok mucizesi ile karşılaşmaktayız. İsa'nın, İncillerde anlatılan mucizelerinde yer, zaman, şahıslar detaylı bir şekilde belirtilmektedir. Kur'an-ı Kerim'de ise yer, zaman ve şahıslar üzerinde detaya girilmeden mucizenin oluşu anlatılmaktadır. İsa'nın bazı mucizeleri sadece İncillerde bulunup Kur'an-ı Kerim'de bulunmamaktadır; Kur'an-ı Kerim'de bulunan mucizelerin bir kısmı da İncillerde bulunmamaktadır. Buna rağmen İncillerde ve Kur'an-ı Kerim'de ortak olarak zikredilen mucizeleri de vardır. Burada öncelikle, İncillerde ve Kur'an-ı Kerim'de ortak olarak zikredilen mucizeleri ele alıp sırasıyla İncillerde olup, Kur'an-ı Kerim'de bahsedilmeyen mucizeleri ve Kur'an-ı Kerim'de olup, İncillerde bulunmayan mucizelerden bahsedeceğiz.

5.1. İnciller ve Kur'an- ı Kerim'de Ortak Olarak Zikredilen Mucizeler

Hz. İsa'nın mucizelerinden ortak olarak zikredilen mucizelerin başında, bir meleğin Hz. İsa'nın doğacağını haber vermesi gelir. Cebrail'in gelip müjdeyi Meryem'e bildirmesi İncillerde ve Kur'an-ı Kerim'de hemen hemen aynı ifadelerle anlatılmıştır.

Bu mucize Matta, Luka İncillerinde ve Kur'an-ı Kerim'in Âli-İmran ve Meryem Sûrelerinde Hz. İsa'nın doğumu ile birlikte anlatılır. Luka İncilin'de ve Kur'an'da melek Hz. Meryem'e gelerek, Hz. İsa'nın doğacağını haber verir[506]. Matta İncilin'de ise melek Hz. Meryem'in nişanlısı olan Yusuf'a rüyasında görünerek İsa'nın doğacağını bildirir[507].

Hz. İsa'nın doğum mucizesi; Matta ve Luka İncillerin'de ve Kur'an-ı Kerim'de ortak olarak zikredilmektedir. Hem İncillerde hem de Kur'an'da, Hz. Meryem'in iffetli bir

---

[506] Luka 1/ 26-37; Âl-i İmrân 3/42-48; Meryem 19/16-12.
[507] Matta 1/20-23;

kadın olduğu ve hiç bir erkekle ilişki kurmadan olağanüstü bir şekilde Hz. İsa'ya gebe kaldığı anlatılır[508].

Kur'an'da ifade edilen Rûhu'l- Kudüs ile desteklenmesi şeklinde anlatılan mucize, Matta, Markos ve Luka İncillerinde ise İsa'nın, Yahya tarafından vaftiz edildikten sonra göğün açılarak Kutsal Ruh'un güvercin şeklinde İsa'nın üzerine inmesi şeklinde anlatılır[509].

Kutsal Ruh (Rûhu'l- Kudüs) İslam inancına göre Cebrail'dir. Ancak Hıristiyanlara göre Kutsal Ruh, ne Cebrail Aleyhisselâm, ne de Allah'ın göndermiş olduğu kutsal bir güç, bir etkidir. O, Tanrı'nın kendi Ruh'u ve Tanrıyla birdir. İnsanlara yol gösterir. Tanrı, Kutsal Ruh aracılığı ile insanların içinde yaşar[510].

İncillerde, İsa'nın Kutsal Ruh ile desteklenmesini anlatan ayetler daha sonraları teslis inancına göre yorumlanır. Kur'an-ı Kerim'den anladığımıza göre Hz. İsa sadece Kutsal Ruhla yani, Cebrail ile desteklenir. Onun şahsının bir parçası değil sadece ona bir yardımcı ve destekçidir.

İsa'nın doğuştan kör olanları iyileştirmesi İncillerin birçok yerinde geçmekte ve ayrıntılarıyla anlatılmaktadır[511]. Kur'an-ı Kerim'de ise, Âl-i İmran ve Mâide Sûrelerinde bahsedilmektedir[512].

İncillerde mucizenin geçtiği yer, şahıslar ayrıntılı bir şekilde anlatılmasına rağmen, Kur'an da ayrıntı ve detaylara girilmemektedir sadece Hz. İsa'nın gözü görmeyenleri iyileştirdiği bildirilmektedir.

---

[508] Matta 1/18-24; Luka 1/ 26-37; 2/1-7; Âl-i İmrân 3/42-48, 59; Meryem 19/16-22.

[509] Bakara 2/87; Mâide 5/110; Matta 3/16-17; Markos 1/19-11; Luka 3/21-22.

[510] M. William Miller, *Mesih İnanlılarının İnanç ve Uygulamaları*, Yeni Yaşam Yayınları, İstanbul 1987, s. 48-50.

[511] Matta 9/27-30; 11/4-6; 12/22-23; 15/29-31; 20/29-34; 21/14; Markos 8/22-26; 10/46-52; Luka 19/35-43; Yuhanna 9/1-12.

[512] Âl-i İmrân 3/49; Mâide 5/110.

İsa'nın, Matta, Markos ve Luka İncillerinde cüzamlıları iyileştirmesi[513]; Kur'an'da alacalıyı iyileştirmesi şeklinde geçmektedir[514]. Müfessirlere göre alacalı, cüzam olarak ifade edilmektedir[515].

İsa'nın ölüleri diriltmesi ile ilgili olarak Matta, Markos, Luka ve Yuhanna İncillerinde üç farklı olay anlatılmasına rağmen, Matta İncilinde geçen diriltme olayı, Markos ve Luka İncillerinde benzer rivayetlerle anlatılmaktadır. İncillere göre İsa üç kişiyi diriltir[516]. Kur'an'da da diriltme mucizesinden bahsedilmesine rağmen, kaç kişiyi dirilttiği veya nasıl ne şekilde dirilttiği konusunda ayrıntılı bilgi verilmemektedir[517].

Hz. İsa'nın, insanların evlerinde ne yediklerini ve neler biriktirdiklerini bilmesi (gaybdan haber verme) mucizesi Kur'an da sadece Âli-İmran Sûresinde anlatılır[518]. İncillerde ise, Matta, Markos ve Luka da buna benzer mucizelerden bahsedilmektedir[519].

Hz. İsa'nın gökten sofra indirme mucizesi Kur'an'da Mâide Suresinde anlatılır[520], bu mucize İncillerde açıkça zikredilmemiştir. Fakat, İncillerde zikredilen İsa'nın az bir yiyecekle bir defasında dört bin, diğer birinde beş bin kişiyi doyurması olayının gökten sofra indirmesi mucizesi ile aynı olabileceği ihtimali vardır[521].

İsa'nın Allah'a yükseltilmesi mucizesi Markos ve Luka İncillerinde ayrıntılı bir şekilde anlatılır ve İsa'nın öldükten sonra dirilerek göğe yükseltildiği bildirilir[522]. Kur'an-ı Kerim'de ise Âl-i İmran ve Nisa Sûrelerinde Hz. İsa'nın Allah'a yükseltildiğinden bahsedilir fakat ne zaman ve ne şekilde yükseltildiği konusunda bir bilgi verilmez[523].

---

513 Matta 8/2-3, 11/4-5; Markos 1/40-42; Luka 5/12-13.
514 Âl-i İmrân 3/49; Mâide 5/110.
515 Esed, a.g.e., s.98-99.
516 Matta 9/18-25; Markos 5/38-43; Luka 7/11-15; 8/49-55; Yuhanna 11/38-44.
517 Âl-i İmrân 3/49; Mâide 5/110.
518 Âl-i İmrân 3/49.
519 Matta 9/1-4; Markos 2/1-8; Luka 5/17-22; 9/46-48.
520 Mâide 5/111-115.
521 Celal Yıldırım, IV, 18-27; Ateş, III, 86-87.
522 Markos 16/15-20; Luka 24/36-53.
523 Âl-i İmrân 3/55; Nisa 4/157-158.

Hz. İsa'nın, bir takım mucizeleri İncillerde ve Kur'an-ı Kerim'de ortak olarak bahsedilir. İncillerde mucizeler anlatılırken nerede ve nasıl meydana geldiği, ne zaman olduğu gibi detaylı bilgilere yer verilirken; Kur'an-ı Kerim'de ise bu detaylı bilgilere yer verilmeden mucizenin gerçekleştiğinden bahsedilir.

5.2. İnciller ve Kur'an-ı Kerim'de Farklı Olarak Zikredilen Mucizeler

Hz. İsa'nın bazı mucizeleri sadece İncillerde, bazıları ise sadece Kur'an-ı Kerim'de zikredilir. Öncelikle İncillerde bahsedilip, Kur'an-ı Kerim'de bahsedilmeyen mucizeleri inceleyip, daha sonra ise Kur'an-ı Kerim'de bahsedilip, İncillerde bahsedilmeyen mucizeleri inceleyeceğiz.

5.2.1. İsa'nın İncillerde Olup Kur'an'da Bulunmayan Mucizeleri

Hz. İsa'nın bir takım mucizeleri Kur'an-ı Kerim'de bulunmamaktadır. Bu mucizeler sadece İncillerde yer alır. Hz. İsa'nın, İncillerde geçen, ancak Kur'an-ı Kerim'de bulunmayan mucizeleri şunlardır:

Yıldızların, İsa doğduğunda, doğduğu yeri Yıldızbilimcilere göstermesi[524], meleklerin İsa'ya hizmet etmeleri[525], İsa'nın görünüşünün değişmesinden sonrasında İlyas ve Musa ile görüşmesi[526], gökten bir ses gelmesi[527], su üzerinde yürümesi[528], suyu şaraba çevirme mucizesi[529], rüzgarı ve dalgaları azarlayarak fırtınayı dindirmesi[530], incir ağacını kurutması[531], gelecekten haberler vermesi[532], İncillerin birçok yerinde geçen hastaları, sağır, dilsiz ve kötürümleri, felçlileri iyileştirmesi, cinlilerden cinleri çıkartması,

---

[524] Matta 2/1-11.
[525] Matta 4/11; Markos 1/13.
[526] Matta 17/1-4; Markos 9/ 2-6; Luka, 9/28-30.
[527] Matta 17/5-17; Markos 9/ 7; Luka 9/34-35; Yuhanna 12/27-30.
[528] Matta 14/23-27; Markos 6/47-50;Yuhanna 6/16-21.
[529] Yuhanna 11/1-11.
[530] Matta 8/23-27; Markos 4/35-4 l; Luka 8/22-25.
[531] Matta 21/18-19; Markos 11/12-21.
[532] Matta 26/11-12.21-23,31-35; 24/1-35; Markos 13/5-23; 14/17-31; Luka 9/21-22. 44-45. 18/31-34:21/5-36; 22/21-34; Yuhanna 6/70-71; 7/33;13/ 10-12;14/ 35-38; 21/1 8-20.

öldükten sonra dirilmesi[533], balığın ağzından gümüş para çıkarması[534], hiç balık tutamayan öğrencilerinin, İsa sayesinde balık tutmaları[535], birdenbire görünmez olması[536], onu yakalamak isteyenlerin yakalayamaması[537], kulağı kopan kölenin kulağını iyileştirmesi[538] ve öğrencilerine Kutsal Ruhu vermesi[539] şeklindedir.

Görüldüğü üzere İsa'nın toplumunu şaşkına çeviren bu mucizeleri Kur'an-ı Kerim'de bulunmamaktadır. Bu mucizelerin Kur'an-ı Kerim'de bulunmaması Kur'an-ı Kerim'e her hangi bir eksiklik isnat etmeyi gerektirmez. Kur'an-ı Kerim'de olaylar, yerler, zamanlar hakkında fazla detaylara girilmemesine rağmen İncillerde detaylar önemli bir yer tutmaktadır.

5.2.2. İsa'nın Kur'an'da Olup İncillerde Bulunmayan Mucizeleri

Hz. İsa'nın bazı mucizeleri sadece Kur'an-ı Kerim'de yer almaktadır. İncillerde ise bu mucizelerden bahsedilmemektedir. Bu mucizelerin başında Hz . İsa'nın daha beşikte bir bebek iken, Hz. Meryem'e iftira atan Yahudilere karşı konuşması gelmektedir. Bu mucize Âli-İmran, Mâide ve Meryem Sûrelerinde zikredilir. Mucize Meryem Sûresinde genişçe anlatılır[540].

İncillerde olmayan ikinci mucize ise Hz. İsa'nın, çamurdan kuş yapıp, ona üflemesiyle çamurdan yapılan maketin kuş haline gelip uçmasıdır[541].

Yukarıda geçen beşikte konuşması ve çamurdan yapmış olduğu kuşu canlandırması mucizeleri, onun peygamber olduğunun, Hıristiyanların iddia ettikleri gibi Allah'ın oğlu

---

533 Matta 4/23-24; 8/1 4-32; 9/1-8, 18-35, 11/4-7, 12/9-15, 22-23, 13/5-13, 14/14, 32-33; 15/21-31, 17/14-18, 36, 21/14, 28/1-10; Markos, 1/21-26, 29-31, 2/10-13, 3/1-6, 4/53-56, 5/1-13, 24-29, 6/53-56, 7/24-35, 9/14-27, 16/1-8; Luka 4/3, 31-37, 40-41, 6/6-11, 17-19, 7/20-24, 40-44, 9/10-11, 37-42, 11/14-16, 13/10-14, 17/11-14, 24/1-8; Yuhanna 5/1-9.

534 Matta 17/24-27.

535 Luka 5/ 1-7; Yuhanna 21/ 4-11.

536 Luka 24/30-33.

537 Yuhanna 7/28-31.

538 Luka 22/51;Yuhanna 18/10.

539 Yuhanna 20/20-23.

540 Âl-i İmrân 3/46; Mâide 5/110; Meryem 19/27-34.

541 Âl-i İmrân 3/49; Mâide 5/110.

olmadığının açık delilleridir. Çünkü beşikte konuşarak, Allah'ın bir peygamberi olduğunu söyler, kuşu canlandırırken de bunun, Allah'ın izni ile olduğunu belirtir. Böylece Hz. İsa, insanlara kendisinin bir peygamber olduğunu bildirir.

SONUÇ

Allah, insanlara elçiler göndermiş ve bu elçilerini mucizevî delillerle desteklemiştir. Mucize, peygamberliğin doğasında olan ve onun tanınıp bilinmesi için gerekli olan bir durumdur. Peygamberler inkârcılara karşı Allah'ın onlara verdiği güç ve kudretle mucizeler göstermişlerdir.

Peygamberlerin gösterdiği mucizeler dönemin şartlarına ve o devrin insanlarına hitap edecek şekilde gerçekleşmiştir. Meselâ, Hz. Musa, zamanındaki maharetli büyücülere karşı onları bile şaşkına düşürecek ve herkesin önünde boyun eğeceği mucizeler göstermiştir. Hz. İsa da tıbbın ileri olduğu bir dönemde, tıbbın dahi çare bulamadığı hastalıkları iyileştirerek insanları hayrete düşürmüştür.

İncilleri ve Kur'an'ı incelediğimizde Hz. İsa'nın bir çok mucizesi ile karşılaştık. Bu mucizelerden bazıları benzer, bazıları ise farklı olarak anlatılmıştır. Mucizeler; İncillerde yer, zaman ve kişiler gibi detaylara girilerek anlatılmasına rağmen, Kur'an'da detaylara yer verilmeden ders alınması gereken bir olgu olarak ortaya konmuştur.

İncillerde yer alan İsa'nın mucizelerinin bir kısmı İncillerin hepsinde, bir kısmı da sadece birinde veya ikisinde geçmektedir. Yine İsa'nın mucizelerinin büyük bir kısmı İncillerin hepsinde aynı şekilde anlatılırken, bir kısmı ise yer, zaman, şahıs gibi hususlarda farklılıklar arz etmektedir.

Bu farklılıklardan birkaç örnek verecek olursak: Matta İncilinde havra yöneticisi, İsa'ya gelerek kızının öldüğünü (9/18), Markos İncilinde ise havra yöneticisi, kızının ölmekte olduğunu (5/22-23) söyler. Yine Matta İncilinde kızının şifasını isteyen kadının Kenanlı olduğu (15/21-22), Markos İncilinde ise kadının Yunan soyundan gelen ve Suriye'de oturan Finikelilerden olduğu (7/24-26) anlatılır.

Kur'an-ı Kerim ise, Hz. İsa'nın mucizevî bir şekilde doğuşunu anlatmadan önce Hz. Meryem'in iffetli, temiz ve üstün bir kadın olduğundan bahsetmektedir. Daha sonra Hz. İsa'nın doğumu üzerinde durmaktadır. Kur'an'da Hz. İsa'dan, insanlara Allah'tan bir

rahmet olarak gönderilen ve Ruhu'l-Kudüs (Cebrail) ile desteklenen, konuşan bir delil (Mâide 5/110) olarak bahsedilmektedir.

Kur'an'da Hz. İsa'nın mucizeleri anlatılırken detayları hakkında bilgi verilmemiştir. Mucize ibret alınması gereken bir olgu olarak sunulmuştur. Kur'ân-ı Kerim'den anlaşıldığına göre Hz. İsa, mucizelerini gösterirken şu noktalara dikkat çeker: Allah'ın kudretini ve O'nun kendi irade ve ihtiyar gücüne sahip olduğunu, Allah'ın her şeyi yoktan var ederken, kâinatta gördüğümüz sebep-sonuç ilişkisine bağlı kalmadığını ve O'nun iradesini hiçbir şeyin sınırlayamadığını herkese göstermiştir.

Hz. İsa, ruhu inkâr eden Yahudi toplumunda, getirdiği dinin doğruluğunu gösteren mucizelerini ortaya koyarken, açıktan açığa ruhun varlığını da doğrular ve bu konuda kesin deliller öne sürer. Mesela, kuş şeklindeki heykele üfler ve kuş canlanır. Bu olay varlığın sadece cisimden ibaret olmadığının, maddenin yanında ruhun da var olduğunun açık delilidir. Diğer bir mucizesinde de kemikleri çürümüş, parça parça olmuş, toprak haline dönüşmekte olan ölü bir bedenin, Hz. İsa'nın seslenmesiyle canlanıp kalkması, bedenin dışında bir ruhun olduğunu ve o ruhun bedene girmesiyle bedenin canlandığını göstermektedir. Görüldüğü gibi Hz. İsa'nın mucizeleri ruhî terbiye ve imana yöneliktir. İnsanlara başka bir dünyanın varlığını hatırlatmaktadır. Ölünün dirilmesi, kıyamet gününde insanların tekrar dirilmesini reddeden Yahudilere karşı açık bir delildir.

Hıristiyan itikadında Hz. İsa, birçok Hıristiyan'ın temel inancı olan teslis (üçleme)i oluşturan unsurlardan biri olarak görülmektedir. Onlara göre Hz. İsa bir peygamber değil, ezelden beri var olan Tanrı sözü, Tanrı ile özde bir olan Tanrı'nın oğludur. Yine Hıristiyan inancına göre İsa, aslen Tanrı ile beraber olduğu halde, Hz. Âdem'in cennetten kovulmasından sonra günahla yaşayan insanları günahlarından arındırarak kurtarmak için dünyaya gelmiş ve insan tabiatını almış olan Tanrı olarak tanıtılmaktadır. Fakat İsa gösterdiği mucizelerinden önce Allah'a dua ederek kendisinin, Hıristiyanların iddia ettiği gibi Tanrı, ya da Tanrının oğlu olmadığını kanıtlamıştır.

İncillerde anlatıldığına göre İsa'nın hayatının pek çok safhası mucizelerle dolu olarak geçmiştir. Ancak günümüz Hıristiyanlarının dedikleri gibi bu mucizeler, İsa'nın

Tanrı'nın oğlu olduğunu değil, Yuhanna İncilinde: "Ben kendiliğimden bir şey yapamam. İşittiğim gibi hükmederim ve benim hükmüm doğrudur. Zira ben kendi irademi değil, fakat beni gönderenin iradesini ararım" (5/30) şeklinde geçen ifadeye göre onun kendiliğinden bir şey yapamayan, ancak Allah'ın dilemesiyle birçok mucizeyi gerçekleştirebilen bir peygamber olduğu ortaya çıkmaktadır.

Kur'an-ı Kerim'de bildirildiği üzere Hz. İsa'nın hayatı mucizelerle doludur. O mucizevî bir şekilde doğmuş, daha bebek iken konuşmuş, gelecekte Allah'ın bir peygamberi olacağını söylemiş, Ruhu'l-Kudüs ile desteklenmiş, çamurdan yaptığı kuşu canlandırmış, anadan doğma körü ve alacalıyı iyileştirmiş, ölüleri diriltmiş, insanların evlerinde ne yeyip ne biriktirdiklerini bilmiş, havarilerin isteği üzerine dua ederek gökten sofra indirmiş, onu öldürmek üzere gelenlerden biri ona benzetilmiş, son olarak da Allah tarafından katına yükseltilmiştir.

Kur'an-ı Kerim, İncillerde geçen yanlış inançları düzeltmeyi hedeflemiştir. Buna göre Hz. İsa'nın mucizeleri bir masal ve öykü değil, insanların ders almaları gereken gerçek birer delildir. Bu mucizeler, Allah'ın her şeyi yapmaya kadîr olduğunu ve Hz. İsa'nın, Hıristiyanların inandıkları gibi Tanrı'nın oğlu olmadığını ispatlamak için anlatılmıştır. Kur'an'a göre, Hz. İsa bu mucizelerle peygamberliğini ispatlamış ve insanlara Allah'ın sonsuz kudretini göstermiştir.

KAYNAKÇA

AHMED b. HANBEL, el-Müsned, I-VI, Beyrut 1985.

ASIM EFENDİ, Tercüme-i Kâmus, I-IV, İstanbul 1305.

ATEŞ, Süleyman, Yüce Kur'an'ın Çağdaş Tefsiri, Yeni Ufuklar Neşriyat, İstanbul 1989.

AYDEMİR, Abdullah, İslâmî Kaynaklara Göre Peygamberler, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 1992.

AYDIN, Mahmut, "Yahudi Bir Peygamberden Gentile Tanrıya", İslamiyat III, Sayı 4, 2000.

AYDIN, Mehmet, Hıristiyan Kaynaklarına Göre Hıristiyanlık, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 1995.

BAĞDÂDÎ, Ebu Mansur Abdulgahir bin Tahir et-Temim'il, Usûlud Dîn, Devlet Matbaası, İstanbul 1346-1928.

BAIRD, William, "The Gospel Accordıng To Luke", The Interpreter's One Volume Commentary On The Bible, Abingdon Press, New York 1971.

BAKILLÂNÎ, Ebu Bekr b. Tayyib, Kitabü'l- Beyan, Beyrut 1958.

BARTON, John, **MUDDIMAN** John, The Oxford Bible Commentary, Oxford University Press, New York 2001.

BROWN, Raymond E., **FITZMYER**, Joseph A., **MURPHY**, Roland E., The New Jerome Biblical Commantry, New Jersey 1990.

BROWN, J.A.C. (çev. Aykut Kazancıgil), Tıp ve Sağlık Ansiklopedisi, Remzi Kitapevi, İstanbul 1985.

BUCAİLLE, Maurice, Müsbet İlim Açısından Tevrat, İnciller ve Kur'an, (çev. M. Ali Sönmez), Diyanet İşleri Başkanlığı, Ankara 1998.

BUHÂRÎ, Muhammed b. İsmâil, Sahîh, I-VIII, İstanbul 1979.

BULUT, Halil İbrahim, Kur'an Işığında Mucize ve Peygamber, Rağbet Yayınları, İstanbul 2002.

CÜRCÂNÎ, Seyyid Şerif, Kitâbü't-Ta'rifât, Şirketi Safiyeyi Osmaniyenin 87 numaralı matbaasında tâb olunmuştur, İstanbul ts.

DERVEZE, Muhammed İzzet, Et- Tefsîru'l- Hadîs, (çev. Komisyon), Ekin Yayınları, İstanbul 1998.

EBU DÂVUD, Süleyman b. Eş'as es- Sicistânî, Sünen, I-IV, Beyrut ts.

EBU ZEHRE, Muhammad, Hıristiyanlık Üzerine Konferanslar, (çev. Akif Nuri), İstanbul 1978.

ELİADE, Mircea, **COULİANO**, Ioan P., Dinler Tarihi Sözlüğü, (çev.Ali Erbaş), İnsan Yayınları 1997.

ELMALILI, Muhammed Hamdi Yazır, Hak Dini Kur'an Dili, Azim Yayıncılık, İstanbul 1992.

ENCYCLOPEDIA OF BIBLICAL THEOLOGY, I-III, London 1970.

ENCYCLOPEDIA BRITANNICA, I-XXIII, U.S.A. 1972.

ENCYCLOPEDIA OF RELIGION, I-XVI, New York 1987.

ENCYCLOPEDIA OF THE HOLY QUR'AN, I-V, Delhi 2000.

ENCYCLOPEDIA OF THEOLOGY, Freiburg 1975.

ERBAŞ, Ali, Hıristiyan Ayinleri, Nûn Yayıncılık, İstanbul 1998.

__________, Hıristiyanlıkta İbadet, Ayışığı Kitapları, İstanbul 2003.

ESED, Muhammed, Kur'an Mesajı, (çev. Cahit Koytak, Ahmet Ertürk), İşaret Yay., İstanbul 2000.

FAZLUR RAHMAN, Ana Konularıyla Kur'an, (çev. Alparslan Açıkgenç), Ankara Okulu Yayınları, Ankara 2000.

FORD, George, Mesih'in Yaşam, (çev.İshak Arslan), İstanbul 1991.

GÜÇ, Ahmet, "Kur'an'ı Kerim'e Göre Hz. Meryem ve İsa", Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fak. Dergisi, Yıl 3, Sayı 3, Cilt 3, Bursa 1991.

GÜNDÜZ, Şinasi, Din ve İnanç Sözlüğü, Vadi Yayınları, Ankara 1998.

HAS, Kenan, "Hz. İsa ve Tarihsel Yaşamın Bilgi Kaynakları", Fırat Üni. İlahiyat Fak. Dergisi, Sayı 5, Elazığ 2000.

HENRY, Matthew, Commentry On The Whole Bible, USA, 2002.

HICK, John, "Hıristiyanların İsa'yı Algılama Biçimi ve Bunun İslâm'ın Anlayışıyla Karşılaştırılması", (çev. Şaban Ali Düzgün), İslâmiyât III, 2000, sayı 4.

İBN KESÎR, Ebu'l- Fida b. Ömer, Tefsîrü'l- Kur'ani'l-Azim, Elif Ofset, İstanbul 1985.

JACOB, Xavier, **LANNİTTO** Luigi, **HIDIROĞLU**, Nilay, Hıristiyan İnancı, (çev. Leyla Alberti), Ohan Matbaacılık Ltd. Şti., İstanbul 1994.

KEE, Howard Clark, "The Gospel Accordıng To Matthew", The Interpreter's One Volume Commentary On The Bible, Abingdon Press, New York 1971.

KEMAL PAŞA, Resâil-i İbn Kemal, İstanbul 1316.

KONYALI, Mehmed Vehbi, Hulâsat'ül Beyân Fî Tefsîr'il Kur'an, (Büyük Kur'an Tefsiri), Üçdal Neşriyat, İstanbul 1966.

KUR'AN-I KERİM VE AÇIKLAMALI MEÂLİ, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 1993.

KUŞEYRÎ, İmam Ebu'l Kasım Eş Şeyh Abdul-Kerim, Risâle-i Kuşeyriye, (çev. Ali Aslan), Özdemir Basımevi, İstanbul 1978.

KUTUP, Seyyid, Fîzılâl-il-Kur'an, Hikmet Yayınevi, İstanbul 1972.

MACDONALD, William, Kutsal Kitap Yorumu, (çev. Filiz Akyüz, M. Uysal), Yeni Yaşam Yayınları, İstanbul 2000.

MATHEWS, Shailler, **SMITH**, Gerald Birney, A Dictionary of Religion and Ethics, London 1973.

MÂTÜRÎDÎ, Ebu Mansur Muhammed, Kitâbü't- Tevhîd, (nşr. Bekir Topaloğlu), İsam Yayınları, Ankara 2003.

MCDOWELL, Josh, **LARSON**, Bart, Mesih İsa'nın Tanrılığı, (çev. Fikret Böcek), Zirve Yayınları, İstanbul 2002.

MEVDÛDÎ, Ebu'l Al'â, Tefhimu'l Kur'an, (terc. Komisyon), İnsan Yayınları, İstanbul 1996.

MILNE, Bruce, Tanrı Öğretisi, (çev. Levent Kınran), Yeni Yaşam Yayınları, İstanbul 1995.

MILLER, M. William, Mesih İnanlılarının İnanç ve Uygulamaları, Yeni Yaşam Yayınları, İstanbul 1999.

NEW CATHOLIC ENCYCLOPEDIA, I-XXVII, Washington 1967.

PELÂTRE, Mgr. Louise, Katolik Kilisesi Din ve Ahlâk İlkeleri, (çev. Dominik Pamir), 1893 Filmcilik Ltd. Şti., İstanbul 2000.

PEZDEVÎ, Ebûl Yusr Muhammed, Ehl-i Sünnet Akâidi, (terc. Şerafeddin Gölcük), Kayıhan Yayınevi, İstanbul 1994.

PHERIGO, Lindsey P., "The gospel According To Mark", The Interpreter's One-Volume Commentry On The Bible, Abingdon Press, New York 1971.

RAĞIP EL- İSFAHÂNÎ, Hüseyin İbn-i Muhammed, El Müfredât fî Gârîbil- Kur'an, Kahire 1970.

RÂZÎ, Fahruddîn, Tefsîr-i Kebîr, (Mefâtîfu'l- Gayb), (terc. Komisyon), Akçağ Basın Yayın Pazarlama A.Ş., İstanbul 1993.

RENAN, Ernest, (çev. Ziya İhsan), İsa'nın Hayatı, MEB. Yayınları, İstanbul 1997.

SÂBÛNÎ, Muhammed Ali, Safvetü't Tefâsîr, (terc. Komisyon), Ensar Neşriyat, İstanbul 1995.

SÂBÛNÎ, Nureddîn, Maturîdiyye Akâidi, (terc. Bekir Topaloğlu), Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara 2000.

SARIKÇIOĞLU, Ekrem, Başlangıçtan Günümüze Dinler Tarihi, Fakülte Kitapevi, Isparta 2002.

SHEPHERD, Massey H., "The Gospel According To John", The Interpreter's One-Volume Commentry On The Bible, Abingdon Press, New York 1971.

SMART, Ninian, "Miracles and David Hume", Philosophers and Religious Turth, Scm Press, London 1964.

SOYALAN, Mehmet Yaşar, Elmalılı Tefsirinde Kur'an'î Terimler ve Deyimler, Ağaç Yayınları, İstanbul 2003.

SÖNMEZ, Zekiye, "İnciller ve Kur'an Işığında Hz. İsa", Dinler Tarihi Araştırmaları III, Dinler Tarihi Yayınları III, Ankara 2002.

SUYÛTÎ, Celaleddin, Tefsiru'l- Celâleyn, Dımaşk 1964.

TAFTAZÂNÎ, Sa'düddin Mesud bin Ömer el, Şerhü'l Akâid, Dersaadet, İstanbul 1326.

____________________________________, Şerhü'l Akâid, (çev. Süleyman Uludağ), İstanbul 1980.

TABERİ, Ebu Cafer Muhammed İbn Cerir, Cami'l- Beyân an Tevili ayi'l- Kur'an, Kahire 1968.

THE NEW TESTAMENT, New King James Version, Yeni Yaşam Yayınları, İstanbul 2000.

THOMAS, David, "The Miracles of Jesus in Early Islamic Polemic", Journal of Semitic Studies XXXIX/2, Oxford University Press, Oxford 1994.

TÜRKİYE DİYANET VAKFI İSLÂM ANSİKLOPEDİSİ, I- XXVII. Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi.

TÜMER, Günay, Hıristiyanlıkta ve İslâm da Hz. Meryem, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 1996.

ULUDAĞ, Süleyman, İslâm'da İnanç Konuları ve İtikadî Mezhepler, Marifet Yayınları, İstanbul 1992.

__________________, Kelâm İlmi ve İslâm Akâidi, Dergah Yayınları, İstanbul 1980.

ÜNAL, Mehmet, "Tefsir Kaynaklarına Göre Hz. İsa'nın Ölümü Ref'i ve Nüzûlü Meselesi", İslamiyat III, Sayı 4, 2000.

WACH, Joachim, Din Sosyolojisi, (çev. Ünver Günay), Marmara Üni. İlâhiyat Fak. Vakfı Yay., İstanbul 1995.

WATT, W. Montgomary, Müslüman Hıristiyan Diyaloğu, (çev. Fuat Aydın), Birey Yayıncılık, İstanbul 2000.

______________________, Günümüzde İslâm ve Hıristiyanlık, (çev.Turan Koç), İz Yayıncılık, İstanbul 2002.

YILDIRIM, Suat, Mevcut Kaynaklara Göre Hıristiyanlık, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara 1988.

YILDIRIM, Celal, İlmin Işığında Asrın Kur'an Tefsiri, Anadolu Yayınları, İzmir 1986.

ZİTELMANN, Arnulf, Dünya Dinleri, (çev. Nafer Ermiş), İnkılâp Kitapevi, İstanbul 2003.

ÖZGEÇMİŞ

1976 yılında Ankara'nın Kızılcahamam ilçesinde doğdu. İlkokulu Ordu Merkez Hürriyet İlköğretim Okulu'nda, ortaokulu ve liseyi Giresun Merkez İmam-Hatip Lisesi'nde tamamladı. 1995 yılında Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesini kazandı. 1997 yılında Diyanet İşleri Başkanlığı'nda, Din Görevlisi olarak çalışmaya başladı. Aynı fakülteden "Özel Öğretim Metotları" başlıklı bitirme tezi ile 2001 yılında mezun oldu. Aynı yıl Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı Dinler Tarihi Bilim Dalı Yüksek Lisans Programına başladı. Halen öğrenimine devam etmektedir.

